

Översiktsplan 2035

Hållbarhets- och konsekvensbeskrivning

Antagen av kommunfullmäktige 2022-01-24

Läsanvisning

Det här dokumentet är fristående och ska kunna läsas separat från översiktsplanen.

Dokumentet är en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), som har utökats med en hållbarhetsbedömning av alternativa utvecklingsförslag. Detta har legat till grund för översiktsplanen.

Hållbarhets- och miljökonsekvensbeskrivningen är indelad i tio kapitel.

- Kapitel 1** Innehåller en icke-teknisk sammanfattning.
- Kapitel 2** Innehåller en sammanfattning av översiktsplanen.
- Kapitel 3** Innehåller inledning med syfte och metodbeskrivning.
- Kapitel 4** Innehåller hur översiktsplanen har avgränsats samt hur avgränsningen i konsekvensbeskrivningen utifrån det har gjorts. Vidare presenteras vilka alternativ som studerats.
- Kapitel 5** Innehåller vilka mål planförslagen analyserats mot.
- Kapitel 6** Redovisar kommunens nuläge och omvärld.
- Kapitel 7** Redovisar strategianalysen samt resultatet av detta.
- Kapitel 8** Redovisar markanvändningsförslagen i centralorten och serviceorterna samt den sammanfattande konsekvensbedömningen av dem.
- Kapitel 9** Redovisar alternativa lokaliseringar på jordbruksmark och den sammantvågda resonemangen av dem.
- Kapitel 10** Beskriver hur uppföljning av negativa konsekvenser och miljöpåverkan som helhet föreslås utföras.

Kapitel 1

Icke-teknisk sammanfattning

Icke-teknisk sammanfattning

Tillgängligheten till strukturbildens stråk är en viktig faktor i framtagande av markanvändningsförslag där det fokuseras på att strukturen ska gynna hållbara trafikslag. I den växande centralorten görs ansträngningar för att inte staden ska spridas ut för mycket, med industri längs E4 och bostäder främst norr och öster om ringleden runt staden. I möjligaste mån undviks bebyggelse på jordbruksmark, men där andra alternativ saknas och för att hålla ihop orterna föreslås exploatering av jordbruksmark. Tätortsutvecklingen har prioriterats före jordbruksmark om inga rimliga alternativ finns. Flertalet av kommunens serviceorter har vuxit fram på jordbruksmark och till följd av det har vissa markanvändningsförslag lokaliserats på jordbruksmark där alternativa placeringar inte finns.

Att göra en prioritering av vägsträckning mellan Ljungby och Älmhult genom Hamneda resulterar i viss negativ påverkan ur ett socialt perspektiv genom trafikbuller. Det kommer dock gynna orter i dess närhet i form av möjlighet till tillgänglig kollektivtrafik samt att attraktiviteten ökar för att arbetspendling möjliggörs åt flera håll med stora tidsvinster. Alternativet är ur ett ekonomiskt perspektiv negativt men med tidsbesparingen över tid kan ge stora positiva möjligheter.

Med en grundservice i serviceorterna och centralorten skapas och utvecklas sociala mötesplatser vilket ökar den sociala sammanhållningen i större områden. Mer jämlika livsvillkor skapas när kommunen avsätter resurser till fler orter än till bara centralorten.

För att denna positiva konsekvens ska uppstå är det viktigt att områden runt serviceorterna och centralorten kopplas upp till stråken med goda kollektivtrafikmöjligheter för att säkra tillgängligheten till service, arbetsplatser och mötesplatser.

En eventuell framtida höghastighetsjärnväg med sträckning öster om Ljungby stad ses som positivt. Det ger en närhet till omlandet utanför Ljungby kommuns gränser. En realisation av projekt drar med sig viss negativ påverkan på miljömålen men de stora positiva aspekterna i form av pendlingsmöjligheter väger högt för Ljungby som kommun. Det finns stora vinningar med kollektivt resande för riket i stort varför en prioriterad sträckning behövs. Att låsa större områden för ett kommande projekt anses inte hållbart för kommunens utveckling i övrigt.

Det finns markanvändningsförslag som föreslår etablering av verksamheter och industri inom områden med grundvattenskydd. Förslagen resulterar i att ytterligare utredningar behövs på en mer ingående nivå, än på andra markanvändningsförslag, kopplade till vattenrening. Resultatet av dessa utredningar kan bli att viss typ av verksamhet inte anses lämplig och/eller har lägre exploateringsgrad. Det kan ge en viss negativ konsekvens ur ekonomiskt perspektiv då det blir en ovisshet inför markförvärv vad som kan förväntas av området. Omvandling inom förorenade områden i vissa orter kan ge en positiv aspekt i form av att sedan tidigare förorenade områden behöver saneras inför etablering av känslig markanvändning.

Kapitel 2

Sammanfattning av översiktsplanen

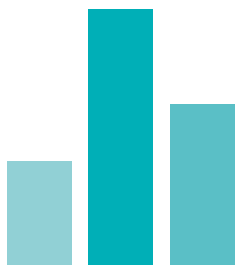
Översiktsplanens syfte

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Ljungby kommuns nuvarande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige år 2006 och har utgjort underlag för kommunens långsiktiga planering sedan dess. Översiktsplanen ska redovisa kommunens långsiktiga planering av mark- och vattenområden och hur den befintliga byggda miljön ska användas, bevaras och utvecklas. Översiktsplanen beskriver kommunens förutsättningar, ställningstaganden och konsekvenser. Den är vägledande vid hantering av bygglov och detaljplaner, samt vid övriga beslut som rör mark- och vattenanvändning. Översiktsplanens innehåll kan inte överklagas då översiktsplanen inte är juridiskt bindande utan enbart en vägledning om den fysiska planeringens utveckling i kommunen. Den väger dock tungt i och med att den är förankrad med medborgare, politiker och myndigheter. Översiktsplanen ger i sig inte några rättigheter eller skyldigheter, utan det sker först i samband med detaljplanering eller bygglovgivning.

Den hanterar även hur samhällsplaneringen samordnas med nationella och regionala mål, var i strandnära lägen som dispens från strandskyddet bör kunna ges, hur kommunen långsiktigt avser att tillgodose behovet av bostäder samt kommunens syn på risk för skador på den bebyggda miljön till följd av klimatrelaterade händelser och hur de riskerna kan minimeras. Den visar även hur kommunen avser att tillgodose allmänna intressen, exempelvis natur- och kulturmiljö och kommunikation som är av betydelse för hela riket, så kallade riksintressen. Slutligen beskriver den hur kommunen avser att följa miljö kvalitetsnormer samt konsekvenser av översiktsplanens förslag.

Översiktsplanen är ett dokument/en plan som behöver aktualitetsprövas av kommunstyrelsen varje mandatperiod. Detta för att avgöra om den är aktuell, om den behöver ändras till viss del eller om ett omtag av hela översiktsplanen ska göras. Den 1 april 2020, kom en lagändring om hur denna aktualitetsprövning ska genomföras för att översiktsplanen ska fortsätta att gälla. Inom den 24 första månaderna efter ordinarie val ska kommunen ta fram en planeringsstrategi som visar hur man ska jobba med översiktlig planering under den kommande mandatperioden.

Kommunstyrelsen beslutade år 2013 om aktualitetsprövning av nuvarande översiktsplan. I aktualitetsprövningen konstaterades att översiktsplanen behövde uppdateras av flera anledningar. Exempelvis ansågs delar av planen föråldrad, fåordig i sin beskrivning av strategisk utveckling och sakna tydliga kopplingar till nya kommunala dokument. Till följd av aktualitetsprövningen gav kommunstyrelsen planavdelningen i uppdrag att påbörja arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Nuvarande översiktsplan gäller dock tills en ny är antagen. För att skapa en mer strategiskt inriktad översiktsplan har en utvecklingsstrategi i form av Strukturbild för kommunens utveckling samt tillhörande strategiområdena med ställningstaganden tagits fram för att nå ett hållbart samhällsbyggande.

Kapitel 3

Syfte och metodbeskrivning

Inledning

Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i framtagandet och antagandet av översiktsplanen. Det innebär att det ska ske ett kontinuerligt och integrerat arbete kring miljöaspekter vid framtagandet och antagandet av översiktsplanen. I arbetet med Ljungby kommuns översiktsplan har ambitionen varit att arbeta med en strategisk miljöbedömning utifrån ett hållbarhetsperspektiv, där även sociala och ekonomiska aspekter inkluderas utöver de miljömässiga aspekterna. Således har syftet varit att göra en strategisk miljöbedömning och ta fram en hållbarhets- och miljökonsekvensbeskrivning.

En strategisk miljöbedömning ska också göras, enligt miljöbalken, om planförslaget bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd skall också identifieras, beskrivas och bedömas.

En översiktsplan som anger förutsättningar för bland annat tätortsbebyggelse, industriområden, byggande av vägar och olika anläggningar för turism och friluftsliv bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Därför ska en strategisk miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Laghänvisning

I 4 kap. 34 § plan- och bygglagen står det att om en strategisk miljöbedömning krävs enligt 6 kap miljöbalken med hänsyn till planförslagets påverkan på miljön ska detta följa 6 kap 11, 12 och 16 §§ miljöbalken.

Enligt 6 kap 11 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla:

1. en sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program,
2. en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd,
3. uppgifter om
  - a) miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs,
  - b) miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt,
  - c) befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och
  - d) hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn,
4. en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra,

5. uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter,
6. en sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes,
7. en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför, och
8. en icke-teknisk sammanfattning av 1-7.

Metod

Metoden för att göra den strategiska miljöbedömningen och för att hållbarhetsbedöma planen, har en framtagen metodik använts. Metoden har tagits fram tillsammans med Växjö kommun och med hjälp av Tyréns, samt stöd av Region Kronoberg, i projektet "Hållbar översiktlig planering".

Syftet med metoden har varit att systematiskt arbeta med konsekvensbedömning av olika strategier, strategiområden och markanvändningsförslag utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Därmed har det säkerställts att dessa frågor inkluderats i processen och gett en helhetssyn av utvecklingen på både kort och lång sikt samtidigt som lagkraven i miljöbalken och plan- och bygglagen uppfylls. Metoden finns presenterad i en egen handbok (Metodhandbok för miljö- och hållbarhetsbedömning av översiktsplaner).

Metoden ska underlätta hållbarhetsbedömning av översiktsplaner genom att erbjuda en metodik för genomförande samt verktyg för bedömningar. Den innebär att det först görs en nulägesanalys i förhållande till ett så kallat "bör-läge". Därefter görs hållbarhetsbedömningar av olika strategier och alternativ löpande under planprocessen. På så sätt utgör bedömningarna underlag till översiktsplanen och får genomslag i det slutgiltiga planförslaget.

Att utöka den strategiska miljöbedömningen med att tydligare inkludera såväl sociala och ekonomiska aspekter har gjort att påverkan på alla dimensioner av hållbarhet redovisas. Det ger en ökad transparens kring påverkan av olika strategier och åtgärder utifrån ett helhetsperspektiv. Genom att redovisa ett heltäckande underlag blir det tydligt vilka avväganden som görs och vilka områden som gynnas eller missgynnas. Det möjliggör också för att kunna fatta mer strategiska beslut genom jämförelse med nuläget.

I arbetet med att ta fram Ljungby kommuns översiktsplan påbörjades arbetet innan framtagandet av metodiken påbörjades. Därför har processen inte helt följt metodiken. Det som har avvikit är att en omvärldsanalys och arbete med att ta fram ett planprogram gjordes i ett första skede

innan arbetet utifrån metodiken satte igång. De respektive stegen i översiktsplanarbetet samt enligt metoden beskrivs kortfattat nedan.

Hållbarhetskonskvensbeskrivningen har tagits fram som en del i processen med att ta fram en ny översiktsplan. Denna hållbarhetskonskvensbeskrivning har tagits fram genom en metod som syftar till att samordna processerna mer i översiktsplanarbetet och den strategiska miljöbedömningen.

Bedömningarna som ligger till grund för hållbarhetskonskvensbeskrivningen har även legat till grund för de ställningstagande som togs fram till samrådsförslaget av översiktsplanen. Samråd av konskvensbeskrivningen har skett i tre steg, ett avgränsningssamråd våren 2019, det formella samrådet hösten 2019, granskningen våren 2021 samt extra granskningen sommaren 2021.

Omvärldsanalys och identifiering av utmaningar

Innan metodiken för hållbar översiktlig planering var framtagen, gjordes en omvärlds och nulägesanalys. I den gjordes en analys av vilka styrkor och svagheter kommunen har samt vilka utmaningar och möjligheter kommunen kan mötas av (en SWOT-analys). Arbetet med SWOT-analysen gjordes i arbetsgrupper med representanter från olika förvaltningar och kommunala bolag. Utifrån detta underlag sammanställdes de identifierade utmaningarna och det föreslogs strategier för att möta dessa. Detta resulterade i ett planprogram.

Definition av ”bör-läget”

Det här steget representerar den inledande fasen i metodiken för hållbar översiktlig planering och det handlar om att beskriva ett så kallat ”bör-läge” för vad den översiktliga planeringen idealt sett skulle leda mot. I detta arbete handlar det om mål för samhällsbyggandet som definieras i tio områden (dessa redovisas i kapitel 6).

Utgångspunkten för att definiera ”bör-läget” har varit olika globala, nationella, regionala, och lokala mål som den översiktliga planeringen ska förhålla sig till, exempelvis de nationella miljömålen, den regionala utvecklingsstrategin etc.

Ett viktigt redskap för detta arbete var att utgå från de nationella utmaningar som Agenda 2030 delegationen har identifierat i rapporten ”i riktning mot en hållbar välfärd”. En analys av vilka nationella utmaningar som kan påverkas av samhällsbyggandet gjordes för att identifiera vilka utmaningar som är väsentliga att ta hänsyn till i översiktsplaneprocessen. De nationella utmaningarna inkluderar flera målområden från andra nationella, regionala och lokala mål men i vissa fall fick de identifierade utmaningarna kompletteras, exempelvis gällande kulturmiljömål.

Målen för samhällsbyggandet blir alltså ett så kallat ”bör-läge” som strategier och markanvändningsförlagen i översiktsplanarbetet har jämförts mot.

Gap-analys

Utifrån de formulerade målen för samhällsbyggandet, det så kallade ”bör-läget” görs en analys av nuläget för att identifiera var det finns ”glapp” och var glappen är som störst och minst. Utifrån detta blir det möjligt att bedöma var insatser och åtgärder är mest väsentligt att genomföra och vilka typer av åtgärder och insatser som är relevanta. I ett senare läge ger detta också stöd för att kunna göra prioriteringar mellan olika alternativ.

Avsteg från metoden

Eftersom Ljungby kommun påbörjade sin översiktsplan hösten 2017 och projektet för hållbar översiktlig planering påbörjades våren 2018 så har inte kommunen riktigt följt alla steg enligt metoden. GAP-analysen har därför uteblivit eftersom nuläget i kommunen analyserades genom en omvärlds- och SWOT-analys av kommunen under hösten 2017.

Eftersom ställningstagandena under strategiområdena har ökat betydligt efter samrådet, finns det inte tid och resurser att bedöma samtliga ställningstaganden mot målen för hållbart samhällsbyggande. Ställningstaganden som formulerats under respektive strategiområde har formulerats med hänsyn till de utmaningar kommunen står inför och i syfte att skapa ekologiska och sociala värden. Den nya strukturbilden har analyserats mot samrådsförslaget version och de båda alternativen analyserades i sin tur mot nollalternativet, dvs gällande översiktsplan från 2006.

Förslag och bearbetning av strategiområden samt tillhörande ställningstaganden

Efter samrådet av översiktsplanen har strukturbilden bearbetats ytterligare genom två parlamentariska möten eftersom det fanns ett stort politiskt intresse i att Agunnaryd också skulle utses till serviceort. Kommunen valde att prioritera ett stråk mot Älmhult efter att både länsstyrelsen samt Trafikverket har tyckt det under samrådet. Tidigare utredningar granskades och diskussioner fördes både internt och med Älmhults kommun om vilken sträcka som är viktigast att prioritera. Därefter beslutade KS att stråket mot Älmhult via Hamneda var viktigast att prioritera men att ett stråk fram till Agunnaryd är viktigt att behålla eftersom det blev en utpekad serviceort. Den nya strukturbilden har blivit mer generell och den gröna infrastrukturen samt andra rekreativa värden i länet har legat till grund för den gröna strukturen. Även blåstrukturen har lyfts in i strukturbilden eftersom Ljungby har många regionala viktiga vattenområden.

Till Agunnaryds extra granskning, uppdaterades strukturbilden återigen med två stråk till Älmhult eftersom det från Agunnaryds invånare framkommit att stråket via väg 124 är viktigt för Agunnarydsbor då stråket används mycket till pendling men också av turister som besöker Agunnaryd med omnejd. I antagandehandlinegn finns följande strategiområden med ställningstaganden:

- Strukturbild för kommunens långsiktiga fysiska utveckling
- Infrastruktur och kommunikationer
- Natur och vatten
- Attraktiva bebyggelsemiljöer
- Näringsliv och utbildning
- Uppleva och göra

Förslag på markanvändning och åtgärder

- Markanvändnings- och åtgärdsförslag har tagit fram utifrån strukturbilden samt strategiområdena med ställningstagandena. Dessa förslag sammanställs i Del 2 – Planförslag.
- Efter samrådet har ett politiskt inriktningsbeslut tagits avseende höghastighetsjärnvägens alternativa sträckning. Trafikverket tyckte under samrådet att kommunen hade tagit allt för stor hänsyn till eventuell framtida järnväg med två möjliga korridorer, en östlig och en västlig. Efter diskussioner med Trafikverket och länsstyrelsen, analyserades både den östliga och västliga sträckningen utifrån vad för konfliktområden som fanns inom respektive korridor. Resultatet presenterades för politiken och ett beslutsunderlag om att den östra sträckningen var den bästa godkändes av kommunstyrelsen som ett inriktningsbeslut i det fortsatta översiktsplanarbetet.
- Markanvändningsförslag som lagts till eller reviderats och analyserats till granskningen av översiktsplanen, har analyserats utifrån en möjlig korridor för höghastighetsjärnvägen, den östliga sträckningen.

Analys av markanvändningsförslag och åtgärder

- De markanvändnings- och åtgärdsförslag som tagits fram efter strategianalysen analyserades sedan i sin tur för att bedöma möjliga konsekvenser. Dessa förslag ställdes inte specifikt mot målen för samhällsbyggande utan mot individuella aspekter inom social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

- De individuella aspekterna baseras delvis på 3:e, 4:e och 5:e kapitlet i Miljöbalken. Aspekterna är utöver det baserade på målen för hållbart samhällsbyggande som i sin tur är baserade på målen i Agenda 2030 och de 16 svenska miljökvalitetsmålen. I Bilaga 1 finns listan med vilka aspekter markanvändningsförslagen har analyserats mot (s.30 i Metodhandboken)
- Bedömningarna utgår från begreppen ”effekt/påverkan”, ”känslighet/värde” och ”konsekvens”:
- Effekt/Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång och kan vara både positiv och negativ.
- Känslighet/Värde handlar om aspektens nuvarande känslighet för påverkan eller hur betydande aspekten är i sitt sammanhang.
- Konsekvenserna är en sammanvägning mellan aspektens känslighet/värde och effekten/påverkan som förslaget innebär.
- Det är inte möjligt att systematiskt använda begreppen för alla situationer. Stråvan är att uttrycka bedömningarna i termen konsekvens, och det är inte alltid möjligt på grund av mycket komplexa effektsamband. För vissa aspekter kan fokus således ligga vid beskrivning av påverkan och effekt.
- Som underlag för att bedöma olika aspekters betydelse, används där det är tillämpligt underlag i form av till exempel lagkrav, riktvärden, miljökvalitetsnormer (MKN), skyddade områden, värdebeskrivningar, miljökvalitetsmål, projektmål och bevarandeplaner.
- Markanvändningsförslagen har analyserats utifrån målen för samhällsbyggande samt kapitlen 3, 4, 5 och 6 i Miljöbalken där miljökvalitetsnormer för luft och vatten samt riksintressen ingår. Checklisten för markanvändningsanalyserna baseras på bladet (se nästa sida) med aspekter att analysera markanvändningsförslagen mot. I de aspekterna finns både miljökvalitetsnormer, hälsa och säkerhetsaspekter samt relevanta riksintressen att undersöka förslaget mot.

Exempel på aspekter att bedöma markanvändningsförslagen mot

Social sammanhållning

Jämställdhet
Jämlikhet
Trygghet
Delaktighet i samhällsutvecklingen
Mötesplats

Hälsa och säkerhet

Buller
Föreningar
Luft
Risk
Brand
Explosion
Radon
Farligt gods

Klimatpåverkan

Hållbara transporter
Lokalisering
Kollektivtrafik
Cykel
Gång
Hållbar energiförsörjning
Förnybar energi

Geologi

Lämplig mark
Jordart

Energi

Klimatneutral
Effektiv

Klimatanpassning

Ras
Skred
Erosion
Översvämning
Värme

Rekreation och friluftsliv

Tillgång till olika funktioner
Folkhälsa
Naturnära boende

Resurshushållning

Jordbruksmark
Materiella tillgångar
Befintlig infrastruktur
Livscykelperspektiv

Naturmiljö och grönstruktur

Riksintresse natur
Natura 2000
Övriga naturvärden
Biologisk mångfald
Grönstruktur i städer och tätorter
Landskapsbild

Vatten och vattenkvalitet

Vattenmiljöer
Vattenkvalité
Dricksvatten
Strandskydd
Vattenskydd

Kulturmiljö

Riksintresse kultur
Fornlämningar
Övriga kulturmiljövärden

Arbetsmarknad och näringsliv

Arbetsmarknadens bredd
Förutsättning för interaktion mellan arbetsmarknader
Möjligheter till pendling

Kommunalekonomi

Intäkter
Utgifter
Självförsörjningsgrad
Kommunal service
Investering i tekniska system

Känslighet/värde Effekt/påverkan	Markanvändningsförslag 1		
	Litet	Måttligt	Stort
Mycket negativ	-3	-6	-9
Måttligt negativ	-2	-4	-6
Lite negativ	-1	-2	-3
Neutral	0	0	0
Lite positiv	1	2	3
Måttligt positiv	2	4	6
Mycket positiv	3	6	9

Illustration av hur konsekvensbedömningen görs utifrån en sammanvägning av berört värde och ingreppets omfattning. Illustrationen ska inte tolkas som en exakt mall för bedömning utan som en princip för hur konsekvensbedömningen är gjord.

Mall för markanvändning och åtgärdsanalys

Aspekt	Markanvändningsförslag 1			Konsekvens (resonemang)	Kommentar/anteckning
	Känslighet/Värde (nuläge)	Effekt/påverkan (förändring)	Konsekvens (siffror)		
Social sammanhållning			0		
Hälsa och säkerhet			0		
Klimatpåverkan			0		
Geologi			0		
Energi			0		
Klimatanpassning			0		
Rekreation och friluftsliv			0		
Resurshushållning			0		

Figur 1. Visar en del av verktyget som använts till analysering av markanvändningsförslagen i översiktsplanen.

Excellbladen ses som ett verktyg för att ge en vägledning i det fortsatta arbetet vad gäller miljökonsekvenser samt vilka riktlinjer som bör beaktas i det fortsatta planarbetet för att minska åtgärdens/förslagets negativa effekter på aspekten.

Efter analys av respektive förslag har en samlad bedömning skrivits inklusive den ekonomiska analysen. Slutsumman i konsekvens kolumnen är inte hela sanningen av förslagets effekt på aspekten. Det är svårt att bedöma den exakta konsekvensen av förslaget på respektive aspekt.

Slutsumman av konsekvensen ger stöd i den samlade bedömningen att tänka tillbaka på vilka aspekter som påverkades negativt samt vilka fortsatta åtgärder som behöver vidtas i det fortsatta planarbetet för att minska de negativa konsekvenserna.

Det är inte möjligt att systematiskt använda begreppen för alla situationer. Även om strävan är att uttrycka bedömningarna i termen konsekvens, är det inte alltid möjligt på grund av mycket komplexa effektsamband.

Osäkerheter i bedömningar

Det är inte möjligt att exakt bedöma vilka konsekvenser som kan uppstå av de föreslagna åtgärderna i planen eftersom planen är av översiktlig karaktär. Istället kommer det vara viktigt att i samband med att mer detaljerade planförslag tas fram även bedöma dessa och analysera dem vidare.

Kapitel 4

Avgränsningar

Avgränsning och alternativ avgränsning i tid och geografi

Översiktsplanen har som målår 2035 och visar en möjlig utveckling. Denna hållbarhetskonnsekvensbeskrivning beskriver utvecklingen fram till 2035. Det bedöms inte vara möjligt att rättvist kunna bedöma konsekvenserna för ett längre perspektiv eftersom det finns många osäkra parametrar om utvecklingen. Mycket kan hända under perioden vilket gör att planerna ändras.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan endast vägledande för kommande markanvändning. Det innebär att andra faktorer kan styra den faktiska utvecklingen, som exempelvis teknikutveckling, ekonomi, trender, lagstiftning och beteende. De utvecklingsförslag som pekats ut behöver utredas och konsekvensbeskrivas vidare när planläggning och utbyggnad av dessa områden ska ske. I denna beskrivning förs endast ett övergripande resonemang kring möjlig utveckling fram till 2035 och vilka konsekvenser det kan tänkas medföra.

Det är skillnad på planens geografiska avgränsning och inom vilket område planen påverkar förhållandena för ekologiska, ekonomiska och sociala faktorer. Planen påverkar förhållandena olika mycket på lokal, regional, nationell och global nivå. Det sker även en yttre påverkan. Detta utvecklas under respektive aspekts konsekvensbeskrivning.

Översiktsplanen hanterar olika geografiska nivåer. Ställningstagandena som formulerats och analyserats är på kommunövergripande och regional nivå medan markanvändningsförslagen i centralorten och serviceorterna är på ortsnivå. Hållbarhetskonnsekvensbeskrivningen har därför hanterat två olika geografiska nivåer, kommunövergripande och ortsnivå.

Avgränsning i sak

Hållbarhetskonnsekvensbeskrivningen är inriktad på att beskriva och redovisa de bedömningar som har gjorts i samband med framtagandet av översiktsplanen. Enligt miljöbedömningsförordningen är det framförallt tätortsbebyggelse och anläggande av industriområden, hamnar, vägar, järnvägar, permanenta campingplatser och vissa typer av anläggningar för friluftsliv som i översiktsplanen kan ge betydande miljöpåverkan.

I denna hållbarhets- och miljökonsekvensbeskrivning har i avsnittet markanvändningsförslag väsentliga ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter analyserats för att beskriva i vilken grad betydande miljöpåverkan av förslaget kan ske samt vilka fortsatta hänsyn som måste tas i det fortsatta planarbetet för att minska påverkan. Bedömningarna har gjorts parallellt med framtagandet av översiktsplanen.

Avgränsningen av hållbarhetskonnsekvensbeskrivningen och de olika aspekterna samt alternativ framgår av kommande avsnitt. Det är inte möjligt att exakt bedöma vilka konsekvenser som kan uppstå av de föreslagna åtgärderna i planen eftersom planen är av översiktlig karaktär. Istället kommer det vara viktigt att i samband med att mer detaljerade förslag tas fram även dessa bedöms och analyseras.

Alternativredovisning

Ett nollalternativ innebär att utveckling fortsätter enligt gällande översiktsplan och att det aktuella förslaget inte antas och genomförs. På strateginivå har strukturbilden till samrådet analyserats utifrån tre alternativa strukturbilder och mot nollalternativet. Till granskningen analyserades två alternativa strukturbilder, den som var i samrådsförslaget i översiktsplanen och granskningsförslagets strukturbild. Dessa två alternativ har sedan analyserats mot nollalternativet.

Aktuella mål, planer och program som översiktsplanen ska förhålla sig till

Nationella mål och styrdokument

Översiktsplanen har en viktig roll i att ta hänsyn till och samordna nationella, regionala och kommunala mål, visioner, strategier, styrdokument och lagstiftning. Av särskild betydelse är de som påverkar hela kommunens verksamhet och de som behandlar frågor som är relevanta för samhällsplanering samt mark- och vattenanvändning.

Det finns cirka 100 nationella mål som har koppling till samhällsplanering. 28 olika nationella myndigheter ansvarar inom ett eller flera områden dit det finns kopplat nationella mål. I plan- och bygglagen står det att kommunerna ska ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Bland annat innefattar det miljömål, folkhälsomål, jämställdhetsmål och FN:s Globala mål, Agenda 2030.

Följande nationella målområden bedöms ha störst påverkan på kommunens fysiska planering och redovisas i olika kategorier vad gäller graden av påverkan på Ljungby kommuns översiktsplan.

Globala mål (agenda 2030)

Kategori 1: Hög påverkan (tillhör den fysiska planeringens kärnverksamhet och där samhällsplanering har en betydande påverkansgrad)

Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar. Genom fysisk planering kan miljöer som främjar god hälsa skapas. Exempelvis kan skapandet av ytor för rekreation och gång- och cykelvägar möjliggöra mer rörelse.

Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla. Lokalisering av bebyggelse för att säkra tillgången till vatten och avlopp för alla kan styras genom fysisk planering. Genomtänkt markanvändning kan bidra till god vattenkvalitet.

Mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Möjligheten att skapa hållbar transportinfrastruktur kan påverkas genom fysisk planering. En genomtänkt markanvändning kan ge underlag för kollektivtrafik exempelvis.

Mål 11. Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. En genomtänkt markanvändning bidrar till hållbar stadsutveckling. Klimatanpassning är exempelvis en del av arbetet att göra städer motståndskraftiga.

Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändring och dess påverkan. Klimatanpassning, för att minska påverkan från klimatförändringar, kan möjliggöras genom fysisk planering. Exempelvis kan utformning och placering av åtgärder styras.

Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald. Möjligheten att minska negativ påverkan på biologisk mångfald finns genom markanvändning. Områden med höga värden kan skyddas genom fysisk planering.

Kategori 2: Möjlighet att understödja (där fysisk planering kan understödja en god utveckling.

Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Möjligheten till livsmedelsförsörjning och jordbruk påverkas av markanvändning. Om mark tas i anspråk som annars skulle kunna bidra till producerandet av livsmedel får det negativa konsekvenser för lantbruket.

Mål 4. Sörja för utbildning av god kvalitet för alla och främja livslångt lärande. Möjligheten att uppföra skolor på önskade platser kan skapas genom planering av markanvändning.

Mål 5. Uppnå jämställdhet mellan kön och bemyndiga alla kvinnor och flickor. Genom den fysiska planeringen kan miljöer som bidrar till jämställdhet skapas. Genom planeringsprocessen kan allas röster bli hörda.

Mål 7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. Genom uppmärksammande och planering kan viktiga områden för produktion av förnyelsebar energi sparas.

Mål 8. Sörja för hållbar ekonomisk tillväxt, anställning och värdigt arbete för alla. Hållbar ekonomisk tillväxt kan utgöra en del av den övergripande fysiska planeringen, exempelvis genom att införa livscykelperspektiv i planeringen.

Figur 2. De 17 Globala utvecklingsmålen för hållbar utveckling som ingår i Agenda 2030, beslutade av FN:s generalförsamling den 25 september 2015.

Mål 12. Säkerställa hållbar konsumtion och produktionsvägar. Fysisk planering kan bidra till hållbar konsumtion gällande transporter, naturresurser och ekosystemtjänster.

Mål 16. Främja rättvisa, fredliga och inkluderande samhällen. Fysisk planering genom planeringsprocessen främjar inkluderande samhällen. Vidare kan fysisk planering bidra till att skapa miljöer som upplevs som trygga.

Kategori 3: Begränsad påverkan (där staden som global aktör har ett visst ansvar men den fysiska planeringen har marginell påverkansgrad)

Mål 1. Stoppa fattigdom i alla dess former överallt.

Mål 10. Reducera ojämlikhet inom och mellan länder.

Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

Mål 17. Återuppliva de globala samarbetena för hållbar utveckling.

Miljö kvalitetsmålen

Mål 1. Begränsad klimatpåverkan. Kommunen ansvarar för fysisk planering och har därigenom möjlighet att bidra till uppfyllelse av målet. Det kan bland annat handla om att prioritera kollektiv-, gång- och cykeltrafik och att prioritera lokalisering av bebyggelse i väl kollektivtrafikförsörjda stråk.

Mål 2. Frisk luft. Genom fysisk planering kan förutsättningar för minskning av trafikmängder, som påverkar luftkvaliteten exempelvis i städer, skapas. Det sker exempelvis genom att möjliggöra förutsättningar för kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik.

Mål 6. Säker strålmiljö. Genom lämplig markanvändning kan det säkerställas att hänsyn till rekommendationerna som gäller för magnetfält från exempelvis kraftledningar tas vid planering av nya bostäder och infrastruktur.

Mål 7. Ingen övergödning. Väl planerad markanvändning kan bidra till minskad övergödning. Det kan ske bland annat genom att möjlighet till rening av dagvatten säkerställs i samarbete med VA-planering.

Mål 8. Levande sjöar och vattendrag. Fysisk planering möjliggör att värden kopplade till sjöar och vattendrag skyddas.

Mål 9. Grundvatten av god kvalitet. I markanvändningen ska hänsyn till grundvattentillgångar tas. Tillgångarna och behovet av skydd kan synliggöras exempelvis genom översiktsplanen. Planeringen bör även innefatta klimat- anpassningsåtgärder för vattenförsörjningen.

Mål 11. Myllrande våtmarker. Våtmarkernas värden kan synliggöras och beaktas i den fysiska planeringen. Markanvändning kan bidra till utveckling av våtmarkernas biologiska mångfald och ekosystemtjänster, samt skapandet av nya.

Mål 12. Levande skogar. Markanvändningen bör omfatta skogsområden för att säkerställa exempelvis skogsområdets betydelse för rekreation och biologisk mångfald.

Mål 13. Ett rikt odlingslandskap. Avvägningar mellan olika samhällsintressen hanteras i den fysiska planeringen. Välgenomtänkt markanvändning kan bidra till säkerställande av värdena kopplade till odlingslandskapet.

Mål 15. God bebyggd miljö. Markanvändningen spelar en stor roll i skapandet av en god bebyggd miljö. Den fysiska planeringen möjliggör skapandet av hållbart transportsystem till exempel samt möjliggör en blandad bebyggelsemiljö.

Mål 16. Ett rikt växt- och djurliv. Genom fysisk planering styrs markanvändningen så att verksamheter med mera lokaliseras på lämpliga platser för att kunna skydda biologisk mångfald men även skapa möjlighet för ekosystemtjänster.

Kategori 2: Möjlighet att understödja (där fysisk planering kan understödja en god utveckling)

Mål 3. Bara naturlig försurning. Målet kan påverkas genom fysisk planering. Kommunerna kan verka för att minska utsläppen av främst kväveoxider från trafiken genom planering och utbyggnad av kommunala transportsystem.

Mål 4. Giftfri miljö. Målet kan påverkas genom fysisk planering, bland annat vad gäller lokalisering av bostäder och verksamheter.

Kategori 3: Begränsad påverkan (där staden som global aktör har ett visst ansvar men den fysiska planeringen har marginell påverkansgrad)

Mål 5. Skyddande ozonskikt

Mål 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård

Mål 14. Storslagen fjällmiljö

Begränsad klimatpåverkan

Frisk luft

Bara naturlig försurning

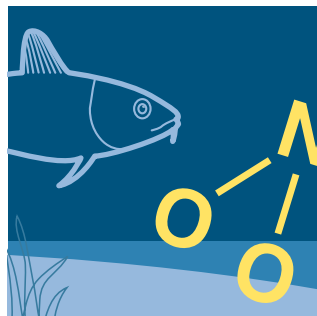
Giftfri miljö

Skyddande ozonskikt

Säker strålmiljö

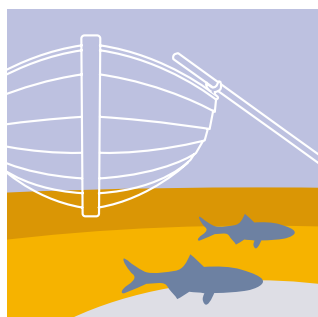
Ingen övergödning

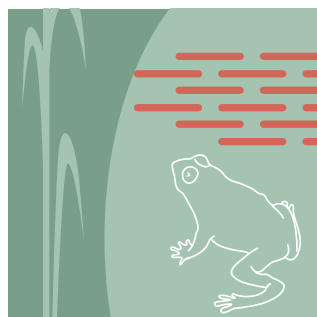
Levande sjöar och vattendrag

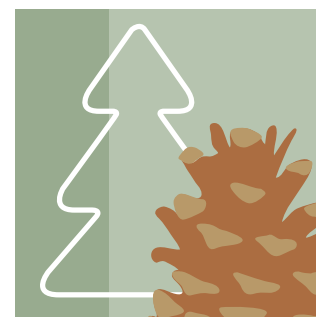
Grundvatten av god kvalitet

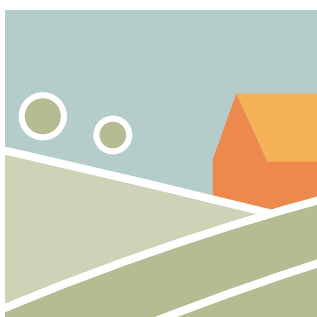
Hav i balans samt levande kust och skärgård

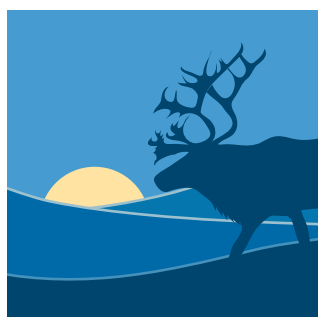
Myllrande våtmarker

Levande skogar

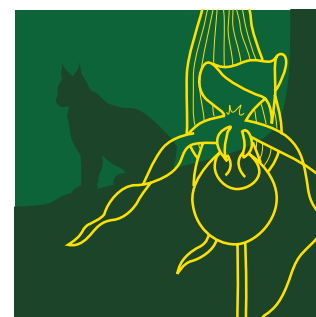
Ett rikt odlingslandskap

Storslagen fjällmiljö

God bebyggd miljö

Ett rikt växt- och djurliv

Figur 3. Sveriges 16 miljö kvalitetsmål beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Beslutet om miljömålssystemet fattades av riksdagen i april 1999.

Transportpolitiska mål

Kategori 1: Hög påverkan (tillhör den fysiska planeringens kärnverksamhet och där fysisk planering har en betydande påverkansgrad)

Funktionsmål. Tillgängligheten ska utvecklas för medborgare och näringsliv

Hänsynsmål. Transportsystemet ska utvecklas med avseende på trafiksäkerhet, miljö och hälsa.

Folkhälsopolitiska mål

Kategori 1: Hög påverkan (tillhör den fysiska planeringens kärnverksamhet och där fysisk planering har en betydande påverkansgrad)

Mål 5. Boende och närmiljö

Kategori 2: Möjlighet att understödja (där fysisk planering kan understödja en god utveckling)

Mål 6. Levnadsvanor

Mål 7. Kontroll, inflytande och delaktighet

Kategori 3: Begränsad påverkan (där staden som global aktör har ett visst ansvar men den fysiska planeringen har marginell påverkansgrad)

Mål 1. Det tidiga livets villkor

Mål 2. Kunskaper, kompetenser och utbildning

Mål 3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö

Mål 4. Inkomster och försörjningsmöjligheter

Mål 8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Friluftsmålen

Kategori 1: Hög påverkan (tillhör den fysiska planeringens kärnverksamhet och där fysisk planering har en betydande påverkansgrad)

Mål 1. Tillgänglig natur för alla

Mål 4. Tillgång till natur för friluftsliv

Mål 5. Attraktiv tätortsnära natur

Mål 6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Mål 7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Kategori 2: Möjlighet att understödja (där fysisk planering kan understödja en god utveckling)

Mål 3. Allemansrätten

Mål 10. Friluftsliv för god hälsa

Kategori 3: Begränsad påverkan (där staden som global aktör har ett visst ansvar men den fysiska planeringen har marginell påverkansgrad)

Mål 2. Starkt engagemang och samverkan för friluftslivet

Mål 9. God kunskap om friluftslivet

Mål 10. Friluftsliv för god hälsa

Regionala mål och styrdokument

På regional nivå finns en mängd mål och styrdokument. De viktigaste aktörerna är Länsstyrelsen i Kronobergs län och Region Kronoberg. Länsstyrelsen är statens företrädare i länet och ansvarar för att riksdagens och regeringens beslut genomförs samtidigt som hänsyn tas till länets förutsättningar. Region Kronoberg har ett ansvar för den regionala planeringen i länet, med särskild tyngdpunkt på regional utveckling och planering av kollektivtrafiken.

Region Kronoberg har tagit fram en regional utvecklingsstrategi, Gröna Kronoberg 2025, som är en samlad strategi för hela länets regionala tillväxtarbete. Målbilden för Kronobergs län år 2025 är uppdelat i två målområden, dessa är sedan kopplade till mätbara mål. Det första målområdet handlar om att Kronoberg ska växa i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga. De mätbara målen för år 2025 är bland annat ökad befolkning, god socioekonomisk utveckling, god hälsa hos befolkningen och minskad klimatpåverkan. Det andra målområdet handlar om att Kronoberg ska växa av en cirkulär ekonomi med förnyelseförmåga. De utpekade målen till år 2025 är ökad produktivitet, fler arbeten genom en balanserad tillväxt, förbättrad matchning som ger en högre sysselsättningsgrad, ökad förnyelseförmåga, ett ökat humankapital samt att länet ska vara på väg att bli ett plusenergilän. De regionala målen ska stödja, vägleda och samordna det regionala arbetet. Den regionala utvecklingsstrategin är vägledande för arbetet med hållbar regional utveckling i länet, och därmed en utgångspunkt för kopplingen mellan regional och kommunal planering.

Följande regionala styrdokument bedöms ha hög påverkan på Ljungby kommuns fysiska planering:

Länsstyrelsen

- Regionala miljömål
- Regionalt åtgärdsprogram för miljömålen 2019–2025
- Regional plan för skyddad natur
- Handlingsplan för grön infrastruktur
Regionalt kulturmiljöprogram
- Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län
- Regional handlingsplan för klimatanpassning

Region Kronoberg

- Länstransportplan 2014–2025
- Trafikförsörjningsprogram 2016–2025

Kommunala mål och styrdokument

Ljungby kommun jobbar utifrån styrmodellen visionsstyrning med utgångspunkt i kommunens övergripande vision "I Ljungby kommun formar vi framtiden tillsammans, 35 000 invånare år 2035". Till visionen finns tre visionsmål som är kopplade till de globala målen. De tre visionsmålen är: Bästa kommunen att växa i, Livslångt lärande för alla och Vi skapar ett rikt liv. Visionsmålen har en tydlig koppling till visionen som är den politiska viljeinriktningen.

Bästa kommunen att växa i beskriver att vi ska ha ett bra samarbete med näringslivet, vara tillgängliga för alla, attrahera fler genom kreativa miljöer och ha en mångfald av kultur, föreningsliv och idrott. Vi ska vara den bästa kommunen att växa i, som individ, gammal som ung, familj, företag och som förening.

Till visionsmålet är följande sex globala mål kopplade:

Mål 2 ingen hunger, mål 7 hållbar energi för alla, mål 8 anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 hållbara städer och samhällen samt mål 12 hållbar konsumtion och produktion.

Mål 2 har fokus på livsmedelsförsörjning, tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat samt främja ett hållbart jordbruk. Ingen hunger betyder hållbar tillväxt.

Mål 7 syftar till att säkerställa tillgång till el och energitjänster för alla utan att skada vår planet. Det innebär hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen. Hållbar energi för alla innebär grön tillväxt.

Mål 8 innebär att skapa nya jobb som är hållbara för människan och miljön samt skapa goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt är ett Ljungby kommun med ekonomisk tillväxt som inkluderar hela samhället.

Mål 9 innebär att industrier och infrastrukturer görs mer inkluderande och hållbara och investerar i hållbara industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur betyder innovativ tillväxt.

Mål 11 beskriver ett hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter och återvinning. Det är en inkluderande och innovativ stadsplanering. Hållbara städer och samhällen är inkluderande tillväxt.

Mål 12 är en omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor vilket är nödvändigt för att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa. Hållbar konsumtion och produktion beskriver en ansvarsfull tillväxt.

Livslångt lärande för alla betyder att vi ska ge stöd efter behov, vara ledande inom pedagogiska läroformer, hålla hög kompetens och sprida denna till våra invånare. Vi ska ha kompetens för framtiden och vi ska genom kultur, idrott och föreningsliv ge möjlighet till kunskap och ett livslångt lärande för alla.

Till visionsmålet är följande fem globala mål kopplade:

Mål 4 god utbildning för alla, mål 5 jämställdhet, mål 10 minskad ojämlikhet, mål 16 fredliga och inkluderande samhällen samt mål 17 genomförande och globalt partnerskap.

Mål 4 innefattar förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning och beskriver alla människors lika möjlighet till livslångt lärande som gynnar deltagande i arbets- och samhällsliv. God utbildning för alla är ett lärande genom utbildning.

Mål 5 betyder rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser och att utrota alla former av våld, diskriminering och skadliga sedvänjor mot kvinnor och flickor som drabbar individen såväl som samhället i stort. Jämställdhet betyder lärande genom ökade resurser till och för alla som lever och verkar i kommunen.

Mål 10 beskriver allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Klyftorna i samhället ökar både inom och mellan länder. Minskad ojämlikhet drivs av lärande genom inkluderande samhällsutveckling.

Mål 16 beskriver att inkluderande, ansvarsfulla och rättvisa institutioner är grunden för en god samhällsstyrning fri från konflikter, korruption och våld. Fredliga och inkluderande samhällen utvecklas av lärande genom inflytande.

Mål 17 beskriver global solidaritet, kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. Genomförande och globalt partnerskap innebär lärande av varandra.

Vi skapar ett rikt liv innebär att vi ska erbjuda trygga och stimulerande miljöer, en inkluderande framtid, rent vatten, frisk luft och attraktiva miljöer. Vi ska erbjuda goda levnadsvillkor för alla, skapa förutsättningar för ett hållbart liv och utveckla mötesplatser som berikas med gemenskap och bidrar till allas hälsa och välbefinnande. Vi skapar ett rikt ekologiskt och socialt liv.

Till visionsmålet är följande sex globala mål kopplade:

Mål 1 ingen fattigdom, mål 3 god hälsa och välbefinnande, mål 6 rent vatten och sanitet för alla, mål 13 bekämpa klimatförändringarna, mål 14 hav och marina resurser samt mål 15 ekosystem och biologisk mångfald.

Mål 1 beskriver hur fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska, att fattigdom även innebär en brist på frihet, inflytande, hälsa, utbildning och säkerhet. Ingen fattigdom beskriver ett rikt liv som ett värdigt och tryggt liv.

Mål 3 satsar på investeringar i hälsa genom förebyggande insatser och modern och effektiv vård för alla eftersom det gynnar samhällets utveckling. Hälsa och välbefinnande fokuserar på ett rikt liv fullt av välbefinnande.

Mål 6 beskriver grundförutsättningarna för allt levande på jorden, en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling: vatten. Dessutom är det en förutsättning för livsmedels- och energiproduktion. Rent vatten och sanitet bidrar till ett rikt liv när det finns som tillgång för alla.

Mål 13 beskriver att global uppvärmning som överstiger två grader skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Bekämpa klimatförändringarna är nödvändigt för ett rikt, framtida liv.

Mål 14 varnar för överfiske, förurning, gifter och föroreningar och beskriver att åtta miljoner ton plast hamnar i haven varje år. Hav och marina resurser är ett rikt liv med artrikt vatten.

Mål 15 understryker hur markförstöring och avskogning leder till ökade halter av växthusgaser och hotar såväl klimatet som djurarters överlevnad. Ett långsiktigt bevarande och nyttjande av ekosystemen med dess biologiska mångfald är en utmaning för oss. Utmaningen framöver inkluderar bland annat behov av ökad miljöhänsyn i metoder. Ekosystem och biologisk mångfald krävs för ett rikt liv med en artrik miljö.

Kommunen har många interna dokument, exempelvis policy för jämställdhet och verksamhetsplan för hållbar utveckling. De gällande kommunala planer och program som är relevanta för kommunens fysiska planering har arbetats in och tagits hänsyn till i översiktsplanen. De anges här och finns i sin helhet att läsa på kommunens hemsida.

Mål för hållbart samhällsbyggandet ("bör-läget")

De mål för samhällsbyggande som har tagits fram i samband med arbetet med översiktsplanen är baserade på identifierade nationella utmaningar enligt nulägesanalysen i Agenda 2030-delegationens "I riktning mot en hållbar välfärd" och där det finns möjlighet att påverka genom samhällsbyggandet. Därtill inkluderas Sveriges 16 miljömål. I Agenda 2030 täcks inte ämnet kulturmiljö in, vilket har lagts till i målen för samhällsbyggandet. Målen har beslutats av kommunstyrelsen för översiktsplanen som

1. Vardagsliv

a) Det finns inkluderande, tillgängliga och attraktiva mötesplatser och platser för att utöva och uppleva kultur och idrott i varje del av kommunen. Mötesplatserna är inbjudande och uppmuntrar till naturliga möten för alla människor oavsett bakgrund och förutsättning.

b) Vardagsgöromålen som arbete, skola, inköp av dagligvaror och fritidsaktiviteter går smidigt för alla i hela regionen/kommunen genom ett yteffektivt transportsystem som främjar hälsa och välbefinnande samt minskar miljö- och klimatpåverkan. På kortare sträckor är därför gång och cykel de helt dominerande sätten att förflytta sig på och de prioriteras i samhällsplaneringen.

2. Individen

a) Samhällsplanering görs utifrån ett demokratiskt perspektiv där invånare är delaktiga och har inflytande i samhällsplaneringen. Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv finns med i alla steg av planeringsprocessen.

b) Bebyggelsemiljöerna är inkluderande och främjar trygghet, säkerhet, sammanhållning och möten mellan människor med olika bakgrund. Ohälsotal och inkomstnivå skiljer sig inte nämnvärt åt mellan olika delar och områden

3. Hälsa och säkerhet

Oavsett var människor bor, lever och verkar påverkas de inte negativt av yttre faktorer som föroreningar och buller. Dessutom har lokaliseringen av bostäder, arbetsplatser och grönområden utförts på ett sätt som bidrar till ett mer anpassat samhälle med individen i fokus.

4. Klimat och Klimatanpassning

Utgångspunkten för bebyggelse och infrastruktur är att det utförs på ett sådant sätt som minimerar påverkan på klimatet och är motståndskraftig mot samt anpassad till förändringar i klimatet. Det finns goda förutsättningar för att störningar från klimatpåverkan minimeras och inte bidrar till ett hinder i människor, djur och växters liv.

5. Naturmiljö

I och intill staden och de övriga orterna är det gott om gröna miljöer, som är trygga att vistas i och som binds ihop med grönstråk till en sammanhängande grönstruktur. De är mångfunktionella med rekreation, friluftaktiviteter, biologisk mångfald, odling, omhändertagande av dagvatten, med flera ekosystemtjänster.

6. Vatten

Alla har dricksvatten av god kvalitet. Stränder och vattenkvaliteter påverkas inte negativt av utvecklingen utan värnas om och bibehålls för att kunna erbjuda förutsättningar för bland annat liv och rörelse. Det finns även en tillgänglighet och närhet till vattenområden av god kvalitet.

7. Bebyggelse-struktur och funktionsblandning

Staden är funktionsblandad. I varje stadsdel finns boende, vardagsservice, arbetsplatser och möjligheter till rekreation och lek utomhus. Serviceorterna ska erbjuda ett varierat utbud av bostäder, skolor, butiker, service, arbete, idrott och fritidsaktiviteter. Det finns en blandning av bostäder med avseende på typ, storlek och upplåtelseform.

8. Natur- och kulturlandskap

a) De kulturhistoriska värdena och andra kvaliteter i den fysiska miljön som ger staden, orterna och bygderna deras identitet värnas, vårdas, framhävs och byggs vidare på.

b) Natur- och kulturlandskapet på landsbygden präglas av stor variation och biologisk mångfald, samt genererar en mångfald av ekosystemtjänster. I jord- och skogsbruket finns balans mellan produktion och biologisk mångfald. Jordbruksmark bevaras och ger en ökad självförsörjning.

9. Arbetsmarknad och näringsliv

Det finns en stark och attraktiv arbetsmarknad med gott om arbetstillfällen och ett resurseffektivt och miljövänligt näringsliv med goda arbetsvillkor. Här finns goda möjligheter för företag att etablera sig och att utveckla verksamheten.

10. Teknisk försörjning och resurser

a) Det finns snabba och tillförlitliga tåg- eller snabbussförbindelser både inom och mellan regioner, som tids- och kostnadsmässigt är fördelaktigare att resa med än att åka bil.

b) Klimatsmart energiförsörjning, VA-försörjning och avfallshantering som inte påverkar mark, sjöar, vattendrag eller grundvatten negativt. Den energi som används för el, transporter, uppvärmning och kyla kommer till hundra procent från förnybara källor.

c) Avfall minimeras genom en hög grad av cirkulär ekonomi där resurser tas till vara i ett cirkulärt kretslopp.

Omvärlds- och nulägesanalys

När en SWOT-analys gjordes i Ljungby kommun inför samrådet av program till översiktsplan våren 2018, fanns inte målen för samhällsbyggandet framtagna och SWOT-analysen gjordes också på ett annat sätt än projektmetodiken föreskriver. Arbetet med att definiera utmaningar och möjligheter har främst utgått från omvärldsanalys och nulägesbeskrivning.

En omvärldsanalys togs fram under 2017 för att kunna fungera som grund för kommunens långsiktiga utvecklings- och visionsarbete, särskilt vid arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Den togs fram externt av en konsult för att få färsk ögon på Ljungby kommuns nuläge, hur påverkan från omvärlden ser ut och vilka frågor kommunen behöver fokusera på långsiktigt.

Omvärldsanalysen tar sitt avstamp i ett antal globala trender och hotbilder. Utifrån dessa och med hänsyn till den nationella nivån definierades omvärldens påverkan på kommunen genom tolv frågor, vilka kan påverka kommunen och dess framtid både direkt och indirekt.

Utifrån beskrivningen av omvärldens påverkan tog konsulten fram ett antal förslag på prioriteringar för kommunens framtida utvecklingsarbete, vilka anses viktiga för kommunen att fördjupa och/eller utveckla sig inom.

Utgångspunkten har bland annat varit Ljungby kommuns befintliga unika värden och geografiska läge. Alla föreslagna prioriteringar är på olika sätt relevanta för kommunens samhällsplanering.

Planförslagets nulägesbeskrivning är indelad i 14 tematiska avsnitt, till vilka materialet hade tagits fram av varsin förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Alla avsnitt innehåller en övergripande tematisk beskrivning av kommunen, en beskrivning av hur kommunen arbetar med temat samt en analys av kommunens styrkor och svagheter samt vilka frågor som bör prioriteras.

Vidare redovisas, under varje tematiskt avsnitt, riksintresen och andra relevanta skyddade områden. Nulägesbeskrivningen ger en bild av var kommunen står idag.

Utmaningar definierades utifrån beskrivningen av omvärldens påverkan i omvärldsanalysen och problembilden i nulägesbeskrivningens tematiska avsnitt. Utmaningarna har i planförslaget grupperats under fem tematiska områden så kallade strategiområden med tillhörande ställningstaganden.

Ställningstagandena under respektive strategiområde bemöter den definierade utmaningen. De fem strategiområden med utmaningar och ställningstaganden berör både rena samhällsplaneringsfrågor såväl som frågor om kommunens utveckling i ett bredare perspektiv, bland annat kopplat till social hållbarhet, identitet, arbetsmarknad och näringsliv. Den övergripande utvecklingsstrategin som fungerar som ett paraply för de femstrategiområdena är Strukturbilden för kommunens långsiktiga fysiska utveckling. Den används för att fokusera kommunens arbete och satsningar.

De fem strategiområdena är:

- Infrastruktur och kommunikationer
- Natur och vatten
- Attraktiva bebyggelsemiljöer
- Näringsliv och utbildning
- Uppleva och göra

Relevant för det fortsatta arbetet med översiktsplanen är också att kommunstyrelsen under 2018 utifrån omvärldsanalysens förslag på prioriteringar för kommunens framtida arbete beslutade att kommunen ska fokusera på tre prioriterade rekommendationer, vilka ska vara vägledande när beslut fattas i kommunen:

- Öka attraktiviteten mot gruppen unga vuxna och etablera lockande levnadsmiljöer.
- Inled ett arbete som stödjer utveckling kring relevanta vattenfrågor i Ljungby kommun.
- Utveckla arbetet kring berättartraditionen.

De rekommendationerna som berör vattenfrågor och berättartraditionen är här definitivt att se som två av kommunens styrkor.

Strategianalys

Struktur bilden har analyserats och jämförts mot samrådsversionens och granskningens strukturbild samt mot målen för hållbart samhällsbyggande. Detta med anledning av att en serviceort har tillkommit samt att ett stråk har prioriterats mot Älmhult. Båda alternativen har jämförts mot nollalternativet dvs ÖP 2006. Resultatet av analysen presenteras i detta kapitel.

Nollalternativ

Gällande översiktsplan från 2006 är nollalternativet som Struktur bilden jämförts mot. Nollalternativet har inte angripit den framtida utvecklingen av kommunen lika visionärt och strategiskt som den här översiktsplanen gör. Nollalternativet redovisar gällande förhållanden i kommunen när den antogs 2006. Vissa konkreta ställningstaganden i nollalternativet finns men de är mer jämförbara på markanvändningsnivå och kommer att redovisas i avsnitt 10, som redovisar konsekvenserna av granskningsförslagets markanvändningsförslag.

Struktur bilden har analyserats och jämförts mot samrådsversionens strukturbild och mot målen för hållbart samhällsbyggande. Anledningen till det är att en serviceort har tillkommit samt att ett stråk har prioriterats mot Älmhult. Båda förslagen har jämförts mot nollalternativet dvs ÖP 2006. Resultatet av analysen presenteras i detta kapitel.

Efter granskningen har synpunkter inkommit även om stråket till Agunnaryd. I den reviderade struktur bilden har återigen stråket mot Agunnaryd förlängts bortom kommungränsen eftersom det var angeläget för Agunnarydsborna att det stråket framhölls som viktigt. Dock kvarstår slutsatsen om att det är stråket via Hamneda-Hå-Pjätteryd som bör prioriteras för ett regionalt stråk.

Strukturbild för kommunens långsiktiga fysiska utveckling

Utvecklingsstrategi 1

Strukturbilden för kommunen definierar en centralort, fem stråk av regional betydelse (Väg E4, Väg 25, Väg 545, Väg 594 och 592 mot Älmhult via Hamneda, Hå och Pjätteryd samt väg 124 mot Älmhult via Liatorp), fem serviceorter med grundläggande service. Ett utvecklingsområde från Bollstad/Tannåker till Bolmstad utmed sjön Bolmens östra strand samt tillhörande utvecklingsstråk på väg 555. Strukturbilden ligger till grund för kommunens långsiktiga fysiska utveckling. Stråken binder ihop kommunen samt kopplar ihop den med närliggande regioner och regioncentrum. I stråken ska det finnas snabb kollektivtrafik som effektivt tar resenärer mellan centralorten och serviceorterna eller till närliggande regioncentrum. På så sätt ges möjligheter till ökat kollektivtrafikresande och bättre koppling till andra arbetsmarknader. Inom stråken med deras goda tillgänglighet bedöms huvuddelen av kommunens utveckling samt satsningar på infrastruktur och hållbart resande ske. Förutom på centralorten sätts särskild fokus på serviceorterna, där kommunen satsar långsiktigt på grundläggande service samt ny bebyggelse, kollektivtrafik och infrastruktur. Vidare ska det finnas tillgång till mötesplatser i form av bibliotek, samlingslokal, idrotts/aktivitetsplats, tillgängliga rekreationsområden och lekplatser. Dessutom ska det finnas möjlighet till kommersiell service (dagligvaruhandel med postutlämning, drivmedel m.m.) och arbetsplatser.

Utvecklingsstrategi 2

Strukturbilden för kommunen definierar fem stråk (E4:an, Väg 25, Väg 545 till Lidhult, Väg 594/592 mot Älmhult via Hamneda och Pjätteryd samt väg 124 till Agunnaryd), dit trafikinfrastruktur och transporter fokuseras. Stråket till Agunnaryd är ett kommunalt viktigt stråk eftersom stråket mot Älmhult via Hamneda/Hå/Pjätteryd prioriteras som regionalt stråk. Bebyggelse och service fokuseras till en centralort och fem serviceorter med grundläggande service (Agunnaryd, Hamneda, Lagan, Lidhult och Ryssby). Vidare pekas ett utvecklingsområde ut utmed sjön Bolmens östra strand med tillhörande utvecklingsstråk på väg 555. I strukturbilden definieras även grön- och blåstruktur som är viktig regionalt och kommunalt, ur både natur- och rekreationsperspektiv.

Analys

Gällande översiktsplan för Ljungby kommun uppfyller till viss del målen för hållbart samhällsbyggande. Det saknas tydliga ställningstaganden för vilken service som ska finnas tillgänglig i tätorterna och i vilka tätorter. I gällande översiktsplan finns istället en detaljerad nulägesbild av kommunen och Ljungby centralort samt orterna; Lagan, Lidhult och Ryssby. För dessa orter föreslås fortsatt planarbete i form av fördjupade översiktsplaner, gatunätsanalyser och andra utredningar. Det finns inte strategiska uttalanden för vilken utveckling orterna ska möta.

2006 bedömdes markbehovet vara litet i alla orter förutom i Ljungby. Det har ändrats sedan dess då kommunen nu har en uttalad ambition och befolkningsmål om att bli 35000 invånare år 2035, vilket innebär att markbehov uppstår på fler platser förutom Ljungby stad.

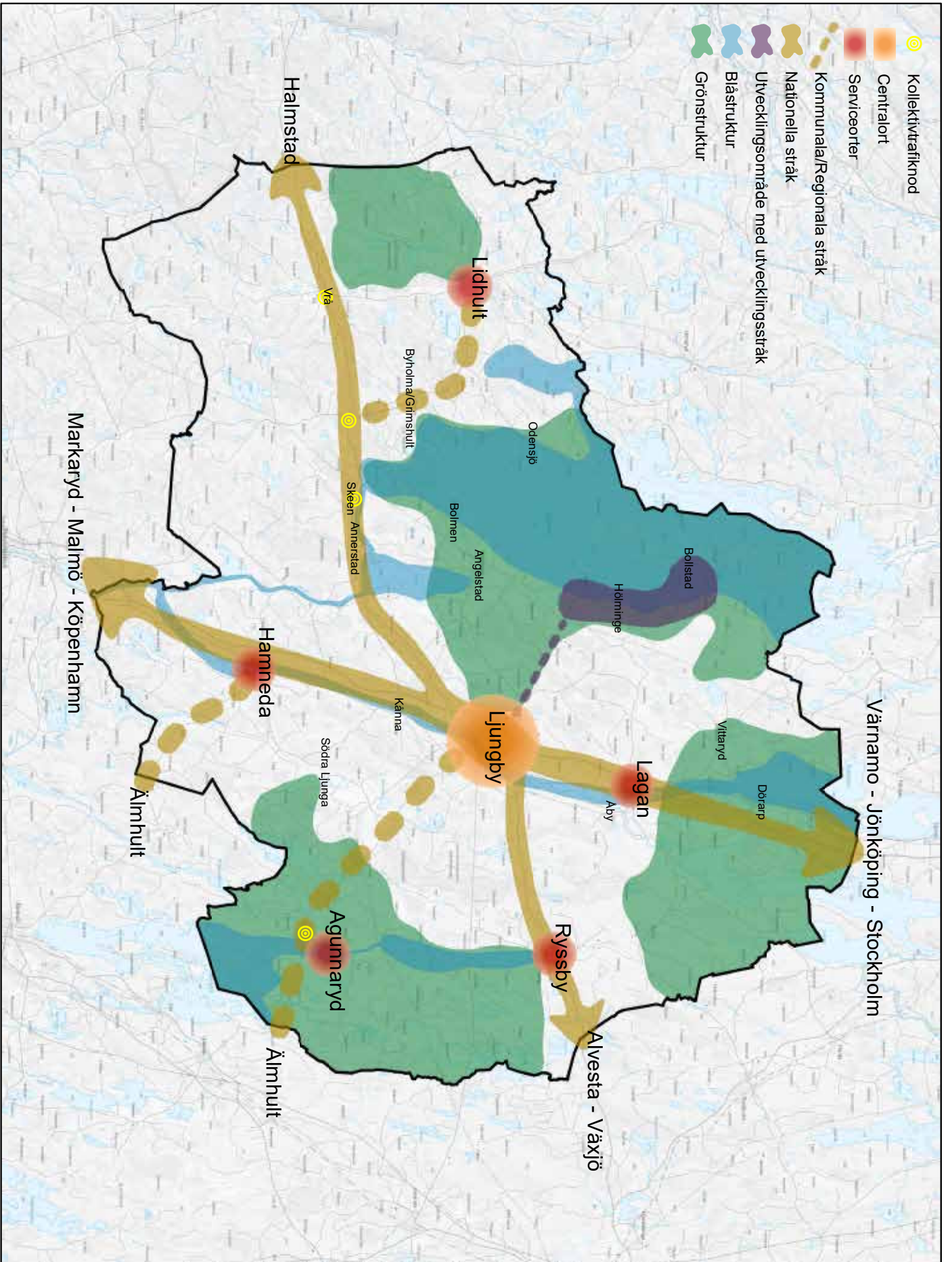
Gällande översiktsplan redovisar inte heller regionalt viktiga grön- och blåstråk framförallt på grund av att kunskapen inte fanns dokumenterad. Hänvisning sker till grönstrukturplaner som enbart finns för samhällena Lagan och Lidhult samt Ljungby stad (numera även för Ryssby efter 2017).

Översiktsplanen för Ljungby kommun redovisar inte det exakta läget för den nya vägen RV 19 och gör det svårt både för politiker och tjänstemän att planera och arbeta för att den ska byggas. I Älmhults gällande översiktsplan från 2016 nämns Rv 19 inte alls längre, det är inte prioriterat. Istället står att vägen över Södra Ljunga behöver förbättras för att skapa en bra pendlingsväg mellan Älmhult och Ljungby.

Gällande ÖP för Ljungby och Älmhult har inte längre samma uppfattning om vilket stråk som ska prioriteras för utveckling. Detta är ett hinder för uppfyllelsen av mål 10 och gör att strategin blir svår att genomföra. Eftersom Trafikverket kommer ta en stor del av kostnaden i förbättring av både väg 124 samt byggande av eventuellt ny väg, är det viktigt att kommunerna har en gemensam målbild om var satsning behöver ske.

Ur det ekologiska perspektivet innebär nollalternativet både positiva och negativa konsekvenser. Att inte peka ut värdefulla regionalt viktiga gröna- och blåa strukturer kan också vara ett sätt att låta naturen regera på egen hand, men det kan också hotas av utvecklingen på ett oplanerat sätt. I nollalternativet är inte naturvärdena i den gröna och blåa strukturen identifierade i ett sammanhang och då är det svårt att bevara och utveckla de områdena ur naturvårds- friluft- och rekreationsperspektiv. I nollalternativet sker den största föreslagna bebyggelseutvecklingen i Ljungby stad. Därmed "sparas" rätt många områden "örörda" vilket gynnar lokala naturvärden i de orter som pekats ut som serviceorter i strukturbilden.

I ett sociologiskt perspektiv innebär nollalternativet att bostäder, arbetsplatser, möjligheter till utbildning, kultur och idrottsaktiviteter främst skapas i Ljungby stad. Med nollalternativet sker ingen satsning att bibehålla och utveckla de övriga orternas utbud av bostäder, arbetsplatser, skolor, kultur, idrott och rekreativsmöjligheter. I ett kommunövergripande perspektiv är det här en negativ social konsekvens då enbart invånarna i Ljungby stad kan räkna med att satsningar, som underlättar vardagslivet, ökar tryggheten och folkhälsan endast sker i centralorten. Möjligheterna till utvecklingen av sociala mötesplatser sker främst i centralorten vilket missgynnar större delen av kommuninvånarna. Det skapas inte jämlika livsvillkor i nollalternativet då satsningen sker enbart i centralorten. Fördelningen av service, ett varierat bostadsutbud koncentreras enbart till centralorten.

En negativ konsekvens gällande folkhälsan, som är gemensam för både nollalternativet och alternativ 2 är att om det regionala stråket till Älmhult satsas på väg 594/592 via Hamneda/Hå/Pjätteryd, uppstår ett ökat vägtrafikbuller i samhällena. Även barriäreffekten förstärks i samhällena av att huvudgatan kommer trafikeras i en större omfattning än tidigare. I gällande översiktsplan är dock inte väg 19:s geografiska läge preciserad varför denna negativa konsekvensen enbart skulle inträffa om dragningen sker på den ovan nämnda vägen.

Ur ett kommunekonomiskt perspektiv kan nollalternativet innebära positiva konsekvenser, nämligen att kommunen satsar enbart i centralorten vad gäller planering av bostäder, service, kollektivtrafik mm. Mera mark sparas i orterna utanför staden vilket gynnar natur- och kulturvården. De kommunekonomiska investeringarna som satsningar innebär kommer ske i centralorten där befolkningsutvecklingen förväntas vara positiv och där intäkter till kommunen i större omfattning genereras. I ett samhällsekonomiskt perspektiv kan avsaknaden av satsningar i de övriga orterna istället innebära att arbetsplatser på sikt kan försvinna eftersom bostadsmarknaden och servicen inte utvecklas, vilket faktiskt gynnar den lokala arbetsmarknaden. Det kan få negativa ekonomiska konsekvenser för kommunen i stort. Med nollalternativet blir det svårt att satsa i den omfattning som behövs för att nå visionen om 35000 invånare.

Alternativ 2, Strukturbild för kommunens långsiktiga fysiska utveckling. I granskningsförslagets strukturbild har det tillkommit en serviceort, Agunnaryd, stråk till Älmhult har prioriterats mot Älmhult via Hamneda/Hå/Pjätteryd medan stråket på väg 124 är ett kommunalt viktigt stråk fram till Agunnaryd.

Strukturbilden bedöms få en negativ påverkan avseende hälsa och säkerhet för de boende i Hamneda, Hå och Pjätteryd om stråket till Älmhult går på väg 594/592, eftersom denna väg går igenom samhällena. Trafikbullret förväntas öka om stråket istället kommer att prioriteras och utvecklas som ett regionalt stråk.

I åtgärdssvalstudien av stationsläge för höghastighetsstation i Ljungby, har Trafikverket utrett restider till storstadsregionerna samt gett förslag på trafikering och åtgärder som behövs på anslutande vägar och banor för att uppnå de satta restidsmålen. I studien har alternativa stråk studerats för expressbussar. I stråket mellan Ljungby och Älmhult kom studien fram till att en ny väg via Hamneda/Hå/Pjätteryd skulle ha kortast restid för kollektivtrafiken om vägen klarar 100km/h. Däremot är också detta förslaget mest kostsamt.

I studien redovisas de olika alternativens kostnader och nyttor i restider. Upprustningen av väg 124 (Alternativ Nord - Ljungby-Liatorp-Älmhult) jämfört med alternativet "Mitt 80" (Ljungby-Hamneda-Älmhult på ombyggd väg) mot Älmhult har marginella ekonomiska skillnader men där tidsvinsten är tydlig. Enligt alternativet behöver vägen mellan Hamneda och Älmhult; breddas, bärigheten förbättras och eventuellt uträta vägen där den behåller nuvarande sträckning, d.v.s. längs huvuddelen av sträckan. Det behövs även byggas nya "förbifarter" förbi Hamneda, Hå och Pjätteryd - genom att undvika tätbebyggda områden och skarpa kurvor för att förbättra trafiksäkerheten och minska restiden. Nya broar behövs över både Lagan och Helge å.

För att de negativa effekterna inte ska uppstå av strategin är det viktigt att kommunerna tillsammans med Trafikverket utreder och ser över möjligheten att bygga en väg utanför Hamneda/Hå och Pjätteryd för att minska på buller och andra föroreningar från trafiken. Byggandet av ny väg måste utredas vidare och en bedömning av miljökonsekvenserna behöver göras eftersom en sådan lösning innebär att ny mark men också vattenområdena påverkas i behovet av nya broar.

I ett sociologiskt perspektiv innebär Alternativ 2 att bostäder, arbetsplatser, möjligheter till utbildning, kultur och idrottsaktiviteter skapas på flera platser i kommunen och inte enbart i centralorten. Därmed sker en satsning på flera orter att bibehålla och utveckla de övriga orternas utbud av bostäder, arbetsplatser, skolor, kultur, idrott och rekreativsmöjligheter. I ett kommunövergripande perspektiv är det en positiv social konsekvens eftersom inte enbart serviceortsinvånarna kan räkna med att satsningar, som underlättar vardagslivet, ökar tryggheten och folkhälsan endast sker i de utpekade orterna utan tillgängliggörs för mindre byar och samhällen runt om.

Med en grundservice i serviceorterna och centralorten skapas och utvecklas sociala mötesplatser vilket ökar den sociala sammanhållningen i större områden. Mer jämlika livsvillkor skapas när kommunen avsätter resurser till fler orter än till bara centralorten. För att denna positiva konsekvens ska uppstå är det viktigt att omlanden runt serviceorterna och centralorten kopplas upp till stråken med goda kollektivtrafikmöjligheter för att säkra tillgängligheten till service, arbetsplatser och mötesplatser.

I ett kommunekonomiskt perspektiv kan strukturbilden med serviceorter och stråk som ska utvecklas innebära initialt kostnader i form av markinköp, planläggning och byggnation. Risktagande sker ekonomiskt om befolkningsutvecklingen inte kommer att ske enligt visionen, eftersom skatteintäkterna inte kommer att genereras i den omfattningen som utgifterna varit. För att förebygga och minska den risken är det viktigt att kontinuerligt följa upp befolkningsutvecklingen i kommunen samt planberedskapen avseende bostäder, verksamheter mm. På så sätt kan planberedskapen anpassas efter de faktiska behoven.

Strukturbildens påverkan på miljömålen och de globala målen

Strukturbilden bedöms bidra till en positiv påverkan på generationsmålet avseende mark- och resursanvändningen när den fysiska utvecklingen av kommunens struktur koncentreras till fem serviceorter, en centralort samt fem stråk. På så vis bevaras större markområden med natur- och kulturmiljöer, friluftsliv samt jord- och skogsbruk, vilka fortsättningsvis kan generera ekosystemtjänster.

Miljömålen skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö och säker strålmiljö bedöms inte påverkas.

Möjlig påverkan kan vara på målet hav i balans samt bara naturlig försurning, levande sjöar och vattendrag. Viss negativ påverkan kan även ske på målet God bebyggd miljö i de orter som inte är utpekade som serviceorter, detta för att prioritering av utvecklingen av bebyggelsen samt service kopplade till vardagsgöromål inte prioriteras av kommunen i dessa orter. För att motverka de möjliga negativa effekterna är det viktigt att orterna runt omkring serviceorterna har god tillgänglighet och uppkoppling till serviceorterna antingen via kollektivtrafik samt andra hållbara transportmedel.

Utvecklingsstrategin bidrar till positiv påverkan på de Globala målen eftersom den fysiska utvecklingen av kommunen koncentreras till fem serviceorter, en centralort samt fem stråk. På så vis bevaras större markområden med natur- och kulturmiljöer, friluftsliv samt jord- och skogsbruk, vilka fortsättningsvis kan generera ekosystemtjänster.

I de orter som inte är utpekade som serviceorter och som inte heller har en god uppkoppling till stråken och därigenom till serviceorterna, finns risk för negativ påverkan på Globala målen:

3. Hälsa och välbefinnande – genom sämre tillgänglighet till sjukvård.
4. God utbildning för alla – genom sämre tillgänglighet till förskola, grundskola, yrkesutbildning och högre utbildning av hög kvalitet.
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – genom att planläggning för verksamheter/industrier inte prioriteras i första hand.
9. Hållbar Industri, Innovationer och Infrastruktur – genom att infrastruktursatsningar sker prioriterat i centralort, serviceorter och stråken samt att planläggning av verksamheter/industrier inte prioriteras i första hand.
11. Hållbara städer och samhällen – genom att planläggning av bostäder, transportsystem och grönområden inte prioriteras i första hand. Dock måste minsta nödvändiga i transportsystemen göras i dessa orter för att uppkoppling till stråk och serviceorter fungerar.

Sammanfattning av strategin

Strukturbilden ska visa en framtidsbild om var Ljungby kommun vill vara år 2035. Den syftar till att definiera en tydlig fysisk struktur för Ljungby kommuns långsiktiga utveckling. Den utgår från hur kommunen ser ut, var invånare bor, hur de rör sig samt var det finns förutsättningar för utveckling. Strukturbilden används för att fokusera kommunens arbete och satsningar.

Strategin lyfter fram satsningar inom centralorten, serviceorter samt längs viktiga kommunikationsstråk som är sammanställda i en strukturbild för kommunens geografiska yta. De utpekade satsningsområdena ska bidra till att övrig landsbygd inom rimliga avstånd kan få tillgång till service och känna tillhörighet. Servicetillgänglighet av god kvalitet är viktig för de som väljer att bo utanför Ljungby stad och betydelsefull för att fler ska vilja flytta till kommunen. Bland annat är skola, kultur, fritid, rekreation och dagligvaruhandel viktigt för att kunna täcka behovet av service på landsbygden. Strategin behandlar också frågor om hur det befintliga väg- och kommunikationsnätet kan stärkas och kompletteras för att binda ihop kommunen som är stor till ytan samt utveckla kollektivtrafiken.

I analysen har två alternativ analyserats. De två alternativen skiljer sig åt dels genom antalet serviceorter och dels genom vilka regionala stråk som kommunen har möjlighet att fokusera utvecklingen på.

Eftersom valet inte är enbart kommunens utan måste också samtalas om med grannkommuner, trafikverket samt regionen, har strukturbilden landat i alternativ 1. Efter samrådet har strukturbilden förändrats också avseende regionalt viktiga gröna och blåa strukturer.

Strukturbilden (alternativ 1) för kommunen definierar fem stråk (E4:an, Väg 25, Väg 545 till Lidhult, Väg 594/592 mot Älmhult via Hamneda och Pjätteryd samt väg 124 förbi Agunnaryd), dit trafikinfrastruktur och transporter fokuseras. Bebyggelse och service fokuseras till en centralort och fem serviceorter med grundläggande service (Agunnaryd, Hamneda, Lagan, Lidhult och Ryssby). Vidare pekas ett utvecklingsområde ut utmed sjön Bolmens östra strand med tillhörande utvecklingsstråk på väg 555. I strukturbilden definieras även grön- och blåstruktur som är viktig regionalt och kommunalt, ur både natur- och rekreativperspektiv.

Stråken binder ihop kommunen samt kopplar samman med närliggande regioner och regioncentrum. Stråken baseras på de stora rörelseströmmarna och viktigaste målpunkterna inom och utanför kommunen. Huvuddelen av kommuninvånarna ska kunna använda stråken för pendling, tjänsteresor, godstrafik och fritidsresor.

I stråken ska det finnas snabb kollektivtrafik som effektivt tar resenärer mellan centralorten och serviceorterna eller till närliggande regioncentrum. På så sätt ges möjligheter till ökat kollektivtrafikresande och bättre koppling till andra arbetsmarknader. Vidare bör nyetablering av bebyggelse, rekreativområden, viktiga besöksmål samt gång- och cykelvägar i första hand lokaliseras till stråken, för att infrastrukturen ska användas effektivt och för att hållbara resor ska premieras.

Centralorten Ljungby ligger där de viktigaste stråken möts. Staden ska vara en motor för hela kommunen och generera ett underlag av arbetstillfällen och service. Genom att stärka stadens roll i ett regionalt sammanhang stärks också kommunen i stort. Förtätning och omvandling av befintliga bebyggelseområden samt tillgång till kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik är viktiga frågor för centralorten.

I serviceorterna satsas långsiktigt på service, nya bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, rekreativområden, gång- och cykelvägar och övrig infrastruktur samt koppling till stråkens snabba kollektivtrafik (gång- och cykelförbindelse och pendlarparkering med laddinfrastruktur). Målet med att definiera serviceorter är främst att långsiktigt säkra tillgång till offentlig och kommersiell service i de utpekade orterna och deras omland samt att olika satsningar ska fokuseras där de skapar störst värde. På så sätt kan man som boende eller företagare räkna med att kommunen har ett långsiktigt engagemang i orten, vilket kan göra att både boende

och företagare vågar satsa på att etablera sig och stanna kvar i orten. Komplettering med ytterligare serviceorter kan dock ske på längre sikt.

På övrig landsbygd är målet att bibehålla befintlig service och förbättra möjligheten till arbetspendling. Kommunen uppmuntrar till privata initiativ som hjälper till att upprätthålla eller förbättra servicenivån. I strukturbilden synliggörs utöver centralort och serviceorter även av Statistiska centralbyrån definierade tätorter (Angelstad, Kånna och Vittaryd) och småorter (Bollstad, Bolmen, Byholma/Grimshult, Dörrarp, Hölminge, Odensjö, Skeen, Södra Ljunga, Vrå och Åby) samt övriga orter med offentlig service (Annerstad och Torpa). För orter som finns med i strukturbilden och som ligger på rimligt avstånd från stråken görs satsningar på att knyta upp dem till stråken och deras goda tillgång på kollektivtrafik. Mellan stråken möjliggör strukturbilden att befintliga värden i form av natur- och kulturmiljöer, friluftsliv samt jord- och skogsbruk kan sparas och utvecklas.

Bolmens östra strand är ett område som i förslaget till strukturbild ligger utanför utpekade stråk. Här bedöms potentialen för utveckling finnas på längre sikt, varför området pekas ut som ett utvecklingsområde. Utvecklingen kan få fart då utbyggnaden av VA-överföringsledningen och gång- och cykelvägen mellan Ljungby och sjön Bolmen är färdigställd. Stråkfunktioner i och till området är främst kopplade till väg 555 och definieras som ett utvecklingsstråk.

Grönstrukturen utgörs av större sammanhängande områden med höga natur- och rekreativvärden, vilka på en kommunövergripande nivå är viktiga för både växt- och djurliv och människors möjlighet till rekreation. Grönstrukturen är även viktig utifrån naturens ekosystemtjänster och andra allmänna intressen. En definierad grönstruktur möjliggör för ett mer strukturerat och långsiktigt arbete med att bevara och utveckla natur- och rekreativvärden samt integrera dem i samhällsplaneringen. Här ska nybyggnation och andra nyetableringar visa särskild hänsyn till natur- och rekreativvärden samt områden med höga natur- eller rekreativvärden om möjligt bevaras. Grönstrukturens rekreativvärden bör vara lättillgängliga och hanteras i form av både större rekreativområden och mindre bebyggelsenära park- och grönområden.

Blåstrukturen utgörs av de sjöar som har högst natur- och rekreativvärden och med dem sammankopplade vattendrag. Den utpekade blåstrukturen utgör ett stöd i arbetet med att bevara och utveckla natur- och rekreativvärden, samt i samband med bebyggelseutveckling. I blåstrukturen är stränderna av särskild betydelse, då där ofta finns höga natur- och rekreativvärden och de utgör den lättillgängliga kopplingen till vattenområdena.

Risk för konflikter

Det finns risk för konflikt mellan strategiområde som handlar om Attraktiva bebyggelsemiljöer och strategiområdet som handlar om Natur och Vatten som till exempel när det gäller att satsa på att bygga bostäder i attraktivt strandnära läge och en satsning på att bevara gröna och blå stråk samt mer hållbara lösningar och anpassning till ett förändrat klimat. Att satsa på att bygga i attraktiva strandlägen kan stå i konflikt med natur- och kulturvärden samt hälsa och säkerhet vad gäller till exempel riskerna med ras och skred samt översvämning. I de fortsatta planstegen är det därför viktigt att identifiera lämpliga platser för de exploateringsområdena.

Konsekvensbedömning av mark och vattenanvändning

Detta kapitel omfattar både miljökonsekvensbeskrivning och hållbarhetsbedömning.

Syfte

I nedanstående avsnitt beskrivs centralortens, serviceorternas samt LIS områdenas konsekvenser. Det syftar till att uppmärksamma de konsekvenser planförslaget bedöms få vid ett eventuellt genomförande samt vilka åtgärder som kan motverka förslaget negativa konsekvenser samt stärka förslaget positiva effekter.

Grönstruktur och Åtgärder för hållbara trafikslag har inte analyserats enligt metoden för hållbarhets- och miljöbedömning såsom de övriga markanvändningsförslagen och LIS-områdena har bedömts. Dessa åtgärder bedöms generellt ha positiv påverkan på ekologiska och sociala värden. Däremot redovisas vilka åtgärder som behöver göras för att stärka förslaget positiva effekter.

Avgränsning

Enligt Miljöbalkens 6 kap. hölls avgränsningssamråd mellan Ljungby kommun och Kronobergs län tisdagen den 2 april 2019. Under samrådet av översiktsplanen och tillhörande hållbarhets- och miljökonsekvensbeskrivning fanns möjlighet för länsstyrelsen och berörda kommuner m.fl. att lämna synpunkter på gjord avgränsning.

Konsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad görs på en generell och övergripande nivå efter som bedömningen görs på översiktsplanen för Ljungby kommun. Mer detaljerade konsekvensbedömningar och undersökningar kommer göras i efterkommande planering.

Upplägg

Översiktsplanens planområde omfattas av miljöbalkens hushållningsbestämmelser enligt kapitel 3, 4 och 5 i miljöbalken. Vid prövning av lämpliga markanvändningsförslag har de bedömda konsekvenserna av förslagen analyserats utifrån hushållningsbestämmelserna.

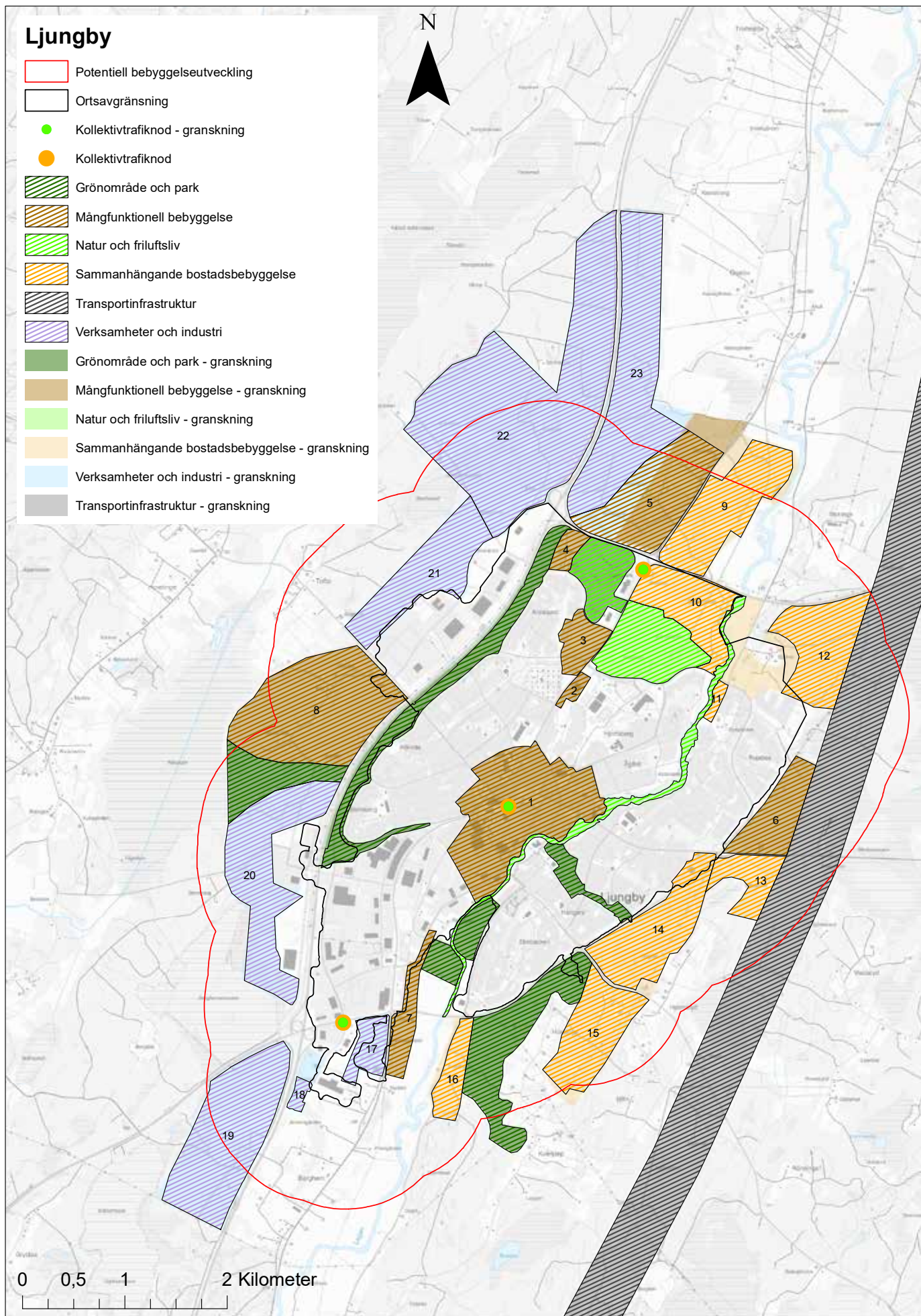
Redogörelsen av förslaget och förutsättningar, förslaget konsekvenser / effekter, föreslagna åtgärder för att minimera negativa konsekvenser och jämförelse med nollalternativ, samt andra alternativ delas upp under rubriker som följer de tre hållbarhetsaspekterna sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter. På så sätt ska konsekvensbedömningen tydligt beskriva vilka konsekvenser förslaget får för samtliga tre hållbarhetsaspekter.

Nollalternativet

Beskriver de planer, program och intentioner som gäller inom planområdet ifall förslaget inte kommer till stånd. I den här konsekvensbedömningen utgörs nollalternativet av den gällande översiktsplanen från 2006 och gällande detaljplaner. Nollalternativets konsekvenser beskrivs som en jämförelse med förslaget för att på så sätt direkt peka ut de skillnader som bedöms finnas.

Centralorten Ljungby

Nollalternativet

I översiktsplan från 2006 anges att de södra och östra delarna av Ljungby stad är mest lämpliga för ny bostadsbebyggelse medan ny industribebyggelse är lämpligast utmed södra E4:an samt väster och norr om staden. Enligt gällande översiktsplan är det enbart området utmed Bolmstadsvägen, väster om E4 som föreslås få en blandad användning och centrum. Utöver översiktsplanen är i första hand centrumplanen från 2009 och grönstrukturplanen för Ljungby stad från 2000 av intresse för stadens utveckling. Det anges i översiktsplanen även att avsikten är att ta fram en fördjupad översiktsplan för Ljungby stad och att utreda läget för en järnvägsstation.

Mångfunktionell bebyggelse

I Ljungby centralort föreslås 8 områden att utvecklas med mångfunktionell bebyggelse. I jämförelse med nollalternativet innebär de nya markanvändningsförslagen att fler områden förutom centrala Ljungby kan utvecklas med icke störande verksamheter, bostäder, kontor, grönytor, samlingslokaler mm. Förslagen innebär också att fler centralt belägna industriområden får möjlighet att omlokaliseras på sikt till framtida nya planlagda områden för industri i västra och norra delen av staden.

I förhållande till granskningsförslaget har ett område utökats till ytan. Det med hänsyn till reviderade vattenskyddsområden där den föreslagna sekundärzonen hade riskerats att påverkas negativt av det föreslagna verksamhets- och industriområdet 23. Område 5:s norra gräns har också justerats med hänsyn till primärzonen för det föreslagna reviderade vattenskyddsområdet.

I centrala Ljungby föreslås utvecklingen med centrumverksamheter, handel, kontor, bostäder mm. ske i en utökad utbredning jämfört med nollalternativet, dvs centrumplanen för Ljungby centrum 2009.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

I centralorten föreslås 8 områden att utvecklas med sammanhängande bostadsbebyggelse. Med sammanhängande bostadsbebyggelse avses områden med boende av varierande karaktär. Olika typer av kategoribostäder såsom studentbostäder, seniorbostäder och även gruppboende som innefattar viss omsorg kan ingå. I bostadsområden kan även grönytor, förskola, kontor och verksamheter som inte är störande ingå.

I förhållande till granskningsförslaget har område 9 avgränsats om med hänsyn till översvämningsrisk i östra delen samt föreslaget reviderat sekundärområde för vattenskydd. Efter granskningen har område 11 avgränsats till ett område söder om Norrleden och invid Sickingevägen, detta med hänsyn till landskapsbilden kring gravplatsen utmed

Sickingevägen samt sammanhängande brukningsvärd jordbruksmark. Område 12 har också minskats söderifrån, österut och norrut kring den befintliga lantbruksverksamheten så att det finns lagom med avstånd till både befintliga och framtida bostadsområden. Avgränsningen av område 12 har dessutom skett med hänsyn till befintlig kvartersstruktur i det befintliga bostadsområdet Replösa-Björket så att gatu- och kvartersstruktur kan fortsätta byggas på i område 12 i fortsättningen. Huvudsaklig entré till området behöver dock ske från John Lagers väg eller Sickingevägen i sydväst för att minimera trafik genom befintligt bostadsområde. Även område 14 och 15 har efter länsstyrelsens synpunkter förminskats med hänsyn till brukningsvärd jordbruksmark.

Verksamheter och industri

I granskningsförslaget har sju områden pekats ut för verksamheter och industri. Med verksamheter och industri avses områden som inte går att kombinera med bostäder eller centrum så som produktion, lager, partihandel i större format eller verksamheter som kan vara farlig eller störande för sin omgivning. Här kan även annan lämplig markanvändning ingå som bland annat grönytor och kontor. Med verksamheter och industri avses områden som inte går att kombinera med bostäder eller centrum så som produktion, lager, partihandel i större format eller verksamheter som kan vara farlig eller störande för sin omgivning. Här kan även annan lämplig markanvändning ingå som bland annat grönytor och kontor.

I förhållande till nollalternativet stämmer de flesta områdena överens med 2006 års översiktsplan utbredningsområden för industri. Efter samrådet har de sydligaste områdena utmed Riksettan tagits bort ur planförslaget eftersom behovet inte anses föreligga efter inkomna yttranden. Område 18 har minskats efter granskningen eftersom den norra delen är redan planlagd.

Samtliga föreslagna bebyggelseområdens gränser har justerats mot befintliga plangränser och andra rättigheter och bestämmelser såsom vägplaner, täkter mm.

Grönstruktur

Ljungby har regionala grönstråk både i väster och öster, då staden ligger där stråken möts. Det västra grönstråket är främst ett lövskogssamband som sträcker sig till sjön Bolmen, längs med sjön norrut samt vidare till landskapet runt sjöarna Vidöstern, Flåren och Furen.

Det finns även värdefulla våtmarker särskilt väster om Ljungby. Det östra grönstråket är något svagare, men inkluderar värden kopplade till både lövskog och våtmark, samt sträcker sig till sjön Möckeln och Älmhults kommun.

Inom det senare grönstråket finns omedelbart sydöst om staden ett område med ädellövskog som delvis har väldigt höga naturvärden (naturvärdesklass 1) samt höga rekreativsvärden, vilket avses att sparas som naturreservat.

Eftersom staden ligger i mötespunkten mellan de båda regionala grönstråken är det viktigt att bevara och utveckla de grönstråk som finns i staden, särskilt kopplat till lövskogssambanden.

Grönstrukturen i Ljungby består främst av ett nätverk av ytor och stråk med natur- och rekreativsvärden. Vidare finns det mer avgränsade grönytor som ofta är omgivna av bebyggelse och kan ha stor betydelse för rekreativsmöjligheterna i stadsdelen. I detta sammanhang bör särskilt betydelsen av Kronoskogen och Ljungsjöområdet i stadens norra delar poängteras, där det finns goda rekreativsmöjligheter genom bland annat motionsspår och skidbacke. De sistnämnda områdena och större delen av Lagaån är utpekade för användningen Natur- och friluftsliv i markanvändningskartan. Utöver natur- och rekreativsvärden finns det i grönstrukturen i många fall kulturmiljövärden i form av fornlämningar.

Det andra viktiga grönstråket genom Ljungby är ån Lagan, som sträcker sig genom staden i nord-sydlig riktning. Längs ån finns det tydliga naturvärden även om rekreativsvärden är viktigast här. I stråket är det viktigt att arbeta med att befintliga grönytor är tillgängliga och attraktiva. För att hela stråket ska tillgängliggöras bör det finnas gång- och cykelvägar i anslutning till ån längs hela stråket.

Grönstrukturen i Ljungby består främst av ett nätverk av ytor och stråk med natur- och rekreativsvärden. Vidare finns det mer avgränsade grönytor som ofta är omgivna av bebyggelse och kan ha stor betydelse för rekreativsmöjligheterna i stadsdelen.

Utöver natur- och rekreativsvärden finns det i grönstrukturen i många fall kulturmiljövärden i form av fornlämningar.

Grönstruktur kan även utnyttjas för dagvattenhantering, då de utgör ytor som kan översvämmas temporärt. Ett område som idag används som jordbruksmark söder om reningsverket har pekats ut som grönstruktur och kan användas för hantering av dagvatten från de sydvästra delarna av Ljungby, där det finns mycket hårdgjorda ytor.

Åtgärder för att förstärka förslaget positiva effekter:

- Bevaka och säkerställ befintliga grönstråk i samhällsplaneringen. Regionala grönstråk finns både västerut och österut från Ljungby, medan lokala grönstråk finns som ett nätverk i staden.
- Spara ett område med ädellövskog, söder om staden och ringledden, som naturreservat eftersom området delvis har väldigt höga naturvärden (naturvärdesklass 1) och höga rekreativsvärden. Ett område med ungefär samma avgränsning finns med i länsstyrelsens "Plan för

skydd av värdefull natur i Kronobergs län 2018–2022" som ett område som bör utredas för formellt skydd.

- Utreda hur den möjliga höghastighetsjärnvägen i öster riskerar att skada viktiga gröna stråk och samband.
- Planera promenadstigar i natur- och rekreativsområden, särskilt prioriterat längs med Lagaån.

Väg

Den östra ringledden John. A Lagers väg kan behöva förlängas norrut med ny anslutning till väg 25 om en eventuell station lokaliseras i anslutning till Vislandavägen enligt översiktsplanens förslag. En förlängd ringledd skulle i det fallet få regional betydelse genom att trafikförsörja stationen för trafik från norr och öster. Förlängning av ringledden och ny anslutning till väg 25 behöver studeras vidare i dialog med Trafikverket. Viktiga frågor att ta hänsyn till i fortsatta studier av en förlängd ringledd är 25:ans nuvarande utformning och sträckningsindelning, avståndet mellan trafikplatser, stadens utveckling och status för ny stambana för höghastighetståg.

För att få ett bättre nätverk av vägar samt gång- och cykelvägar i Ljungby är det viktigt att arbeta med:

- Säkra passager för gående och cyklister över ringledden.
- Lösa på- och avfart från Rv.25.
- Skyddsåtgärder mot Buller till angränsande bostadsområden.
- Vägens placering i förhållande till möjlig järnvägssträckning.

Åtgärder för hållbara trafikslag

I Ljungby finns det två befintliga kollektivtrafiknoder – Ljungby terminal och Myrebo. Myrebo ligger på Riksettan vid den norra infarten till Ljungby och servar främst bussresor norrut mot Värnamo och österut mot Växjö. För Ljungby terminal finns pendlarparkering för bil och cykel samt bra gång- och cykelförbindelser. Myrebo har en pendlarparkering för bil, men behöver kompletteras med gång- och cykelförbindelser och pendlarparkering för cykel. Utöver dessa saknas en kollektivtrafiknod vid den södra infarten till Ljungby, vilken skulle kunna serva bussresor västerut mot Halmstad och söderut mot Markaryd. Denna kunde med fördel placeras vid Ljungbystopp i korsningen Ringvägen-Helsingborgsvägen.

För att få ett bättre nätverk av gång- och cykelvägar i Ljungby är det viktigt att arbeta med:

- Säkra och trygga förbindelser till föreslagna nya områden för bostads-, industri-, verksamhets- eller naturändamål.
- Säkerställa övergripande och effektiva gång- och cykelstråk för pendling.

- Förstärka viktiga gång- och cykelstråk som korsar barriärer som E4 och Ringleden.
- Tillgängliggöra ån Lagan genom ett parallellt gång- och cykelstråk genom hela staden
- Möjliggöra för säkra gång- och cykelförbindelser till viktiga kollektivtrafiknoder som Myrebo busshållplats.

Sociala konsekvenser

Människans behov sätts mer i centrum när omvandling sker från industri till icke störande verksamheter och bostäder i centrala Ljungby. En tätare bebyggelsestruktur uppnås vilket gynnar uppkomsten av fler mötesplatser och arbetsplatser. Att staden förtätas i de centrala delarna underlättar vardagslivet för invånarna genom en högre tillgänglighet till arbetsplatser, utbildning, offentlig och kommersiell service.

Vissa av bebyggelseområdena med mångfunktionell användning och sammanhängande bostadsbebyggelse ligger i periferin av staden. Det är viktigt att de områdena tillgängliggörs för hållbara trafikslag så att inte människors hälsa och trygghet påverkas negativt. Tidigare erfarenheter visar att många nya bostadsområden bebos av barnfamiljer är det särskilt viktigt att knyta ihop de nya områdena med säkra gång- och cykelvägar som barn, unga och barnfamiljer kan ta sig fram på. Barriäreffekterna från E4, Rv.25 och Ringlederna minskar om de hållbara trafikslagen prioriteras och sammankopplas. Det är viktigt att de perifera områdena kopplas ihop med stadens centrala områden för att motverka segregation och öka tillgängligheten till mötesplatser.

I de yttre bostadsområdena är det viktigt att även funktioner och verksamheter som inte är störande, planeras in i de nya bostadsområdena så att vardagslivet förenklas för de som bor där. Det gynnar framförallt de som inte har tillgång till bil, både unga och gamla som nyttjar desto mer gående och cykling som färd sätt. Det får en positiv effekt för miljön eftersom enklare vardagsromål såsom snabbköp eller annan service kan finnas inom ett närmare avstånd och bilen som transportmedel kan väljas bort för att utföra dessa sysslor.

Det är viktigt att framtida mötesplatser och omkringliggande grönytor blir tillgängliga för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt. För barnen är det viktigt med bostadsnära grönområden som uppmuntrar till lek och utevistelse.

Det är viktigt att de mötesplatserna tillgängliggörs för barnen så att de kan nå dem på ett trafiksäkert sätt. Det är också viktigt att "lekparken" inte enbart har lekfunktioner, även ungdomar och äldre nyttjar parkerna om där finns parkbänkar och eventuellt grillplatser att samlas kring.

Där verksamhets- och industriområdena ligger nära varandra bör man eftersträva att koppla ihop områden med gång- och cykelvägar så att de arbetande kan ha utbyte med varandra i gemensamma mötesplatser. Att fler mötesplatser skapas i de nya verksamhetsområdena gynnar även befintliga industrier och verksamheter eftersom det bäddar för att den sociala sammanhållningen bland anställda stärks.

Den sociala tryggheten är viktig att uppnå både i det täta centrumet av staden såsom de glesare bostadsområdena. Det är viktigt att gaturummet får "sociala" ögon med fönsterfasader mot gaturum och torg likväl som att det i villalområdena inte skapas "baksidor" med parkmiljöer som lätt kan bli tillhåll på kvällstid. Genom välplanerad belysning och planering kan trygga parkmiljöer skapas som inte blir otrygga platser kvällstid.

Miljömässiga konsekvenser

Hälsa och säkerhet

Det är positivt för människors hälsa och säkerhet att fler befintliga industriområden föreslås att omvandlas till mer icke störande verksamheter och bostäder eftersom störningar i form av buller, lukt, föroreningar och risker med farligt gods, brand mm. minskar i den tätbebyggda staden.

I de områdena där mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse planeras utmed Gängesvägen, Märta Ljungbergsvägen, Ringlederna, Rv.25, Vislandavägen, väg 124, Riksettan, E4 och den framtida höghastighetsjärnvägen, är det viktigt att nödvändiga skyddsåtgärder och anpassningar i den nya bebyggelsen mot buller görs. Samtliga områden som planeras för verksamheter och industri sker i områden som är bullerstörda idag från vägtrafikbuller och befintliga industrier. Placering och utformning av byggnaderna är viktiga att planera så att acceptabla utomhusmiljöer skapas avseende ljudnivå både för anställda och boende.

För bebyggelseområdena intill E4, Rv.25 och väg 124 behöver den totala bullerexponeringen beräknas. Även vibrationer behöver finnas med i beräkningen eftersom tunga fordon trafikerar dessa vägar

Inom det utökade byggnadsfria avståndet, som är 50 meter för E4:an och 30 meter för 25:an, bedöms byggnation påverka trafiksäkerheten och skulle kräva tillstånd från länsstyrelsen. Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljö kvalitetsnormer finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: ”Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM_{2,5}) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån.

Det regionen har mest problem med är förhöjda halter av ”grova partiklar”, PM₁₀, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012.”

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

I det efterföljande planarbetet med både fördjupning av översiktsplanen för Ljungby stad samt kommande detaljplaner är det viktigt att utreda om beräknade miljökvalitetsnormer för buller och luft klaras i dessa områden. Bebyggelsens utformning och placering ska anpassas med hänsyn till normerna.

Enligt länsstyrelsens EBH kartering över potentiellt förorenade områden, finns det områden med både stor riskklassade föroreningar i kvarteren söder om Gängesvägen och i kvarteret mellan Bergagatan och Köpmansgatan. Även i kvarteret Solrosen utmed Märta Ljungbergsvägen finns potentiellt förorenade områden med riskklassning 2 (Stor risk). Att omvandla centralt belägna industriområden till mångfunktionell bebyggelse är en strategi att avhjälpa föroreningar i marken och förbättra miljön. Byggnation i förorenade områden är ett sätt att bidra till att marksanering sker, varför det är en prioriteringsgrund vid planering av vilka områden som ska bebyggas.

Klimatpåverkan

De områden som är utpekade för mångfunktionell bebyggelse i centrala delen av staden är lättillgängliga med hållbara transporter som kollektivtrafik, gång och cykel. Vissa åtgärder kommer att behövas för att koppla ihop de centrala områdena för gående och cyklister.

De yttre bebyggelseområdena behöver kopplas an till gång- och cykelvägnätet och en eventuellt framtida stadstrafik för bussar behöver anslutas till dessa områden. Områdena intill kollektivtrafiknoden vid Myreborondellen behöver kopplas ihop för gående och cyklister så att boende, arbetare och pendlare på ett tryggt och trafiksäkert sätt kan ta sig mellan områdena. Om den framtida stambanan för höghastighetståg byggs där kommunen pekat ut korridoren

kommer en station utmed Vislandavägen intill område 6 att planeras. Det blir då viktigt att även det stationsområdet blir lättillgängligt med hållbara trafikslag.

Geologi

Merparten av områdena för mångfunktionell bebyggelse består av isälvsediment vilket också innebär att marken har hög genomsläpplighet och på många ställen inte är fast. I de utpekade områdena för verksamheter och industri finns det områden vars jordart består av isälvsediment och där genomsläppligheten i marken är hög. Eftersom isälvsediment ofta innehar grundvattenmagasin är det viktigt att i framtida verksamhets- och industriområden hantera dagvatten på ett sådant sätt så att föroreningar inte kommer ned till grundvattnet.

I områdena för sammanhängande bostadsbebyggelse består marken både av glacial grovsilt-finsand, sandig morän, morän och på vissa ställen torv. I de områden som inte är fasta behöver de geotekniska förutsättningarna utredas i efterkommande planarbete.

Energi

Nybyggnation är alltid resurskrävande och skapar ett ökat energibehov, vilket ur miljöperspektiv är negativt, dock är nya hus mer energieffektiva än äldre. En omvandling av befintliga industriområden i centrala staden är positivt ur ett klimatneutralt perspektiv samt effektivare energianvändning. En minskning av energibehov i centrala delarna av staden kommer föda ett annat energibehov i de externa verksamhets- och industriområdena. Omvandlingen av befintliga industriområden är på sikt positiv för att möjligheter skapas till att anlägga och bedriva verksamheterna i mer energieffektiva byggnader i framtiden.

Att den framtida sammanhängande bostadsbebyggelsen ska utformas på ett energieffektivt sätt är svårt att reglera med dagens regelverk. Däremot kan kommunen genom olika avtal sätta villkor för energismarta hus i nybyggnadsområden.

Klimatanpassning

Delar av bebyggelseområdena utmed ån Lagan är översvämningsdrabbade enligt de beräknade högsta flödena. Lämplig markanvändning och åtgärder behöver bedömas utifrån översvämningsrisken. I vissa av områdena finns lågpunkter där mycket vatten samlas vid skyfall. I område 14 finns Kvarnmossen som fylls med mycket vatten vid skyfall. I den fortsatta planeringen är det viktigt att med hjälp av skyfallskarteringar reservera områden som naturligt kan ta hand om dagvatten och där rening sker innan det leds vidare.

I merparten av områdena kan värmeöar skapas när ytor hårdgörs, för att motverka detta är det viktigt att bevara eller planera för svala platser genom att till exempel låta naturområden vara kvar eller planera områden med parkkaraktär. Det är framförallt viktigt i områden där mycket

hårdgjorda ytor skapas som till exempel i verksamhets- och industriområden. I de föreslagna bebyggelseområdena kan grönytor få en multifunktionell användning där både dagvatten kan renas och kan fungera som mötesplats för boende och besökare.

I områdena 1, 9, 10, 11, 16 och 17 finns enligt SGU förutsättningar för skred i finkornig jordart, varför det behöver bedömas om det finns stabilitetsproblem. I de områden som inte är fasta behöver de geotekniska förutsättningar utredas i efterkommande planarbete.

Rekreation och friluftsliv

Området närmast ån Lagan har viktiga rekreativa värden. Värdena består av utblickar mot öppna landskap, variationsrikedom och höga naturvärden. I bebyggelseområdena som planeras i anslutning till ån är det viktigt att synliggöra och tillgängliggöra årummet för boende och besökare. Även Ljungsjöområdet och Kronoskogen är utpekade för användningen med Natur- och friluftsliv eftersom dessa områden används mycket för just rekreativa aktiviteter. Områdena 3, 4 och 8 innehar också rekreativa värden som behöver tillgängliggöras när områdena utvecklas. Idag upplever inte många de rekreativa värdena i dessa områden eftersom de är rätt otillgängliga, med bebyggelseutvecklingen kan de rekreativa värdena synliggöras och tillgängliggöras för fler. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att dessa områden tillgängliggörs för gående och cyklister och att värdena lyfts fram och sparas. Område 14, 15 och 16 har också höga rekreativvärden i form av skogskänsla, trolska miljöer, orördhet och öppna landskap. En del av dessa områden är rätt otillgängliga idag och kan genom en utbyggnad bli tillgänglig för fler om det anläggs rastplatser i dessa områden.

Resurshushållning

I de centrala delarna av staden är det redan ianspråktagen mark som föreslås utvecklas. I områdena 4, 5, 6, 7 och 8 kan det finnas värden för jord och skogsbruk. Merparten av framtida sammanhängande bostadsbebyggelse områden har pekats ut på mark som idag till stor del är obebyggd och består av jordbruksmark eller skogsmark. Som motiv för att bebygga jordbruksmark bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse inom ungefär 1 km från centralorten. Inom dessa avstånd bedöms orten inom översiktsplanens tidsram kunna utvecklas på ett genomtänkt sätt som skapar en attraktiv bebyggelsestruktur och gynnar hållbara trafikslag, varför det är inom dessa områden som alternativa lokaliseringar också bedöms finnas.

Sammanvägda resonemang och redovisning av alternativ lokalisering redovisas i avsnitt 9 – Byggnad på jordbruksmark. Industri- och verksamhetsområden har framförallt pekats ut på skogsmark. Ur resurshushållningsperspektiv är detta en negativ konsekvens för miljön.

I områden där jordbruksmark ianspråkats har kommunen bedömt att jordbruksmarken är väl avgränsad och ingen annan lokalisering för exploatering är möjlig. För att kunna bygga vidare på en tät stadsstruktur behöver jordbruks- och skogsmark ianspråkats. I de områden där verksamhets- och industriområden pekats ut på skogsmark har merparten pekats ut på kalhyggen efter avverkning eller stormdrabbade områden, ett fåtal områden har anmälningsplikt för avverkning varför det kan finnas värden i form av produktionsskog.

Naturmiljö- och grönstruktur

Hela årummet kring Lagan är utpekade i naturvärdesinventeringen för Ljungby stad med klass 2, vilket är högt naturvärde. Att koppla samman bebyggelseområdena med årummet som har höga naturvärden ger positiva effekter för besökare och boende. Att omvandla centrala industriområden till mångfunktionell bebyggelse är också positivt för naturvärdena eftersom störningar och föroreningar minskar. Det är dock viktigt att bevara åkanten så orörd som möjligt för att inte hota naturvärdena. Att bevara större ädellövträd vid åkanten är viktigt inte bara för naturvärdena utan också för att de binder och stabiliserar upp åkanten på ett naturligt sätt.

Område 4, 8, 10 och 14 berörs av ett regionalt viktigt lövträdsstråk. För att stråket ska bibehållas och utvecklas är det viktigt att bevara lövträden i dessa områden i sammanhang så att inte barriärer och avbrott skapas i stråket. På en del platser finns också större ädellövträd som bör bevaras både för den biologiska mångfaldens skull men också för de ekosystemtjänster äldre träd förser oss med.

Enligt länsstyrelsens kartering för grön infrastruktur finns det i område 13 regionalt viktig skoglig värdekärna i form av lövskog där även ädellöv ingår. Intill område 15 finns ett område med högst naturvärde och som länsstyrelsen föreslår att bli ett kommunalt naturreservat i den regionala planen för skyddsvärd natur. Området har markerats som grönområde/park i översiktsplanens markanvändningsförslag. Område 15 har avgränsats med hänsyn till de högsta naturvärdena och det är viktigt i det fortsatta planarbetet att tillgängliggöra det naturområdet för boende och besökare så att mervärden skapas i området.

I område 22 finns intill gården Eka ett 0,3 hektar stort område med ädellövträd. Området är utpekade som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen och behöver skyddas i det fortsatta planarbetet. Väster om område 20 finns viktiga regionala värdefulla lövmiljöer med vattenanknytning. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att beakta detta. Längs område 21 södra kant utmed Bolmstadsvägen finns ett regionalt lövträdsstråk som fortsätter västerut. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att bevara lövträd närmast Bolmstadsvägen för att inte bryta spridningskorridoren för lövträden. Övriga områden för verksamheter och industri består i huvudsak av hygge, gran, tall och triviallövskog.

Vatten och vattenkvalitet

Ån Lagan utgör prioriterade ytvattentillgång för dricksvattenförsörjning i den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronoberg. Hela Ljungby stads dagvatten är kopplad till ån Lagan. Delen som berör Skälån-Bolmån i Lagans vattensystem, uppnår god ekologisk status men ej god kemisk ytvattenstatus enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige för länsstyrelsen). Kraven är sänkta för den kemiska ytvattenstatusen eftersom föroreningarna kommer främst luftburet från globala utsläpp från tung industri och förbränningen av stenkol. Med omvandlingen till mångfunktionell bebyggelse i de centrala delarna av staden kan fler reningsfunktioner av dagvattnet planeras och eftersom en del områden behöver saneras, kommer belastningen på Lagan ån att minska.

I Ljungby kommun finns det i ett regionalt perspektiv många grundvattenförekomster som är prioriterade för dricksvattenförsörjning enligt den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronoberg.

I Ljungby stad berör områdena 1, 2, 3 samt delar av 5, 9 och 10 den prioriterade grundvattentillgången Bergaåsen i Ljungby. Grundvattenförekomsten har enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige för länsstyrelsen) god kemisk status och god kvantitativ status. Det finns påverkanskällor i form av en brandövningsplats i området som riskerar betydande påverkan genom PFAS11. Eftersom grundvattenförekomsten finns under urban markanvändning finns det även risker för betydande påverkan genom bly och blyföreningar. Avseende den kemiska statusen för grundvattnet finns det risk att god kemisk status inte uppnås 2027 avseende nämnda miljögifter. Område 5 för mångfunktionell bebyggelse har efter granskningen ändrats för att föreslås på sekundärområde i det reviderade vattenskyddsområdet. Därmed undviks att verksamhets- och industriområdet nr. 23 inte föreslås på sekundärområde för vattenskyddat område. I det fortsatta planarbetet tas hänsyn till tillrinningen från område 23 till grundvattenförekomsten genom placering och utformning av nya etableringar, så att verksamheterna inte påverkar vattentillgångens kvantitet eller kvalitet negativt.

Vidare berör områdena 5, 9, 10, 3 och 2 vattenskyddat område. Även de nämnda föreslagna bebyggelseområdena som berör grundvattenförekomsten ska utformas på ett sådant sätt så att inte grundvattentillgångens kvalitet eller kvantitet hotas. Där marken har hög genomsläpplighet är det ytterst viktigt att nödvändiga skyddsåtgärder planeras så att inte föroreningar kommer ner till grundvattnet. Eftersom mer ytor hårdgörs innebär det att den naturliga reningen av dagvattnet minskar innan det når grundvattnet, därför är det viktigt att det planeras fördröjnings- och reningssystem av dagvattnet i de områden där vattenskyddade områden riskerar att påverkas och innan det når ån Lagan.

Områdena 5, 9 och 23 berör delvis grundvattenförekomsten Bergåsen – Trottselöv. Grundvattenförekomsten är

också en utpekad prioriterad grundvattentillgång enligt vattenförsörjningsplanen för Kronoberg. Enligt VISS uppfyller vattenförekomsten både god kemisk och kvantitativ status. Det finns det påverkanskällor i form av förorenade områden från industrier, deponi, gruvdrift samt vattenbruk, näringsämnen från jordbruket samt E4:an som har betydande miljöpåverkan och i vilka den kemiska statusen riskerar att inte uppnås 2021.

I södra delen av staden är det Ljungbyåsen, Kännas grundvattenförekomst som påverkas av markanvändningsförslagen. Grundvattenförekomsten har god kemisk och kvantitativ status där jordbruket har betydande påverkan genom näringsämnen som kommer ned till grundvattnet. Det finns risk att den kemiska statusen för grundvattnet inte uppnås till 2027 avseende näringsämnen från jordbruket.

I det fortsatta planarbetet, genom detaljplaneringen, är det krav på att miljö kvalitetsnormerna följs. I detta sammanhang är det viktigt att beakta "Weserdomens" utfall där EU-domstolen förtydligade hur det så kallade "icke-försämringskravet" i ramdirektivet för vatten ska tolkas. Det innebär att kvalitetsfaktorerna i en vattenförekomsts status ska bedömas enskilt och inte samlat. Det innebär därmed att myndigheterna inte får ge tillstånd till verksamheter som riskerar att försämra en enda vattenkvalitetsfaktor.

Dagvattenhantering ska ske genom att lämpliga platser används för fördröjning, infiltration och rening av dagvatten. Eftersom lokalt omhändertagande av dagvatten påverkar grundvattnet är det viktigt att lämpliga platser identifieras och reserveras med hänsyn till miljö kvalitetsnormerna för vatten. Det kan ske i den fortsatta planeringen i fördjupad översiktsplan eller detaljplan. Genom att utnyttja multifunktionella ytor kan dagvattenhantering ske på ytor som även har andra funktioner.

Kulturmiljö

Större delen av område 1 för mångfunktionell bebyggelse är utpekad som kulturhistoriskt värdefull i det kommunala Kulturmiljöprogrammet 2019. När området ska utvecklas är det viktigt att det sker med hänsyn till de kulturmiljövärden som finns. I en del områden finns också fornlämningar i form av gravfält, fossila åkrar eller boplatser. Avgränsningarna i dessa områden har i många fall gjorts med hänsyn till kulturmiljöerna. Vissa av områden som innehåller fossila åkrar och röjningsrösen bör undersökas i det fortsatta planarbetet. I södra delen av staden i område 7 finns ett bostadshus som har kulturhistoriska värden enligt Kulturparken Småland. Med utvecklingen mot mångfunktionell bebyggelse finns möjlighet att skydda bostadshuset och trädkransen som omger bostadshuset. I område 7 behöver ny bebyggelse anpassas efter landskaps- och kulturmiljövärden samt att siktlinjer mot det öppna landskapet och ån Lagans dalgång behålls.

I område 10 finns kulturhistoriska värden enligt Kulturparken Småland i området vid Haganäs, Strömsnäs

Gård, Lilla Strömsnäs och Hagatorpet. Värdena består i mangårdsbyggnaden tillhörande Strömsnäs Gård, parstuga Lilla Hagatorpet, ekonomibyggnaderna vid Haganäs, den samlade gårdsmiljön vid Lilla Strömsnäs, de små enkelstugorna, jordkällaren och vallen/brofästet vid Lagan ån vid Hagatorpet. För att inte påverka de kulturhistoriska miljöerna negativt bör den nya bebyggelsen planeras väster om Strömsnäsavägen och gården Haganäs.

I områden intill Lagan ån (10,11 och 16) finns det värdefull naturmiljö som är en del av kulturmiljön. Naturlandskapet är ett resultat av äldre tiders jordbruk och skapar tillsammans med bebyggelsen ett kulturlandskap. Förtätningar i form av ny bebyggelse i dessa områden kan påverka dessa negativt. För att motverka detta är det viktigt att i det fortsatta planarbetet bevara siktlinjer mellan husen ned mot ån och bevara delar av den öppna åkern som vittnar om den tidiga bebyggelsen här.

I verksamhets- och industriområden har kulturmiljövärden identifierats i områdena 23, 21, 19 och 18. Områden Trotteslövs, Össlövs och Fallnaveka samt Berghem har pekats ut som kulturhistoriskt värdefull miljö i kulturmiljöprogrammet 2019. Det finns risk för att en etablering med verksamheter och industrier intill det området påverkar intrycket och landskapsbilden negativt.

Liknande utmaning finns i område 21 och 18. Generellt kan i sådana områden tänkas på att i den fortsatta planeringen bevara en trädridå mellan den nya bebyggelsen och det kulturhistoriska landskapet så att intrycket av den historiska landskapsbilden inte påverkas negativt.

Riksintressen

De utpekade områdena för mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse, berör riksintressena för kommunikationer för Rv.25 och E4. Vid förändring och exploatering i vägarnas närområde tas hänsyn till att de är klassade som riksintresse samt att de har utökat byggnadsfritt avstånd och utgör farligt gods-leder. Inom det utökade byggnadsfria avståndet, som är 50 meter för E4:an och 30 meter för 25:an, bedöms byggnation påverka trafiksäkerheten och skulle kräva tillstånd från länsstyrelsen. Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor. Vidare behöver byggnation i närheten av vägarna utformas för att bullersituationen inte ska försvåra för till exempel ökad trafik.

Tänkt framtida riksintresse för höghastighetsjärnväg mellan Jönköping och Malmö saknar geografisk avgränsning. För att tydliggöra kommunens förhållningssätt till höghastighetsjärnvägen har ett separat politiskt beslut tagits,

vilket styr hur översiktsplanen utformas och hur kommunen agerar i övrig samhällsplanering. Beslutet innebär att kommunen har tagit ställning till att en 500 meter bred korridor för höghastighetsjärnvägen reserveras strax öster om Lagadalen, att plats för en järnvägsstation avsätts vid Vislandavägen strax öster om Ljungby stad samt att kommunen har en restriktiv hållning till nyetableringar inom hela korridoren.

En järnväg i föreslagen dragning kommer dock att genomkorsa Natura 2000-område vid Toftaan och Bergaåsens vattenförekomst av riksintresse, vilken är utpekad som viktig vattenresurs och som saknar vattenskyddsområde i "Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län" och föreslås ingå i en revidering av Ljungby-Lagans vattenskyddsområde.

En bredd på järnvägskorridoren på 500 meter bedöms kunna inrymma skyddsområde med bland annat bullerskydd samtidigt som den ger viss flexibilitet i lokaliseringen. Med smalare korridorer ökar möjligheten för kommunen att ha en mer restriktiv inställning till ny bebyggelse eller andra satsningar inom området.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

För en del av de föreslagna områdena innebär utvecklingen att befintliga verksamheter med störande industrikaraktär omlokaliseras till nya planlagda områden för industri utmed E4:an och Rv.25. Vid en sådan omvandling kan det finnas risk för att företag väljer att flytta någon helt annanstans om de bedömer att kostnaderna för flyttningen är större än nyttan. För att motverka de negativa effekterna är det viktigt att planlägga attraktiv industrimark i skyltlägen utmed E4:an som de förhoppningsvis ser som attraktiva alternativa lägen. Det är också viktigt att kommunen tar upp dialogen med de berörda verksamheterna i ett tidigt skede av planprocessen.

Med utvecklingen av mångfunktionell bebyggelse kan kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter. Det är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på. Verksamhets- och industriområden som planeras i strategiska lägen utmed E4 och Rv.25 ska vara attraktiva och lockande för ytkrävande logistikföretag men också företag som behöver mer plats och som vill flytta ut från centrum.

Flertalet av områdena ligger i strategiska lägen gällande arbetspendling. I centrala delen av staden finns kollektivtrafiknoden där resecentrum är idag, busshållplatsen vid Myrebo skulle serva arbetspendlare till flera framtida byggelseområden. Kollektivtrafiknoden vid Ljungbys södra infart, tjänar både arbetande och besökare till verksamheterna.

I ett regionalt perspektiv är det viktigt att det finns goda pendlingsmöjligheter eftersom arbetsmarknadsregionerna kan interagera med varandra. Regionförstoring sker när pendlingsmöjligheterna utvecklas

I västra delen av staden behöver område 8, 19, 21, 22 och 23 kompletteras med hållplatser för kollektivtrafiken. Om den framtida höghastighetsjärnvägen kommer i den östliga sträckningen som kommunen föreslår, kommer en station troligtvis behövas och föreslås i område 6. Föreslagen användning i området skulle serva resenärer och arbetande här eftersom stationsområdet skulle omges av både verksamheter och bostäder.

Kommunalekonomi

Totalt sett påverkas den kommunala ekonomin positivt om befolkningsutvecklingen också utvecklas positivt eftersom det genererar skatteintäkter för kommunen. Större investeringar i teknisk infrastruktur påverkar den ekonomiska hållbarheten negativt.

I de områden där kommunen äger marken, uppstår initialt kostnader för planläggning och genomförande genom investering i tekniska system. Intäkter skapas genom försäljning av tomter eller uthyrning av fastigheter. Verksamheter som startar i kommunen ger också fler arbetstillfällen vilket ökar skatteintäkterna ytterligare om merparten av de anställda också bor och lever i kommunen. Där marken är privatägd, uppstår kostnader för markinköp om inte den privata fastighetsägaren på eget initiativ vill planlägga området. I de fall där privata markägare vill planlägga sin mark, uppstår kostnader för planläggning och plangenomförande genom utbyggd infrastruktur.

Befolkningsstillväxt är viktig för kommunen då det skapar utvecklingspotential och möjliggör bra offentlig service. Målet för befolkningsökningen är att det år 2035 ska bo 35 000 invånare i Ljungby kommun.

För att nå 35 000 invånare till år 2035 behöver kommunen öka sitt invånarantal med nästan 6 500 invånare, vilket innebär en genomsnittlig ökning med cirka 1,2 % årligen eller 430 invånare per år.

Med utgångspunkt i befolkningsmålet beräknas det totalt behövas ett tillskott av cirka 2 800 bostäder i hela kommunen för perioden 2020-2035, vilket innebär cirka 190 bostäder per år.

Markanvändningen i översiktsplanen tar höjd för denna bostadsutveckling, med huvuddelen av de föreslagna bostäderna i Ljungby stad där den största efterfrågan på bostäder finns. För att klara befolkningsmålet med det behov av bostäder som utvecklingen tros genererar, behövs ett samarbete mellan kommunal och privat sektor.

Att prognosticera befolkningsprognoser för framtiden är alltid riskfyllt. Även om kommunens vision är att det i Ljungby kommun ska bo 35000 invånare år 2035, är det inte garanterat att det blir så. Att binda upp och planera för mycket mark i förhållande till behov är både negativt för den kommunala ekonomin men också miljön. Därför är löpande uppföljning av kommunens översiktsplan, bostadsförsörjningsprogrammet och andra regionala planer och program viktiga att uppfölja för att kontinuerligt kunna bedöma det framtida behov av mark som finns.

Risk för konflikter

Översiktsplanen pekar på behovet av en förlängning av ringleden och ny anslutning till väg 25 om en eventuell station på en riksintresseklassad höghastighetsjärnväg lokaliseras i anslutning till Vislandavägen enligt översiktsplanens förslag. Därmed uppstår risk för konflikter mellan riksintressena för kommunikation avseende Rv.25 och riksintresse för den eventuellt framtida Höghastighetsjärnväg. En förlängd ringled skulle i det fallet få regional betydelse genom att trafikförsörja stationen för trafik från norr och öster. Förlängning av ringleden och ny anslutning till väg 25 behöver studeras vidare i dialog med Trafikverket. Viktiga frågor att ta hänsyn till i fortsatta studier av en förlängd ringled är 25:ans nuvarande utformning och sträckningsindelning, avståndet mellan trafikplatser, stadens utveckling och höghastighetsjärnvägens status.

Påverkan på Miljömålen

Bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **begränsad klimatpåverkan**, i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik kan det ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålet **frisk luft** och **bara naturlig försurning**.

Med omvandlingen från industri till icke störande verksamheter och bostäder i de centrala delarna av staden finns det möjlighet att miljömålen **frisk luft** och **bara naturlig försurning** påverkas positivt. En ökad exploatering med industri och verksamheter i ytterkanten av staden kan dock få negativ påverkan beroende på exploateringsarten och utförande.

Mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse kan få viss påverkan på miljömålet **giftfri miljö** eftersom det inom vissa av markanvändningsförslagen finns potentiellt förorenade områden. Hänsyn ska tas till dessa vid exploatering. Genom att prioritera exploatering vid potentiellt förorenade områden kan det bidra till att fler områden undersöks och åtgärdas.

Miljömålen **ingen övergödning** och **levande sjöar och vattendrag**, samt till viss del målet **grundvatten** av god kvalitet kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningsfunktioner inrättas. I områden som innehar potentiellt förorenade områdena, kan den framtida omvandlingen istället få en positiv konsekvens för miljömålen eftersom föroreningarna avhjälps och riskerna med att förorenade ämnen kommer ner till grundvattnet utsluts.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **Levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Målet **god bebyggd miljö** påverkas. När de centrala delarna av staden omvandlas till mångfunktionell användning skapas en mer blandad bebyggelse med en variation i funktioner och byggnadsform. Inom vissa utpekade områden finns risk för översvämningar och skred som uppmärksammas och ska hanteras vid fortsatt planläggning för att säkerställa att inte olämplig exploatering sker.

Ett rikt växt- och djurliv kan få negativa konsekvenser genom exploatering inom den särskilt värdefulla naturmiljön som Lagan åns strandområden utgör. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Särskild hänsyn till växt- och djurliv ska alltid tas vid prövning av ärenden. I vissa fall kan viss störning vara godtagbar.

Miljömålen **säker strålmiljö** kan påverkas eftersom en del av bebyggelseområdena planeras i närheten av både luftdragna elledningar samt nedgrävda elledningar. För att minska de negativa konsekvenserna, är det viktigt att rekommendationerna för magnetfält följs i den fortsatta planeringen.

Miljömålet **myllrande våtmarker** kan påverkas indirekt genom bebyggelseområdena 8, 19 och 20. För att motverka negativa konsekvenser på våtmarkerna är det viktigt i det fortsatta planarbetet att utreda dagvattenhanteringen i utbyggnadsområdena med hänsyn till våtmarkernas naturvärden.

Skyddande ozonskikt och **storslagen fjällmiljö** bedöms inte påverkas.

Möjlig påverkan kan vara på målet **hav i balans** samt **levande kuster och skärgård** via vattendrag som mynnar i Kattegatt och i Hanöbukten.

Serviceort Agunnaryd

Nollalternativet

I gällande översiktsplan för Ljungby kommun är inte Agunnaryd, som många andra landsbygdsorter, föreslagen för någon specifik utveckling. I avsnittet om landsbygden med orter finns istället en redogörelse av hur orterna ser ut 2006 samt hur befolkningsutvecklingen varit över tid. Landsbygdsprogrammet var det program som fångade upp ideella idéer kring olika projekt och behov för ortens utveckling. Landsbygdsprogrammet som antogs 2011, är genomfört.

Agunnaryd var inte utpekad som serviceort i samrådsförslaget utan har efter ett politiskt beslut efter samrådet pekats ut. Efter granskningen har synpunkter inkommit av sådan art att en extra granskning av Agunnaryds planförslag föranleddes under sommaren 2021.

I Agunnaryd finns både kommunal, och kommersiell service samt ett engagemang på orten som gynnas av att kommunen fortsättningsvis satsar i orten.

Mångfunktionell bebyggelse

Tre områden har pekats ut för en utveckling med mångfunktionell bebyggelse. Det är områden i centrala Agunnaryd norr om kyrkan, på det befintliga skolområdet samt ett område norr om väg 604 och öster om Brånavägen mot ATAB trappan till.

I förhållande till nollalternativet möjliggör en utpekad användning för icke störande verksamheter inom service, vård, handel eller annan besöksnäring, detta gynnar både Agunnaryds befolkningsutveckling och bostadsutveckling. Under granskningen har det framkommit att den befintliga förskolan och skolan kommer att behövas byggas om, troligen på ny plats för att kunna tillgodose de behoven som lokaler och lekytor kräver. Därför har efter granskningen ytterligare två områden för mångfunktionell bebyggelse pekats ut som möjliggör att en framtida skola kan komma till stånd inom något av de utpekade områdena. Fastighetsavdelningen utreder tillsammans med Barn- och utbildningsförvaltningen den framtida skolans lokalisering genom en förstudie.

Område 1 och 2 föreslås på redan ianspråktagen mark.

Område 3 har anpassats med hänsyn till naturvärden och avgränsats för att inte ianspråka bördig jordbruksmark. Området är av Jordbruksverket utpekad som jordbruksmark och har avgränsats med hänsyn till den sammanhängande jordbruksmarken söderut. Inom 0,5 km från serviceorten bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att jordbruksmark bebyggs och det är även inom detta avstånd som bedömning av alternativa lokaliseringar har gjorts.

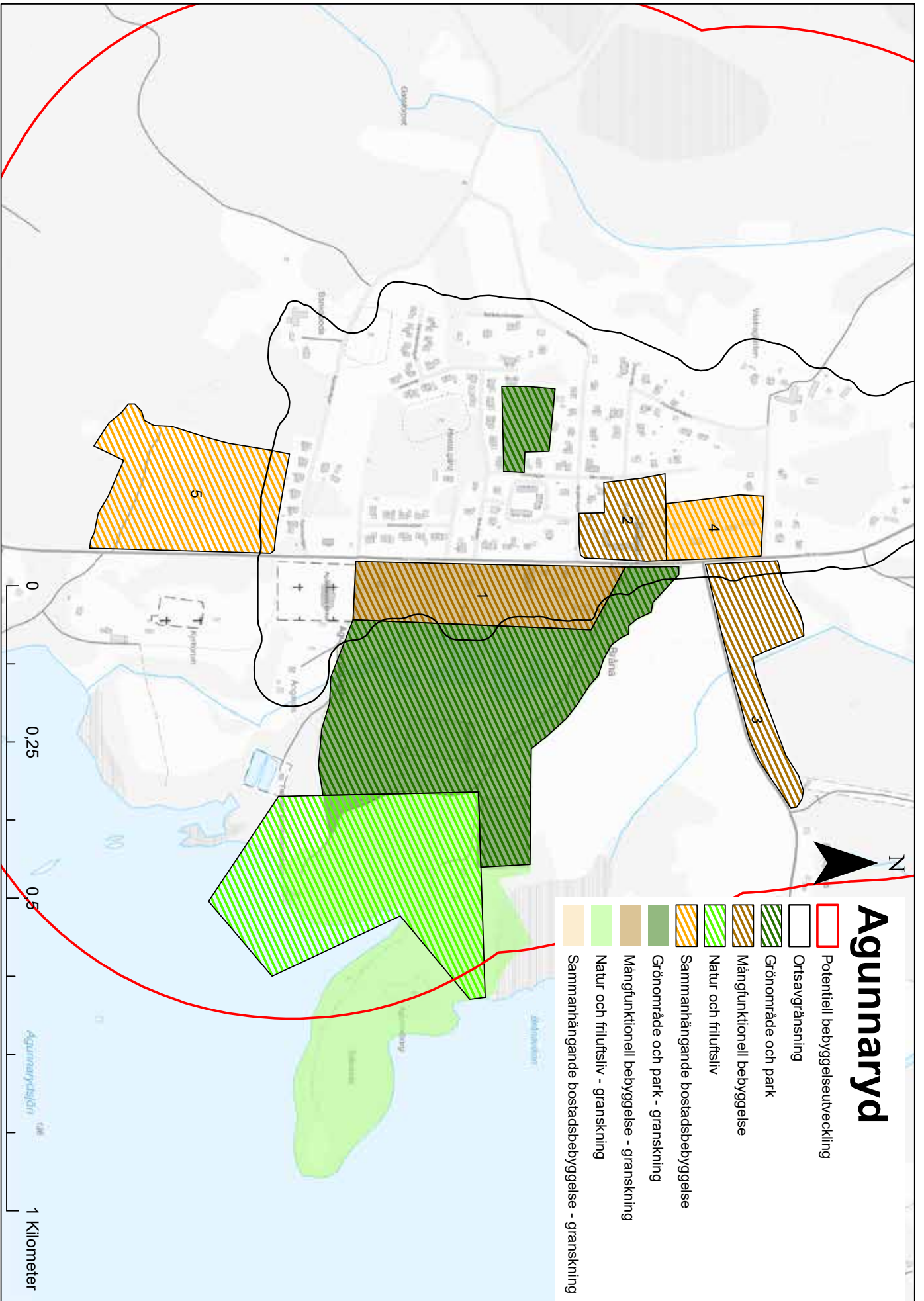
Det bedöms finnas skäl att ianspråka den berörda jordbruksmarken, då liknande områden av samma storlek är mindre lämpliga att exploatera. Vidare uppfattas området som avgränsat från den sammanhängande jordbruksmarken söderut varför bebyggelse där inte stör utsikten mot sjön och jordbruksmarken brukas även bara delvis aktivt. I avsnitt 9 redovisas de alternativa som studerats och den sammanvägda resonemangen av dem.

Med förslagen får Agunnaryd en mer tät ortsstrukturer och kommer att hänga ihop bättre med verksamheter som idag ligger lite utanför samhället.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Efter granskningen har två områden pekats ut för sammanhängande bostadsbebyggelse. Ett område norr om Agunnarydskolan samt ett område precis intill södra delen av samhället, väster om Brånavägen. I norra området vill fastighetsägarna utveckla fastigheten med bostäder. I södra området har både sockenrådet och stiftelsen önskat att området pekats ut för bostadsområde så att det i framtiden blir möjligt att planlägga för lite större villatomter. I förhållande till nollalternativet är detta en positiv utveckling för Agunnaryds befolkningsutveckling och skapar underlag för den service som finns och kan utvecklas på orten idag.

Sociala konsekvenser

Den sociala sammanhållningen i samhället gynnas av att centrala Agunnaryd utvecklas med mångfunktionell bebyggelse. Idag finns där en lanthandel med café och om fler icke störande verksamheter kan starta här kan synergier skapas mellan verksamheterna som gynnar invånare och besökare i Agunnaryd.

Det är viktigt att framtida mötesplatser och omkringliggande grönytor blir tillgängliga för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt. I områden där både sammanhängande bostadsbebyggelse och mångfunktionell bebyggelse finns nära varandra är det viktigt att barnen kan nå mötesplatser för dem på ett trafiksäkert och lättillgängligt sätt. Grönområdena i närheten till dessa områden är viktiga både för barn och äldre och det är viktigt att de är utformade på ett sådant sätt som känns tryggt samt att de kan nås på ett trafiksäkert sätt.

En framtida gång- och cykelväg utmed Brånävägens västra sida, som förbinder samhället med samåkningsparkeringen vid väg 124, gynnas trygghetsmässigt av att samhällets södra del förtätas med fler bostäder. Den sociala kontrollen ökar därmed utmed cykelvägen. För att skapa positiva effekter långsiktigt, bör gång- och cykelvägen förlängas i framtiden från samhället österut mot Helge å, dels för att framtida bebyggelseområden utmed väg 604 ska vara tillgängliga men också för besökande och turister som kan angöra Sverigeleden på ett säkert sätt.

Miljömässiga konsekvenser

Hälsa och säkerhet

Väg 599 (Brånäva) är genomfartsgata genom Agunnaryd där både farligt gods-transporter och persontransporter sker. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att bullervärdena beräknas så att den framtida bebyggelsen kan placeras och utformas på ett sådant sätt så att riktvärdena för utomhusmiljön inte överskrider riktvärdena.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljökvalitetsnormer finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: "Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM2,5) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av "grova partiklar", PM10, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter

under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012."

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

Klimatpåverkan

Bebyggelseområdena ligger lättillgängliga utmed Brånävägen som är genomfartsgata i samhället. För att de hållbara trafiklagen ska nyttjas i större utsträckning är det viktigt att centrala funktioner i samhället och grönytor runt om är väl tillgängliga för gående och cyklister.

Utanför samhället, intill väg 124, finns en pendelparkering som behöver tillgängliggöras med gång- och cykelväg för att hela resan ska kunna utföras på ett hållbart sätt. Ur ett folkhälsoperspektiv är det också positivt om människan kan nå enklare vardagsfunktioner till fots eller med cykel. När gång- och cykelvägen byggs från samhället till samåkningsparkeringen, är det viktigt att i förlängningen fortsatt med den från samhället, österut utmed väg 604 där framtida bebyggelseområden föreslås och knyta ihop gång- och cykelvägen med Sverigeleden öster om ATAB trappan.

Geologi

Områdena består både av morän och isälvsediment och grundläggningsförhållandena bedöms som goda.

Isälvsediment innehåller ofta grundvattenmagasin och därför är det viktigt att i framtida verksamhetsområden hantera dagvatten på ett sådant sätt så att föroreningar inte kommer ned till grundvattnet och att grundvattenbildningen inte hämmas.

Energi

Nybyggnation är alltid resurskrävande och skapar ett ökat energibehov, vilket ur miljöperspektiv är negativt. Däremot är nya hus mer energieffektiva än äldre. Med dagens regelverk är det svårt att i detaljplanarbetet reglera att passivhus eller energismarta hus ska byggas. I detaljplanen kan bestämmelser om materialval införas, trämaterial är mer klimatsmarta jämfört med betong. Kommunen kan vid försäljning av tomter eller uthyrning ställa villkor på exploateringen att eftersträva energieffektiva byggnader.

Klimatanpassning

Utbyggnadsområdena kommer att göra att andelen hårdgjorda ytor ökar. Det minskar markens naturliga benägenhet att suga upp dagvatten och nederbörd vid skyfall. För att minska de negativa konsekvenserna behöver man i den fortsatta planeringen bevara grönområden i bebyggelsen.

Rekreation och friluftsliv

I områdena finns inga utpekade rekreativa värden att ta hänsyn till. Det finns däremot potentiella rekreativvärden i naturområdena som de boende säkert är vana vid och som kan utvecklas tillsammans. Öster om område 1 finns ett grönområde som utvecklas för en park och det är viktigt att båda bebyggelseområdena kopplas an till det grönområdet och som är tillgängligt för gående och cyklister. Med bebyggelseutveckling kan även potentiella rekreativvärden tillgängliggöras för att öka användbarheten.

Resurshushållning

Med tanke på den bördiga jordbruksmarken är det en utmaning att hitta platser som kan exploateras. Inom 0,5 km från serviceorten bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att jordbruksmark bebyggs och det är även inom detta avstånd som bedömning av alternativa lokaliseringar har gjorts. Det bedöms finnas skäl att ianspråka den berörda jordbruksmarken (område 3), då liknande områden av samma storlek är mindre lämpliga att exploatera. I jämförelse har området mitt emot, dvs söder om väg 604 studerats och där bedöms jordbruksmarken ha ett högre värde eftersom det är större sammanhängande område med åkermark. I avsnitt 9 redovisas de alternativa som studerats och den sammanvägda resonemangen av dem.

Naturmiljö- och grönstruktur

Områdena ingår i ett regionalt utpekat viktigt lövstråk. I södra delen av områdena finns goda möjligheter för spridning av lövträd medan barriärerna förstärks norrut i samhället. För att motverka de negativa konsekvenserna behöver man i den fortsatta planeringen se till att bevara större lövträd i samband i området samt att i den fortsatta planläggningen planera för fler lövträdplanteringar. Ett område sydöst om fotbollsplanerna samt runt badplatsen är utpekat för Natur- och friluftsliv. Området har tidigare varit föreslaget som LIS-område men har behövts strykas på grund av riksintresse för Naturvård. Dock kan området, genom användningen Natur- och friluftsliv, utvecklas för att höja de rekreativa värdena runt badplatsen exempelvis genom grillplatser, båtbyggor, toaletter mm. Dessa förstärkande åtgärder skulle även underlätta och öka användningen av andra rekreativaktiviteter i området som fiske och kanot.

Vatten och vattenkvalitet

Genom hela Agunnaryd sträcker sig en prioriterad grundvattentillgång genom åsen mellan Stensjön och Möckeln enligt den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronoberg. Enligt VISS klarar grundvattenförekomsten de ställda miljö kvalitetsnormerna avseende den kemiska och kvantitativa statusen. Norra delen av grundvattenmagasinet är också skyddat för dricksvattenförsörjning genom vattenskyddsområde. Framtida etableringar i området kan riskera att påverka grundvattnet negativt.

Därför är det viktigt att verksamheter och nyetableringar placeras och utformas så att de inte påverkar vattentillgångens kvantitet eller kvalitet negativt. Ett område för sammanhängande bostadsbebyggelse och ett område mångfunktionell bebyggelse ligger ovanpå den skyddade grundvattentakten. Området för mångfunktionell bebyggelse berör också vattenskyddsområdet. Eftersom icke störande verksamheter kan exploatera där i framtiden är det ytterligare viktigt i det fortsatta planarbetet och genomförandet att reningsfunktioner och andra skyddsåtgärder inrättas för att utesluta föroreningsrisken av grundvattnet.

Områdets dagvatten rinner till Agunnarydssjön. Agunnarydssjön har god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus med undantag för strängare krav om kvicksilver samt Bromerad difenyleter. Det är långväga luftburna föroreningar och det saknas i dagsläget tekniska förutsättningar för att åtgärda det. I det fortsatta planarbetet behöver hänsyn tas till de fastställda miljö kvalitetsnormerna.

Kulturmiljö

I område 1, 2 och 4 finns det vissa fornlämningar. En del av fornlämningarna har redan grävts ut medan andra består av gårdstomt/bytomt. Fornlämningarna behöver undersökas i det fortsatta planarbetet.

Riksintressen

Området runt Agunnarydssjön är av riksintresse för naturvård. De utpekade bebyggelseområdena påverkar inte riksintresset. Riksintresset kan påverkas av ett föreslaget LIS område på Brånanäs udde.

För Agunnaryds del har LIS-området sitt ursprung i ett privat initiativ om besöksnäring i form av en camping, men det är även lämpligt med hänsyn till att det berör en serviceort där en utveckling av besöksnäring inom LIS-området kan gynna befintlig service och kollektivtrafik.

LIS-området i Agunnaryd har minskats i omfattning för att minimera påverkan på närområdets naturvärden och riksintresset för naturvård. Udden Brånanäs i Agunnaryd undantas från LIS-området, vilket medför att LIS-områdets kontakt med och möjliga påverkan på sjön och dess höga naturvärden minskas. För att inte tillgängligheten till udden ska påverkas säkerställs vägen dit i LIS-området. Avgränsningen begränsar också det område som avsätts för besöksnäring utveckling till de delar av området som ligger närmast samhället där det finns en tydlig utvecklingspotential för besöksnäring, mellan badplatsen och idrottsplatsen.

Hänsyn bör tas till spridningskorridorer och de gröna stråk som är utpekade enligt Länsstyrelsen samt att säkerställa allmänhetens tillgång till Agunnarydssjön. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser genom barriäreffekter som även kan ge effekter utanför området om spridningstråket försvinner.

Påverkan på miljömålen

Planerad bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **begränsad klimatpåverkan** i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik kan de ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålen **frisk luft** och **bara naturlig försurning**.

Miljömålen **ingen övergödning** och **levande sjöar och vattendrag**, samt till viss del målet **grundvatten av god kvalitet** kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningsfunktioner inrättas för dagvattenhanteringen. Likaså behöver placering och utformning av framtida nyetableringar inom grundvattentillgångens område ske på ett sådant sätt så att grundvattnets kvalitet och kvantitet inte hotas.

Miljömålet **god bebyggd miljö** påverkas. För att en god bebyggd miljö ska uppnås är det viktigt att den nya bebyggelsen både blir funktionsblandad och att bostäder byggs med varierade upplåtelseformer. Det är också viktigt att planeringen möjliggör skapandet av hållbara transportsystem.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och tillgängliggörs. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Ett rikt växt- och djurliv kan få negativa konsekvenser genom exploatering inom den särskilt värdefulla naturmiljön som Agunnaryds strandområden utgör. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur samt naturvärden vid planläggning.

Skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö och säker strålmiljö bedöms inte påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

Att Agunnaryd har pekats ut som serviceort, gynnar både befintlig service och möjligheten att fler arbetstillfällen skapas i samhället. Det är totalt sett positivt för samhällets befolkningsutveckling och näringsliv. Att yta avsätts för bostäder är viktigt för att fler ska ha möjlighet att flytta in till Agunnaryd i takt med att det satsas på både offentlig och kommersiell service.

Med utvecklingen av mångfunktionell bebyggelse kan kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter, vilket är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på.

Kommunalekonomi

Totalt sett påverkas den kommunala ekonomin positivt om befolkningsutvecklingen också utvecklas positivt eftersom det genererar skatteintäkter för kommunen. Större investeringar i teknisk infrastruktur påverkar den ekonomiska hållbarheten negativt.

I de områden där kommunen äger marken, uppstår initialt kostnader för planläggning och genomförande genom investering i tekniska system. Att fortsätta utveckla orten runt befintlig infrastruktur är kostnadseffektivt. Intäkter skapas genom försäljning av tomter eller uthyrning av fastigheter. Verksamheter som startar i kommunen ger också fler arbetstillfällen vilket ökar skatteintäkterna ytterligare om merparten av anställda också bor och lever i kommunen.

Där marken är privatägd, uppstår kostnader för markinköp om inte den privata fastighetsägaren på eget initiativ vill planlägga området. I de fall där privata markägare vill planlägga sin mark, uppstår kostnader för plangenomförande genom utbyggd infrastruktur. De investeringarna fås igenom intäkter vid försäljning av tomter.

Serviceort Hamneda

Nollalternativet

I nuvarande översiktsplan finns ingen särskild satsning på Hamneda. Orten är inte heller en av de sju större tätorterna i kommunen, då invånarantalet är färre än 200. Hamneda är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården.

Mångfunktionell bebyggelse

Tre områden har pekats ut för mångfunktionell bebyggelse. Ett område i centrala Hamneda, ett utmed huvudgatan samt ett område i sydöst.

I förhållande till samrådsförslaget har förslaget för centrumutveckling flyttats österut. Den nya placeringen av centrum är lika central fast med tydligare koppling till skolan

Sammanhängande bostadsbebyggelse

I Hamneda föreslås fem områden för utveckling med sammanhängande bostadsbebyggelse. Eftersom hela samhället ingår i riksintresse för kulturmiljön och är utpekad i det kommunala kulturmiljöprogrammet som värdefull kulturmiljö, är det viktigt vid framtida planering och exploatering att beakta och ta hänsyn till de kulturhistoriska värdena i samhället vad gäller placering, utformning och omfattning. Ny bebyggelse föreslås därför i direkt anslutning till befintlig bebyggelse

Verksamheter och industri

Två områden har pekats ut för verksamheter och industri utmed E4. Områdena ligger strategiskt i skyltlägen och ytorna lämpar sig för logistikföretag. Förslaget innebär att området utvecklas med icke störande verksamheter med hänsyn till befintliga gårdar öster om området och med hänsyn till riksintresset för kulturmiljön (område 9).

Område 10 föreslås utvecklas med mer ”störande” verksamheter och skapar möjligheter även för befintliga industrier och verksamheter att etablera sig här i bättre skyltlägen. Förslaget innebär att fler arbetsplatser kan tillskapas vilket både gynnar Hamneda som serviceort samt kommunen i stort.

Sociala konsekvenser

Område 4 utgörs idag av träindustri och förslaget bedöms innebära större positiv påverkan på miljön och de sociala värdena med omvandling av området. Samhället skulle också få en mer sammanhållen struktur där känsla av ort börjar i entrén till samhället, vilket också är positivt för Hamnedas kulturvården.

De flesta bebyggelseområdena planeras utmed genomfartsgatan i Hamneda. Det förstärker upplevelsen av bykänsla och bäddar för att den sociala sammanhållningen mellan

områdena stärks när förtätning sker i bebyggelsestrukturen. Vardagslivet för invånarna underlättas genom en högre tillgänglighet till arbetsplatser, utbildning, offentlig och kommersiell service.

Det är viktigt att bebyggelseområdena tillgängliggörs för hållbara trafikslag framförallt utmed E4-an så att inte människors hälsa och trygghet påverkas negativt.

Framtida mötesplatser och omkringliggande grönytor behöver tillgängliggöras för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt.

I områden där både sammanhängande bostadsbebyggelse och mångfunktionell bebyggelse finns nära varandra är det viktigt att barnen kan nå mötesplatser för dem på ett trafiksäkert och lättillgängligt sätt. Ett område för grönområde/park har pekats ut centralt i byn för att kunna användas för rekreation. Grönområdena i närheten till dessa områden är viktiga för barn och att de är utformade på ett sådant sätt så att barnen kan nå dem och vistas där på ett säkert sätt. Att fler mötesplatser skapas i de nya verksamhetsområdena gynnar även befintliga industrier och verksamheter eftersom det bäddar för att den sociala sammanhållningen bland anställda stärks.

Där verksamhets- och industriområdena ligger avlägset bör man eftersträva att koppla ihop områden med gång- och cykelvägar så att de arbetande kan på ett trafiksäkert sätt ta sig till arbetet på ett hållbart sätt samt ha utbyte med varandra i gemensamma miljöer.

Miljömässiga konsekvenser

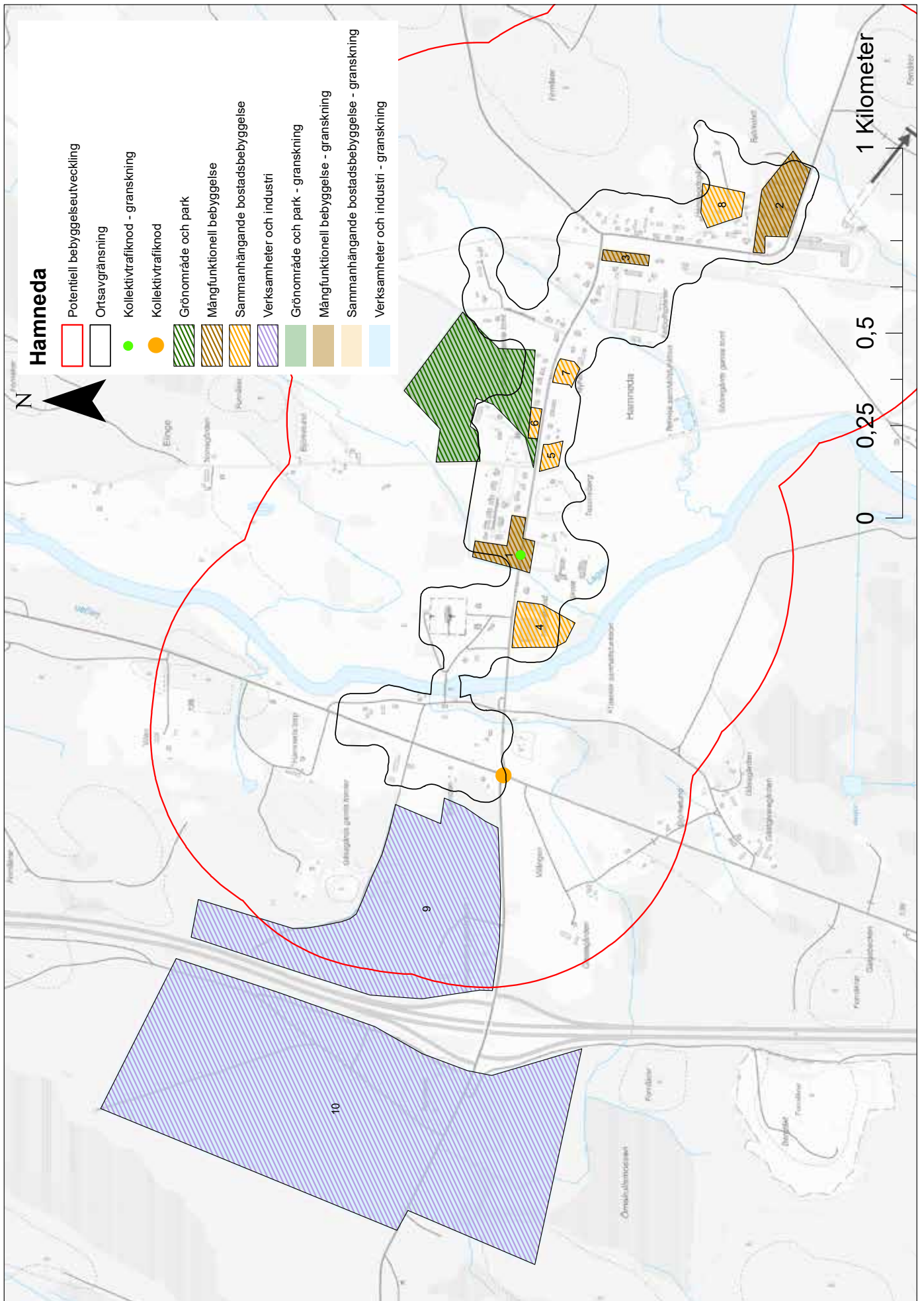
Hälsa och säkerhet

Eftersom de flesta av områdena planeras utmed genomfartsvägen i Hamneda, finns risker för negativ påverkan från befintliga godstransporter som orsakar buller och vibrationer. Med förtätning runt genomfartsgatan finns också risk för att luftkvaliteten påverkas negativt.

Ur trafiksäkerhetsperspektiv är det viktigt att genomfartsgatan anpassa till den nya bebyggelsen vad gäller gång- och cykelvägar, övergångställen och överfarter.

För bebyggelseområdena intill E4 behöver den totala bullerexponeringen beräknas. Även vibrationer behöver finnas med i beräkningen eftersom tunga fordon trafikerar E4 så att den framtida bebyggelsen kan placeras och utformas på ett sådant sätt så att riktvärdena för utomhusmiljön inte överskrider riktvärdena. Positiva effekter av verksamhets- och industriområdena uppstår gällande störningar eftersom E4:an redan är utsatt för störning kan störningarna från framtida industri- och verksamhetsområden koncentreras istället för att belasta de centrala delarna av samhället och bostadsområden.

Inom det utökade byggnadsfria avståndet, som är 50 meter för E4:an och 30 meter för 25:an, bedöms byggnation påverka trafiksäkerheten och skulle kräva tillstånd från länsstyrelsen. Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljökvalitetsnormer finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: "Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM2,5) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av "grova partiklar", PM10, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012."

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

I område 4 finns en befintlig verksamhet idag och där det kan finnas föroreningar i marken. Med förslaget prioriteras sanering i detta område, vilket är positivt med hänsyn till grundvattentäkten på andra sidan än sydväst om området.

Klimatpåverkan

För att hållbara trafikslag ska kunna prioriteras är det viktigt att bebyggelseområdena blir tillgängliga för gående, cyklister och kollektivtrafiken. En kollektivtrafiknod i område 1 för mångfunktionell bebyggelse föreslås för att pendlare till och från Hamneda ska på ett lättillgängligt sätt nå skola och centrumfunktioner. Härifrån är det viktigt att verksamhets- och industriområden kopplas ihop med gång- och cykelförbindelse så att arbetande kan på ett trafiksäkert sätt ta sig över/under E4.

Geologi

I huvuddelen av utvecklingsförslagen bedöms grundläggningsförhållandena som goda eftersom marken består av morän.

I de utpekade områdena för verksamheter och industri finns det områden vars jordart består av isälvsediment och där genomsläppligheten i marken är hög. Eftersom isälvsediment ofta innehåller grundvattenmagasin är det viktigt att i framtida verksamhets- och industriområden hantera dagvatten på ett sådant sätt så att föroreningar inte kommer ned till grundvattnet. I de områden som inte är fasta behöver de geotekniska förutsättningarna utredas i efterkommande planarbete.

Energi

Nybyggnation skapar alltid resurskrävande och skapar ett ökat energibehov, vilket ur miljöperspektiv är negativt. Däremot är nya hus mer energieffektiva än äldre. Med dagens regelverk är det svårt att i detaljplanarbetet reglera att passivhus eller energismarta hus ska byggas. Däremot kan kommunen vid försäljning av tomter eller uthyrning ställa villkor på exploatören att eftersträva energieffektiva byggnader.

Klimatanpassning

Många områden i Hamneda berörs överhängande av översvämning vid höga flöden. Därför är det en utmaning att hitta platser som kan exploateras. Nya bostäder föreslås i första hand som komplettering av befintlig bebyggelse.

Eftersom ån Lagan rinner bakom verksamheten i område 4 och det finns påtagliga översvämningrisker, är det viktigt att förebygga framtida föroreningar av både ytvatten och grundvatten genom en omvandling av området

Delar av bebyggelseområdena 1 och 4 utmed ån Lagan är översvämningdrabbade redan vid ett hundraårsregn. Lämplig markanvändning och åtgärder behöver bedömas utifrån översvämningrisken. I vissa av områdena finns lågpunkter där mycket vatten samlas vid skyfall. I den fortsatta planeringen är det viktigt att med hjälp av skyfallskarteringar reservera områden som naturligt kan ta hand om dagvatten och där rening sker innan det leds vidare.

Områden i framförallt verksamhets- och industriområden men också i områdena där en mångfunktionell bebyggelse föreslås utvecklas, finns risk för att värmeöar skapas på hårdgjorda ytor. För att motverka värmeböljornas negativa konsekvenser är det viktigt att bevara planterade områden i dessa områden eller planera för grönska som ger skugga.

Rekreation och friluftsliv

Område 1 och 4 ingår i skogliga friluftsområden enligt Kronobergs natur. Enligt rekreativvärdesinventeringen för Hamneda (2019) har området potentiella upplevelsevärden. Området kan lämpligtvis utvecklas med lekrområde för barn där upplevelsevärdet skogs känsla för barn kan finnas. För att förstärka det mångfunktionella området med framtida mötesplatser i naturen kan området kopplas samman med Lagan åns dalgång och utvecklas med rastplats.

Bebyggelseområdena nära hembygdsparken kan förstärkas med rekreativvärden genom att koppla ihop områdena med gångstigar till hembygdsparken. I bebyggelseområdena bör man också spara grönområde/park i planeringen.

Resurshushållning

Hamneda karaktäriseras av bördig jordbruksmark. Det dominerar markslaget i samhället, och det är nästan omöjligt att hitta lokaliseringar för exploatering som inte är på jordbruksmark. Merparten av framtida sammanhängande bostadsbebyggelse områden har pekats ut på mark som idag till stor del är obebyggd och består av jordbruksmark eller skogsmark. Industri- och verksamhetsområden har framförallt pekats ut på skogsmark. Ur resurshushållningsperspektiv är detta en negativ konsekvens för miljön. I områden där jordbruksmark ianspråkats har kommunen bedömt att jordbruksmarken är väl avgränsad och ingen annan lokalisering för exploatering är möjlig. För att kunna bygga vidare på en tät ortstruktur har därför jordbruks- och skogsmark ianspråktagits. Inom 0,5 km från serviceorten bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att jordbruksmark bebyggs och det är även inom detta avstånd som bedömning av alternativa lokaliseringar har gjorts. I avsnitt 9 redovisas de alternativa som studerats och den sammanvägda resonemangen av dem.

Naturmiljö- och gröstruktur

Område 3 kan få negativ påverkan på rekreativvärdena i landskapsbilden runt banvallen. Området här har kulturhistoriska värden i ett öppet landskap. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att beakta dessa värden genom att inte bygga för tätt och anpassa bebyggelsen till form och placering så att inte intrycket och landskapskaraktären kring det gamla stationsområdet påverkas. Området har avgränsats utanför det gamla spårområdet.

Där områden planeras på jordbruksmark finns också risk för negativ påverkan på landskapsbilden från det aktiva jordbruket. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att bevara siktlinjer mellan husen mot åkrarna för att bevara landskapskaraktären.

Område 2 ingår i ett nätverk av värdefulla lövmiljöer med vattenanknytning. Naturmiljön kan påverkas positivt av utvecklingen om större träd markeras ut och bevaras samt att gröna stråk reserveras mot hembygdsparken och bäckarna. Område 10 berör/angränsar till utpekade skyddsvärd naturvåtmarksområde. Området har avgränsats med hänsyn till våtmarksområdet.

I område 6 finns påtagligt naturvärde (klass 3) enligt naturvärdesinventering 2019. Värdet består i den öppna, välhåvade betesmarken som har potential att hysa en del hävdgynnade växter. Områdets läge är också känsligt då det utgör entré till utpekade grönområde/park. I det fortsatta planarbetet behöver naturvärdena utredas sommartid.

I område 4:s södra del finns ett område med påtagligt naturvärde enligt naturvärdesinventeringen 2019. Naturvärdet består i äldre träd, en del död ved, översvämningssytor och möjliga lekvattnen för groddjur. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att bevara detta område som naturområde även pga översvämningrisken.

I område 5 finns påtagliga naturvärden enligt naturvärdesinventeringen 2019. Värdena består av hävdgynnade växter, artrikedom och nektarkälla för pollinerande insekter. I det fortsatta planarbetet behöver området besökas sommartid för att fastställa artvärdena i gräsmarken.

Vatten och vattenkvalitet

Enligt den regionala vattenförsörjningsplanen finns en prioriterad grundvattentillgång där delar av den också utgör vattenskyddsområde. Grundvattenförekomsten Ljungbyåsen - Hamneda har enligt VISS god kemisk grundvattenstatus samt god kvantitativ status. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att de bebyggelseområdena som berör grundvattenförekomsten inte påverkar vare sig kvaliteten eller kvantiteten i grundvattentillgången negativt.

Ån Lagan, här denna del Skälån-Bolmän, utgör en prioriterad ytvattentillgång för dricksvattenförsörjning och uppnår god ekologisk status men ej god kemisk ytvattenstatus. Kraven är sänkta för den kemiska ytvattenstatusen eftersom föroreningarna kommer främst luftburet från globala utsläpp från tung industri och förbränningen av stenkolk. I mångfunktionell bebyggelse inryms inte tung industri så föroreningensriskerna av grundvattnet är med föreslagen markanvändning små. Det är dock fortfarande eftersträvan svårt att dagvattnet renas innan det når Lagan.

För verksamhetsområdena 9 och 10 är det extra viktigt att krav ställs på dagvattenhanteringen och reningen av den för att inte riskera förorena grundvattnet och därmed försämra både kvalitet och kvantitet i dels grundvattenförekomsten, dels ytvattentillgången i ån Lagan.

Riksintressen

Samtliga bebyggelseområden, förutom verksamheter och industri, föreslås innanför riksintressets gränser för kulturmiljö. Hamneda är också upptaget i det kommunala kulturmiljöprogrammet. Riksintressena uppvisar fornlämningsmiljöer, odlingslandskap, lång bosättningskontinuitet och koppling till kommunikationsstråk. Riksintressena ingår bland de utpekade värdefulla kulturmiljöerna i Ljungby kommuns kommunomfattande kulturmiljöprogram, vilka anges vara områden som enligt plan- och bygglagens 8 kap. 13 § är värdefulla ur kulturmiljöhänsyn och där generellt förvanskningförbud gäller. För alla dessa kulturmiljöer beskrivs historik, viktiga miljöer, bevarandevärde, karaktärsdrag och kvaliteter samt aktuellt lagskydd i kulturmiljöprogrammet. Utifrån dessa har kulturmiljöprogrammets riktlinjer för framtida utveckling tagits fram, vilka definierar hur riksintressenas värden ska hanteras.

Vidare kan länsstyrelsens fördjupade beskrivningar av riksintressena fungera som ett viktigt stöd vid handläggning av plan- och byggärenden.

Ny bebyggelse föreslås därför i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. Hänsyn till riksintresset tas bl.a. genom att främst placera bebyggelsen längs vägnätet och undvika att ianspråkta större sammanhängande jordbruksmark.

Utvecklingsområde 10 faller utanför men kan påverka riksintressets intryck indirekt. Beroende på utformning kan påverkan bli positiv av bebyggelseområdena genom ökad tillgänglighet och förstärkning av bykänslan när bebyggelsen utvecklas utmed genomfartsvägen. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att ta hänsyn till riktlinjerna i kulturmiljöprogrammet vad gäller utformning och placering av byggnader för att inte påverka riksintressets värden negativt.

Påverkan på miljömålen

Planerad bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **begränsad klimatpåverkan** i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik samt andra hållbara transportslag, kan de ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålen **frisk luft** och **bara naturlig försurning**.

Miljömålet **giftfri miljö** kan påverkas positivt om befintliga industrier i centrala delen av Hamneda omlokaliseras på sikt till nya planlagda områden för verksamheter och industri.

Miljömålen **ingen övergödning** och **levande sjöar och vattendrag**, samt till viss del målet **grundvatten av god kvalitet** kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningsfunktioner inrättas för dagvattenhanteringen. Likaså behöver placering och utformning av framtida nyetableringar inom grundvattentillgångens område ske på ett sådant sätt så att grundvattnets kvalitet och kvantitet inte hotas.

Miljömålet **god bebyggd miljö** påverkas. För att en god bebyggd miljö ska uppnås är det viktigt att den nya bebyggelsen både blir funktionsblandad och att bostäder byggs med varierade upplåtelseformer. Vidare är det viktigt att den nya bebyggelsen planeras och utformas med hänsyn till Hamnedas riksintressanta kulturhistoriska värden. Det är också viktigt att planeringen möjliggör skapandet av hållbara transportsystem.

Ett rikt växt- och djurliv kan få negativa konsekvenser genom exploatering inom den särskilt värdefulla naturmiljön som Lagan åns strandområden utgör. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Miljömålet **myllrande våtmarker** kan indirekt påverkas negativt av utvecklingsområde 10 om exploateringen inte sker med hänsyn vad gäller dagvattenhantering och andra utsläpp som kan hota den biologiska mångfalden som våtmarker innehar.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Ett rikt odlingslandskap kan påverkas negativt om inte planläggningen sker med hänsyn till odlingslandskapets värden. Viss positiv påverkan kan ske om planläggningen innebär att fler får möjlighet att flytta till Hamneda och kanske därmed kan fortsätta använda och förvalta jordbruket vidare.

Skyddande ozonskikt, Storslagen fjällmiljö och **Säker strålmiljö** bedöms inte påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

Med föreslagen utveckling, skapas fler möjligheter för både befintliga och nya verksamheter. Om service och verksamheter ökar i orten, förstärks näringslivet och arbetsmöjligheterna vilket kan bidra till att fler flyttar till orten som fortsätter då skapa underlag för fortsatt utveckling av serviceorten.

Med utvecklingen av mångfunktionell bebyggelse kan kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter, vilket är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på.

Kommunalekonomi

Där kommunen är markägare, finns större möjligheter för planläggning och genomförande. Kostnader som uppstår initialt i de områdena är planläggning och genomförande. Skatteintäkter genereras när tomter säljs eller hyrs ut samt när nya företag etablerar sig som skapar arbetstillfällen.

Där kommunen inte är markägare, är planläggningen avhängig den privata fastighetsägarens initiativ. Annars uppstår kostnader för markinköp, planläggning och genomförande. Intäkter ökar när nya etableringar kommit till stånd och ökar skatteintäkterna för kommunen.

Kommunens totala ekonomi påverkas positivt om den förväntade befolkningsutvecklingen sker och behovet av planläggning utvecklas i relation till det. Om inte befolkningsutvecklingen utvecklas enligt visionen så riskerar ekonomin att påverkas negativt genom uteblivna skatteintäkter. Större investeringar i teknisk infrastruktur påverkar den ekonomiska hållbarheten negativt.

Serviceort Lagan

Nollalternativet

I nuvarande översiktsplan lyfts Lagans mångsidighet och stabila företagskultur. I översiktsplanen från 2006 anges att det finns flera lediga bostadstomter både i och strax utanför Lagan. Dessutom finns obebyggd planlagd mark för industrier i nordvästra delen av samhället. Bedömningen kom fram till att tillgången till industrilokaler och industri-mark var relativt god och att det sammantaget inte finns behov för ny exploatering inom de närmsta åren. Markområde i sydöstra delen av samhället vid gamla plantskolan pekas ut som markreserv men behöver saneras för att kunna exploateras. Nollalternativet innebär ingen större exploatering av mark- och vattenområden i förhållande till nuläget, vilket innebär begränsade konsekvenser positiva som negativa.

Mångfunktionell bebyggelse

Två områden har pekats ut för mångfunktionell bebyggelse i Lagan. Idag utgörs område 1 av industriområde som skapar en barriär mellan östra och västra samhället. Att omvandla området till centrum från industri har framförallt positiva konsekvenser för miljön och de sociala aspekterna. Samhällets centrum blir mer sammanhängt med bostadsområdena öster och väster om, störningarna minskar i centrum både i form av farligt gods, buller och eventuella utsläpp från industrier. Eftersom det finns flera vatten skyddade områden söder om samhället är det positivt att föroreningarna avhjälpas i marken för att trygga kvaliteten på grundvattnet. Område 2 är obebyggt och angränsar till bostadsbebyggelse, räddningstjänst och samlingslokal.

Med föreslagen utveckling gynnas den befintliga servicen och näringslivet i Lagan som är viktig för serviceortens utveckling.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Efter granskningen har tre områden föreslagits att utvecklas med sammanhängande bostadsbebyggelse, varav ett i Åby är också utpekade som LIS-område. Området norr om kyrkan har tagits bort eftersom det skulle hamna på ett längre avstånd från befintlig bebyggelsestruktur och skulle bidra till utglesning av orten.

Verksamheter och industri

Förslaget på nytt industriområden innebär ianspråktagande av icke exploaterad mark. Ett område har pekats ut för utveckling med industri och har avgränsats med hänsyn till skyddade grundvattentäkter eftersom det inte är säkert att anlägga industriområden på grundvattentäkter.

Sociala konsekvenser

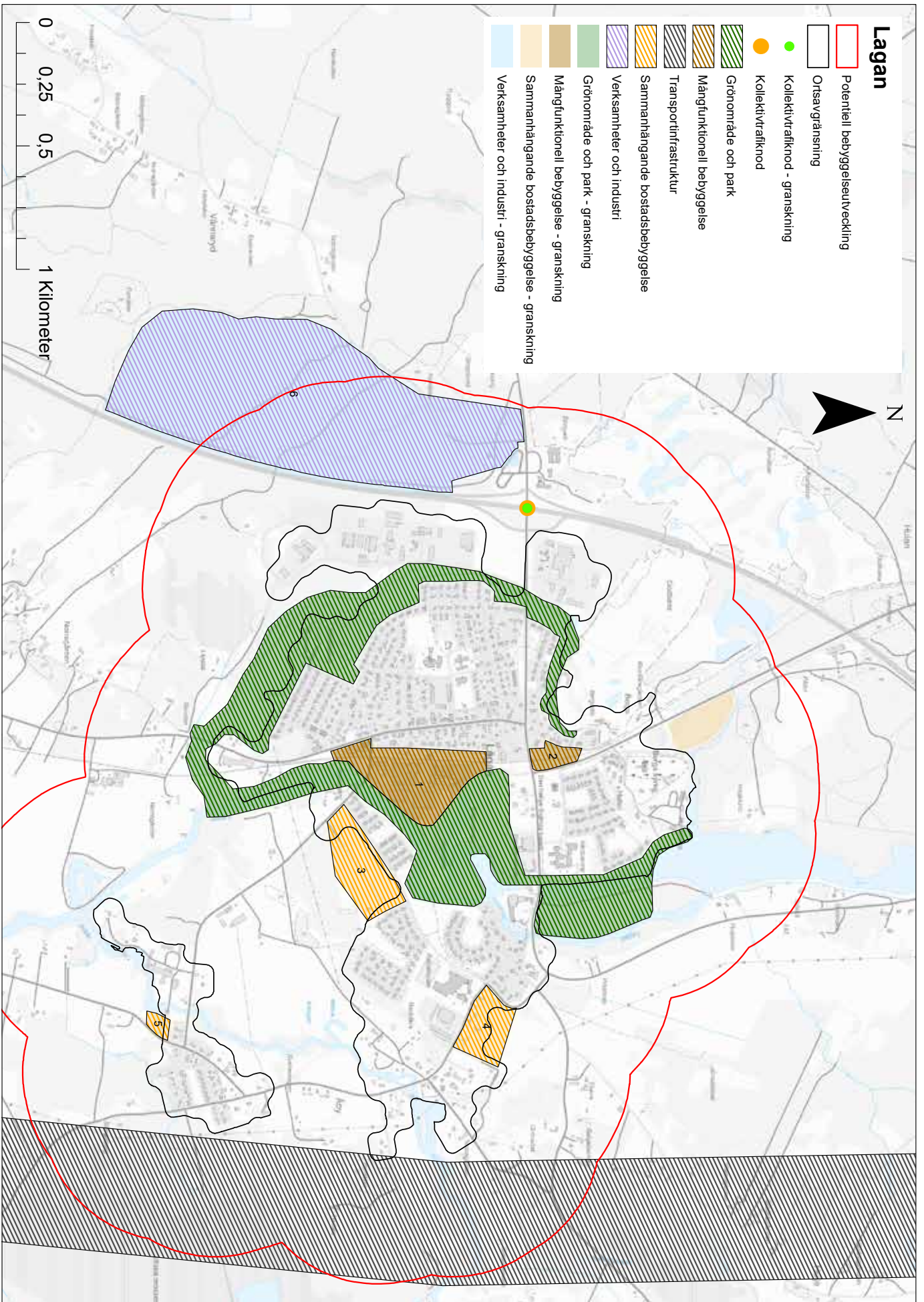
Människans behov sätts mer i centrum när omvandling sker från industri till icke störande verksamheter och bostäder i centrala Lagan. En tätare bebyggelsestruktur uppnås vilket gynnar uppkomsten av fler mötesplatser och arbetsplatser. Att orten förtätas i de centrala delarna underlättar vardagslivet för invånarna genom en högre tillgänglighet till arbetsplatser, utbildning, offentlig och kommersiell service.

Vissa av bebyggelseområdena med mångfunktionell användning och sammanhängande bostadsbebyggelse ligger i periferin av orten. Det är viktigt att de områdena tillgängliggörs för hållbara trafikslag så att inte människors hälsa och trygghet påverkas negativt. Barriäreffekterna från E4 och Värnamovägen minskar om de hållbara trafikslagen prioriteras och sammankopplas. Det är viktigt att de perifera områdena kopplas ihop med ortens centrala områden för att motverka segregation och öka tillgängligheten till mötesplatser.

I de yttre bostadsområdena är det viktigt att även funktioner och verksamheter som inte är störande, planeras in i de nya bostadsområdena så att vardagslivet förenklas för de som bor där. Detta får en positiv effekt för miljön eftersom enklare vardagsgöromål såsom snabbköp eller annan service kan finnas inom ett närmare avstånd och bilen som transportmedel kan väljas bort för att utföra dessa sysslor.

Det är viktigt att framtida mötesplatser och omkringliggande grönytor blir tillgängliga för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt. För både barn och äldre är det viktigt med bostadsnära grönområden som uppmuntrar till utevistelse och lek. Det är viktigt att de mötesplatserna tillgängliggörs för barnen så att de kan nå dem på ett trafiksäkert sätt.

Där verksamhets- och industriområdena ligger nära varandra bör man eftersträva att koppla ihop områden med gång- och cykelvägar så att de arbetande kan ha utbyte med varandra i gemensamma mötesplatser. Att fler mötesplatser skapas i de nya verksamhetsområdena gynnar även befintliga industrier och verksamheter eftersom det bäddar för att den sociala sammanhållningen bland anställda stärks.

Miljömässiga konsekvenser

Hälsa och säkerhet

Med planläggning för sammanhängande bostadsbebyggelse i område 3, samt mångfunktionell bebyggelse i område 1 måste de eventuella föroreningarna avhjälpas vilket har positiv påverkan för miljön och människan.

I de centrala delarna av Lagan minskar både buller och vibrationer från godstransporter när området omvandlas från industri till icke störande verksamheter och bostäder. Att industrier och verksamheter koncentreras till industri- och verksamhetsområdet utmed E4 är positivt för att farligt gods transporter minskar genom samhället och även risken för olyckor. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att beräkna bullervärdena från framförallt E4 och Värnavägen så att acceptabla ljudnivåer utomhus uppnås.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljökvalitetsnormer finns för kvävedioxid/kväveoxider, partiklar (PM10/PM2,5), marknära ozon, bensen, kolmonoxid, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: ”Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM2,5) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av ”grova partiklar”, PM10, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012.”

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs, kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

Klimatpåverkan

De flesta markanvändningsförslagen är väl lättillgängliga för fordonstrafik samt gående och cyklister. Där gång- och cykelförbindelser saknas till framtida bebyggelseområden är det viktigt att de kopplas samman så att de hållbara trafikslagen prioriteras.

En kollektivtrafiknod föreslås i området där E4 och Värnavägen korsar varandra. För att kollektivtrafiknoden ska fungera optimalt och vara lättillgängliga behöver den kopplas ihop med gång- och cykelförbindelse både till centrala Lagan samt till verksamhetsområdena söder och norr om.

Geologi

En del områden ligger på mark som består av postglacial grovsilt-finsand och marken är inte fast. I de områdena behöver de geotekniska förutsättningarna för byggnation utredas.

Området för verksamheter och industri består av sandig morän, vilket är genomsläppligt material enligt SGU. I sydöstra delen av området, förekommer torv och kärrtorv. Grundläggningsförhållandena bedöms som goda. Det finns risker för att föroreningar lättare kommer ner till grundvattnet som är en risk för grundvattentäcker söderut. För att minska de potentiella negativa konsekvenserna av framtida industrier är det viktigt i det fortsatta planarbetet att beakta vilka typer av industrier som kan tänkas exploatera området, dagvattenhanteringen för dem samt vilka andra skyddsåtgärder som ska krävas för att minska riskerna med potentiella föroreningar.

Energi

Nybyggnation skapar alltid ett ökat energibehov, vilket ur miljöperspektiv är negativt. Med dagens regelverk är det svårt att i detaljplanearbetet reglera att passivhus eller energismarta hus ska byggas. Däremot kan kommunen vid försäljning av tomter eller uthyrning ställa villkor på exploatören att eftersträva energieffektiva byggnader.

En omvandling av befintliga industriområden i centrala Lagan är positivt ur ett klimatneutralt perspektiv samt effektivare energianvändning. En minskning av energibehov i centrala delarna av orten kommer att föda ett annat energibehov i det externa verksamhets- och industriområdet. Omvandlingen av befintliga industriområden är på sikt positiv för att möjligheter skapas till att anlägga och bedriva verksamheterna i mer energieffektiva byggnader i framtiden.

Klimatanpassning

I delar av området i område 1 finns enligt SGU förutsättningar för skred i finkornig jordart, varför det behöver bedömas om det finns stabilitetsproblem.

Delar av det framtida bebyggelseområdet utmed ån Lagan är översvämningsdrabbat redan vid ett -hundraårsregn samt vid de beräknade högsta flödena.

Lämplig markanvändning och åtgärder behöver bedömas utifrån översvämningsrisken. I vissa av de nya bebyggelseområdena finns lågpunkter där mycket vatten samlas vid skyfall.

I den fortsatta planeringen är det viktigt att med hjälp av skyfallskarteringar reservera områden som naturligt kan ta hand om dagvatten och där rening sker innan det leds vidare.

Områden i framförallt verksamhets- och industriområden men också i områdena där mångfunktionell bebyggelse föreslås utvecklas, finns risk för att värmeöar skapas när hårdgjorda ytor skapas. För att motverka värmeöarnas negativa konsekvenser är det viktigt att bevara planterade områden i dessa områden eller planera för grönska som ger skugga.

Rekreation och friluftsliv

Området utmed Lagan ån har värden i form av orörda miljöer och utblickar mot Lagadalens öppna landskap. För att inte påverka dessa rekreativvärden negativt, är det viktigt att områdena närmast ån Lagan tillgängliggörs för boende och besökare och inte exploateras.

Där det finns gångstigar i anslutning till de nya bebyggelseområdena till grönområdena runt om, är det viktigt i det fortsatta planarbetet att koppla ihop de stigarna med gång- och cykelvägarna så att grönområdena blir väl tillgängliga. Område 2 kan kopplas ihop för gående och cyklister med Bergastigen. Bergastigen skapar upplevelsevärden med skogskänsla, utblickar och öppna landskap. De rekreativa värden kan av planförslaget höjas genom att koppla ihop området med stigen.

Östra delen av Lagan har också pekats ut med stora rekreativa värden i rekreativvärdesinventeringen 2018. Värdena består av kulturhistoria, levande landskap och utblickar mot det öppna landskapet. Område 3 har avgränsats med hänsyn till dessa värden genom att planeras intill två befintliga villaområden.

Resurshushållning

Östra delen av Lagan karaktäriseras av bördig jordbruksmark. Merparten av framtida sammanhängande bostadsbebyggelse områden har pekats ut på mark som idag till stor del är obebyggd och består av jordbruksmark eller skogsmark. Industri- och verksamhetsområdet har pekats ut på skogsmark. Ur resurshushållningsperspektiv är detta en negativ konsekvens för miljön. I områden där jordbruksmark ianspråkats har kommunen bedömt att jordbruksmarken är väl avgränsad och ingen annan lokalisering för exploatering är möjlig.

För att kunna bygga vidare på en tät ortstruktur har i vissa lägen jordbruks- och skogsmark ianspråktagits. Tre av de nya bebyggelseområdena för bostäder planeras på områden som är jordbruksmark. För att minska de negativa konsekvenserna begränsas områdenas avgränsning till att ianspråkta enbart nordvästra delen av jordbruksmarken som är mer avgränsad mellan två befintliga villaområden och kapas av från de andra stora sammanhängande jordbruksmarkerna. Inom 0,5 km från serviceorten bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att jordbruksmark bebyggs och det är även inom detta avstånd som bedömning av alternativa lokaliseringar har gjorts. I avsnitt 9 redovisas de alternativa som studerats och den sammanvägda resonemangen av dem.

Naturmiljö- och grönstruktur

Generellt sett finns det inga höga naturvärden i de utpekade bebyggelseområdena. I två av områdena för sammanhängande bostadsbebyggelse finns ädellövträd och lövträd i sammanhang. Dessa bör bevaras och större träd bör mätas in för att skyddas i det följande planarbetet.

Vatten och vattenkvalitet

Lagans markanvändningsförslag berör till större delen den prioriterade grundvattentillgången Bergaåsen-Trotteslöv enligt den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronoberg. Enligt VISS uppfyller vattenförekomsten både god kemisk och kvantitativ status. Det finns påverkanskällor i form av förorenade områden från industrier, deponi, gruvdrift samt vattenbruk, näringsämnen från jordbruket samt E4:an som har betydande miljöpåverkan och i vilka den kemiska statusen riskerar att inte uppnås 2021. En liten del av de östliga markanvändningsförslagen berör grundvattenförekomsten Bergaåsen - Hulje som också är en prioriterad grundvattentillgång enligt den regionala vattenförsörjningsplanen. Grundvattenförekomstens kvantitativa och kemiska status är god. Framtida nyetableringar och verksamheter får inte påverka grundvattenförekomstens kvalitet och kvantitet.

Större delen av Lagans dagvatten rinner till ån Lagan - Skälån - Hallsjön. Vattendraget är också en utpekad prioriterad ytvattentillgång i vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län. Ytvattenförekomsten uppnår den ekologiska statusen måttligt medan den kemiska statusen uppnås ej. Kvalitetskraven för den kemiska ytvattenstatusen har dock sänkts för Bromerad difenyleter samt kvicksilver eftersom föroreningen kommer luftburet av globala utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. Påverkanskällor med betydande påverkan kommer från förorenade områden, atmosfärisk deposition, morfologiska förändringar och flödesförändringar på grund av jordbruket.

Verksamheter och industri ligger intill vattenskyddat område. Där marken har hög genomsläpplighet är det ytterst viktigt att nödvändiga skyddsåtgärder planeras så att inte föroreningar kommer ner till grundvattnet. Eftersom mer ytor hårdgörs innebär det att den naturliga reningen av dagvattnet minskar innan det når grundvattnet, därför är det viktigt att det planeras fördröjnings- och reningssystem av dagvattnet i de områden där vattenskyddade områden riskerar att påverkas och innan det når ån Lagan.

I det fortsatta planarbetet, genom detaljplaneringen, är det krav på att miljökvalitetsnormerna följs. I detta sammanhang är det viktigt att beakta "Weserdomens" utfall där EU-domstolen förtydligade hur det så kallade "icke-försämringskravet" i ramdirektivet för vatten ska tolkas. Det innebär att kvalitetsfaktorerna i en vattenförekomst status ska bedömas enskilt och inte samlat. Det innebär därmed att myndigheterna inte får ge tillstånd till verksamheter som riskerar att försämrings en enda vattenkvalitetsfaktor.

Riksintressen

Två av de föreslagna bebyggelseområdena föreslås innanför riksintressets gränser för kulturmiljö. Lagan är också är också upptaget i det kommunala kulturmiljöprogrammet. Riksintressena uppvisar fornlämningsmiljöer, odlingslandskap, lång bosättningskontinuitet och koppling till kommunikationsstråk. Riksintressena ingår bland de utpekade värdefulla kulturmiljöerna i Ljungby kommuns kommunomfattande kulturmiljöprogram, vilka anges vara områden som enligt plan- och bygglagens 8 kap. 13 § är värdefulla ur kulturmiljöhänsyn och där generellt förvanskningförbud gäller. För alla dessa kulturmiljöer beskrivs historik, viktiga miljöer, bevarandevärde, karaktärsdrag och kvaliteter samt aktuellt lagskydd i kulturmiljöprogrammet. Utifrån dessa har kulturmiljöprogrammets riktlinjer för framtida utveckling tagits fram, vilka definierar hur riksintressenas värden ska hanteras. Vidare kan länsstyrelsens fördjupade beskrivningar av riksintressena fungera som ett viktigt stöd vid handläggning av plan- och byggärenden.

I de föreslagna bebyggelseområdena som faller innanför eller direkt i anslutning till riksintresset. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att ta hänsyn till riktlinjerna i kulturmiljöprogrammet vad gäller utformning och placering av byggnader för att inte påverka riksintressets värden negativt.

Lagans textiltfabrik är utpekad som ett kulturhistoriskt värdefullt område i kulturmiljöprogrammet. Område 5 ingår i det utpekade området. För att inte påverka de kulturhistoriska värdena negativt, är det viktigt att bygga vidare på den struktur med bostadsbebyggelse kopplat till fabriken. Sträckan till det tidigare industrispåret till torvmossen måste hållas obebyggd och lämningar som räls, slipers eller relaterat till torvbrytningen bevaras.

Lagans stationsområde kan påverkas av utvecklingen i område 1. Eftersom Lagans stationsområdet är en värdefull kulturmiljö som ligger i anslutning väster om detta område så påverkar den befintliga industrimiljön helhetsintrycket av stationsmiljön något negativt. Med hänsyn till riktlinjerna i kulturmiljöprogrammet för stationsområdet kan en utveckling av detta område skapa en ännu attraktivare miljö som kompletterar järnvägsparken.

Påverkan på miljömålen

Planerad bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **begränsad klimatpåverkan** i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik samt andra hållbara transportslag, kan de ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålen Frisk luft och Bara naturlig försurning.

Miljömålet **giftfri miljö** kan påverkas positivt om befintliga industrier i centrala delen av Lagan omlokaliseras på sikt till framtida planerat område för verksamheter och industri.

Miljömålen **ingen övergödning** och **levande sjöar och vattendrag**, samt till viss del målet **grundvatten av god kvalitet** kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningssystem inrättas för dagvattenhanteringen.

Likaså behöver placering och utformning av framtida nyetableringar inom grundvattentillgångens område ske på ett sådant sätt så att grundvattnets kvalitet och kvantitet inte hotas.

Miljömålet **god bebyggd miljö** påverkas. För att en god bebyggd miljö ska uppnås är det viktigt att den nya bebyggelsen både blir funktionsblandad och att bostäder byggs med varierade upplåtelseformer. Vidare är det viktigt att den nya bebyggelsen planeras och utformas med hänsyn till Lagans riksintressanta kulturhistoriska värden. Det är också viktigt att planeringen möjliggör skapandet av hållbara transportsystem.

Miljömålet **ett rikt växt- och djurliv** bedöms inte påverkas direkt eftersom det inte finns uttalade naturvärden i Lagan. Däremot kan det finnas naturvärden i vattenområdena och som inte har inventerats. Lokal påverkan på växt- och djurliv sker alltid vid exploatering och därför bör de värdena studeras i det fortsatta planarbetet.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönskastruktur vid planläggning.

Ett rikt odlingslandskap kan påverkas negativt om inte planläggningen sker med hänsyn till odlingslandskapets värden. Viss positiv påverkan kan ske om planläggningen innebär att fler får möjlighet att flytta till Lagan och kanske därmed kan fortsätta använda och förvalta jordbruket vidare.

Myllrande våtmarker, skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö och säker strålmiljö bedöms inte påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

Lagan som serviceort påverkas positivt av att fler bostadsområden och verksamhetsområden planeras eftersom det skapar mer underlag till både befintlig och framtida offentlig och kommersiell service i samhället. Arbetstillfällena ökar och näringslivet utvecklas positivt.

Med utvecklingen av mångfunktionell bebyggelse kan kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter. Vilket är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på.

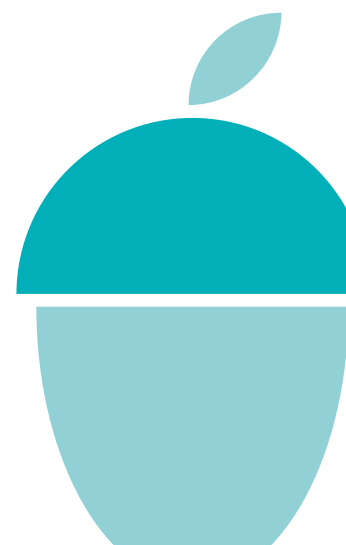
För en del av de föreslagna områdena innebär utvecklingen att befintliga verksamheter med störande industrikaraktär omlokaliseras till nya planlagda områden för industri utmed E4:an. Vid en sådan omvandling kan det finnas risk för att företagen väljer att flytta helt annanstans om de bedömer att kostnaderna för flyttningen är större än nytan. För att motverka de negativa effekterna är det viktigt att planlägga attraktiv industrimark i skyltlägen utmed E4:an som de förhoppningsvis ser som attraktiva alternativa lägen. Det är också viktigt att kommunen tar upp dialogen med de berörda verksamheterna i ett tidigt skede av planprocessen.

Kommunalekonomi

Där kommunen är markägare, finns större möjligheter för planläggning och genomförande. Kostnader som uppstår initialt i de områdena är planläggning och genomförande. Skatteintäkter genereras när tomter säljs eller hyrs ut samt när nya företag etablerar sig som skapar arbetstillfällen.

Där kommunen inte är markägare, är planläggningen avhängig den privata fastighetsägarens initiativ. Annars uppstår kostnader för markinköp, planläggning och genomförande. Intäkter ökar när nya etableringar kommit till stånd och ökar skatteintäkterna för kommunen.

Kommunens totala ekonomi påverkas positivt om den förväntade befolkningsutvecklingen sker och behovet av planläggning utvecklas i relation till det. Om inte befolkningsutvecklingen utvecklas enligt visionen så riskerar ekonomin att påverkas negativt genom uteblivna skatteintäkter.

Serviceort Lidhult

Nollalternativet

I nollalternativet beskrivs Lidhult som viktigt centrum för kommunens västra delar. Det finns inte utpekade framtida markanvändningsförslag eftersom det finns obebyggd planlagd mark tillgänglig för bostäder och behovet för ny exploatering bedömdes som litet för de närmsta åren.

Mångfunktionell bebyggelse

Ett område för mångfunktionell bebyggelse har pekats ut i centrala Lidhult som i gällande detaljplaner är delvis planlagd för industrier. För att minska störningarna i centrala Lidhult samt gynna befintliga mötesplatsers fortsatta utveckling föreslås centrumutveckling med icke störande verksamheter och bostäder ske här.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Efter granskningen har de tre områdena för sammanhängande bostadsbebyggelse minskats till två områden. Områdena ligger intill befintliga bostadsområden och förtätar därmed Lidhults bebyggelsestruktur. Området nordöst utmed Odensjövägen har tagits bort med hänsyn till naturvärden som fortsätter i området från Grön- och parkområdet öster om Odensjövägen.

I förhållande till nollalternativet är det positivt att fler områden föreslås utvecklas med bostäder eftersom det skapar möjligheter både i flyttkedjor men också för nya invånare i samhället. Som serviceort behövs det underlag och utbud på bostadsmarknaden för att den befintliga servicen ska upprätthållas och utvecklas.

Verksamheter och industri

Det finns idag ett par större industriverksamheter/områden i Lidhult. Nytt verksamhets- och industriområde föreslås i västra delen av Lidhult där det redan finns befintliga verksamheter. Med förslaget ges möjligheter till mer centralt belägna industrier att etablera sig här. Dessutom finns planlagd mark söder om Lidhult centrum som inte exploaterats. För att undvika tunga transporter genom centrala Lidhult samt minimera negativ påverkan på natur och friluftsvärden bedöms delar av föreslagna område i sydvästra Lidhult vara lämpliga.

Det är aspekterna hälsa och säkerhet, geologi, klimatanpassning, resurshushållning, naturmiljö- och grönstruktur samt kommunalekonomi som påverkas negativt av förslaget.

Sociala konsekvenser

Med föreslagna bebyggelseområden kan positiva effekter skapas om områdena kopplas ihop till befintliga mötesplatser i centrala Lidhult samt vid skolan och hembygdsgården. Område 3 riskerar att vara lite avskärmat från samhällslivets utbud om inte tillgängligheten för gående och cyklister förstärks i den fortsatta planeringen.

En tätare bebyggelsestruktur föreslås vilket gynnar uppkomsten av fler mötesplatser och arbetsplatser. Det är viktigt att de perifera områdena kopplas ihop med ortens centrala områden för att motverka segregation och öka tillgängligheten till mötesplatser.

Omkringliggande grönytor behöver tillgängliggöras för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt. För barn och äldre är det viktigt med bostadsnära grönområden som uppmuntrar till utevistelse och lek. Det är viktigt att de mötesplatserna tillgängliggörs för barnen så att de kan nå dem på ett trafiksäkert sätt. Viktiga mötesplatser för barn och unga behöver vara lättillgängliga på ett trafiksäkert sätt så att barn och ungdomarna kan på ett riskfritt sätt ta sig själva till de målpunkterna.

Miljömässiga konsekvenser

Hälsa och säkerhet

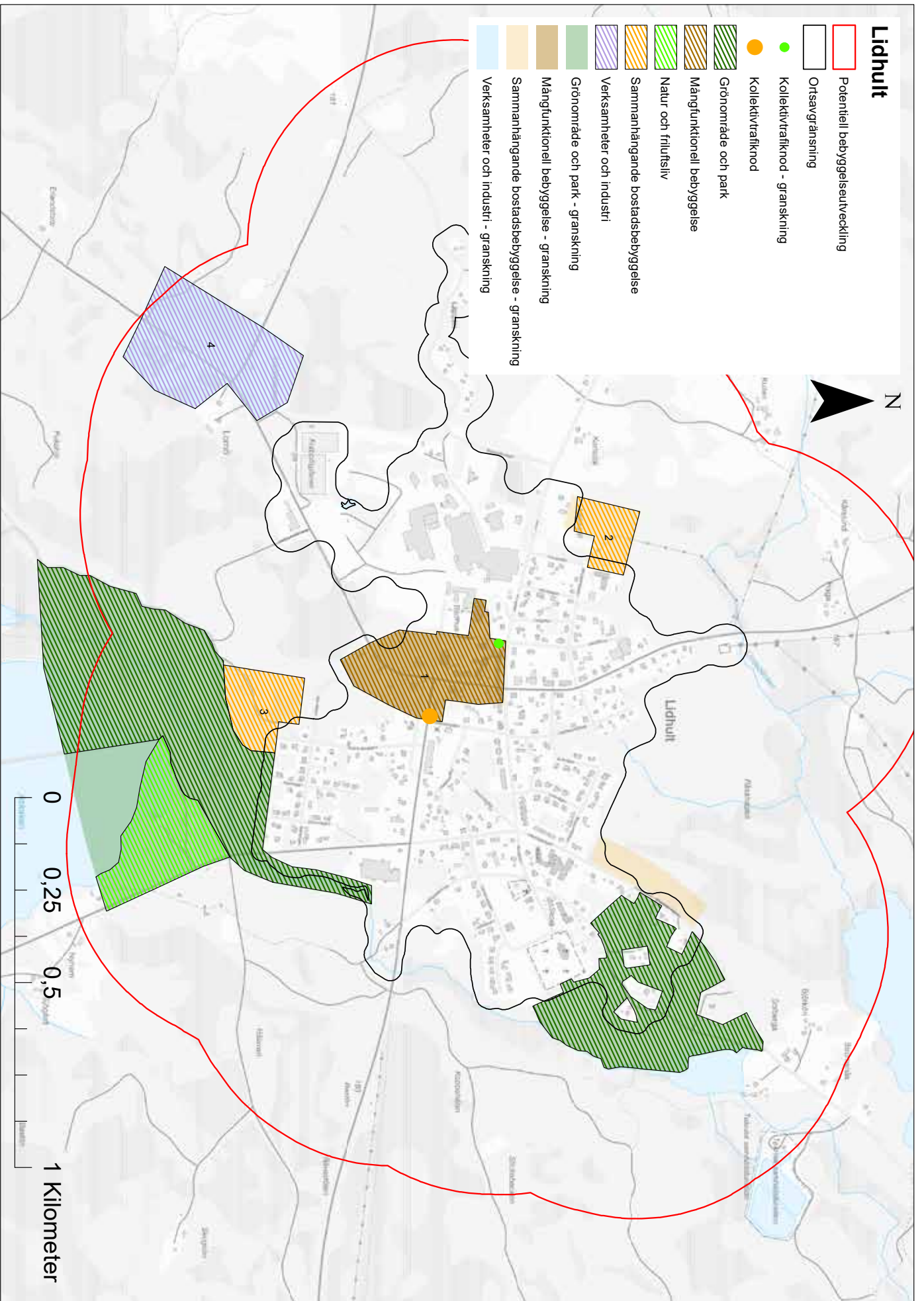
Singeshultsvägen och Järnvägsgatan trafikeras idag av både tunga fordon och farligt gods. För att trygga barn och ungas möjlighet till att på ett trafiksäkert sätt ta sig till skolan från område 3 är det viktigt att gång- och cykelförbindelse planeras som binder ihop de perifera områdena med viktiga målpunkter i samhället.

Med förslaget område för verksamheter och industri i västra delen av Lidhult utmed Singeshultsvägen, minskar tunga transporter och farligt gods i centrala Lidhult. Det är positivt vad gäller buller och luftföroreningar.

Bullerberäkningar från Singeshultsvägen och Järnvägsgatan behöver göras i det fortsatta planarbetet för att klara acceptabla utomhus ljudnivåer i området för mångfunktionell bebyggelse.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljö kvalitetsnormer enligt svensk författningssamling (SFS 2010:477) avser halterna i utomhusluft av kvävedioxid (NO₂), svaveldioxid (SO₂), bly, partiklar (PM₁₀), kolmonoxid (CO), bensen och ozon (O₃).

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: ”Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM_{2,5}) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av ”grova partiklar”, PM₁₀, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012.”

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs, kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

Klimatpåverkan

En del framtida bebyggelseområdena hamnar längre ifrån centrala Lidhult och det finns därmed risk för negativa konsekvenser avseende trafiksäkerheten. För att de hållbara trafikslagen ska väljas före fordon som transportsätt, är det viktigt att gång- och cykelförbindelserna utvecklas och knyter ihop de framtida bebyggelseområdena med varandra och med centrala Lidhult.

En kollektivtrafiknod föreslås i korsningen mellan Järnvägsgatan och Stationsgatan i östra delen av område 1, och det är viktigt att gång- och cykelvägar är väl sammankopplade med denna punkten så att hela resan blir så hållbar som möjligt. Även trafiksäkra överfarter över Unnarydsvägen och Järnvägsgatan behöver planeras i det fortsatta arbetet.

Geologi

De föreslagna bebyggelseområdena består i huvudsak av morän och isälvsediment. I en del områden finns inslag av torv och fyllnadsmassor, här är marken inte fast vilket ur grundläggningssynpunkt är negativt. I områden där det finns isälvsediment finns risk för negativ påverkan på grundvattnet.

Eftersom isälvsediment ofta innehåller grundvattenmagasin är det viktigt att i framtida verksamhets- och industriområden hantera dagvatten på ett sådant sätt så att föroreningar inte kommer ned till grundvattnet. I de områden som inte är fasta behöver de geotekniska förutsättningarna utredas i efterkommande planarbete.

Energi

Byggnation är alltid resurskrävande, vilket ur miljöperspektiv är negativt, dock är nya hus mer energieffektiva än äldre. Med dagens regelverk är det svårt att i detaljplanarbetet reglera att passivhus eller energismarta hus ska byggas. Däremot kan kommunen vid försäljning av tomter eller uthyrning ställa villkor på exploitören att eftersträva energieffektiva byggnader.

Klimatanpassning

När fler ytor hårdgörs i samband med bebyggelsens utveckling finns risker för att värmeöar skapas. I framförallt verksamhets och industriområden kan detta bli ett problem. Även i områden för sammanhängande bostadsbebyggelse är det viktigt att det finns svala platser i form av naturområden eller större träd i sammanhang.

På hårdgjorda ytor finns det också risk för att vatten samlas vid skyfall. För att motverka de negativa konsekvenserna av planförslagen, är det viktigt att bevara eller planera naturområden som kan svälja dagvatten och ge skugga vid värmeböljor.

Rekreation och friluftsliv

Det utpekade området för sammanhängande bostadsbebyggelse, område 2, har tagit bort efter granskningen eftersom det ingår i ett större utpekat rekreationsområde vid kyrkan. Värdena består i skogskänsla, kulturhistoria och levande landskap med sammanhängande bokskogsområde samt ängs- och hagmarker utanför skogen.

Det föreslagna bebyggelseområdet närmast Lidhultsån har avgränsats med hänsyn till de rekreativa värdena runt Lidhultsån. Här finns värden i form av skogskänsla, utblickar mot öppna landskap, aktivitet och utmaning, service och samvaro samt variationsrikedom och naturpedagogik. För att motverka negativ påverkan på dessa värden är det viktigt i det fortsatta planarbetet att säkra tillgängligheten till rekreationsområdet från centrala Lidhult.

Området runt badplatsen vid sjön Askaken har pekats ut för Natur- och friluftsliv för att utveckla området för de rekreativa värdenas skull. Det kan handla om t ex grillplatser, sittbänkar, toaletter och sådana åtgärder som höjer tillgängligheten och användbarheten i rekreationsområdet.

Resurshushållning

Merparten av framtida bebyggelseområden har pekats ut på mark som idag till stor del är obebyggd skogsmark. Ur resurshushållningsperspektiv är detta en negativ konsekvens för miljön.

Områdena har anpassats i sin avgränsning för att inte ianspråkta brukningsvärd jordbruksmark vilket ur resurshushållningsperspektiv är positivt. Skogsmarkens värde behöver utredas i det fortsatta planarbetet.

För att inte ianspråkta jungfrulig mark och för att kunna dra nytta av befintlig infrastruktur har det bedömts lämpligt att samla verksamheter och industrier där det redan idag finns flera sådana verksamheter i sydvästra delen av Lidhult.

Naturmiljö- och grönstruktur

Enligt naturvårdsinventeringen finns det högst naturvärden (klass 1) i östra delen av Lidhult vid hembygdsgården. Värdet består i ädellövskogen som omger området. I merparten av föreslagna bebyggelseområden finns det inslag av ädellövträd i sammanhang. Föreslagna bebyggelseområden kan få viss negativ påverkan på dessa områden om inte hänsyn i den fortsatta planeringen tas.

Vatten och vattenkvalitet

Enligt den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronoberg finns två prioriterade vattenförekomster; Lidhultsåsen som är en grundvattenförekomst samt Askaken som är en ytvattenförekomst. Båda vattenförekomsterna är prioriterade för dricksvatten. Enligt VISS uppnår inte grundvattenförekomsten god kemisk status förrän 2027 med hänsyn till de föroreningarna som finns i form av bekämpningsmedel. Den kvantitativa statusen uppnår däremot God status. Framtida nyetableringar och verksamheter i områden där grundvattenförekomsten berörs får inte påverka grundvattentillgången negativt varken kvantitativt eller kvalitetsmässigt. Ytvattenförekomsten Askaken har ingen övervakningsstation i VISS längre, utan är kopplad till Lidhultsån - Unnen-Stensjöns övervakning.

Lidhultsån (Unnen- Stensjön) ligger inom Lagans avrinningsområde. Enligt vatteninformationssystem Sverige, uppnår inte vattendraget god ekologisk status på grund av den fysiska påverkan från människan.

Dammar och andra hinder kan hindra fiskar och andra vattenlevande djur att vandra i vattensystemet. Djur och växter kan sakna naturliga livsmiljöer i strandzonen på grund av exempelvis strandskoning och uppodlad mark. Kvalitetskravet är förlängt till 2033.

God kemisk ytvattenstatus uppnås inte gällande kvicksilver, kvicksilverföreningar samt bromerade difenyleter. Kvalitetskravet för god kemisk ytvattenstatus är förlängt till 2027 med undantag av benso (a) pyrene.

Vad gäller den kemiska ytvattenstatusen finns yttre påverkansfaktorer från föroreningar ifrån en förde detta sågverksindustri samt reningsverk. Kraven har dock sänkts för den kemiska ytvattenstatusen eftersom det bedöms tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till godkända nivåer eftersom föroreningen kommer luftburet av globala utsläpp från tungt industri och förbränning av stenkol.

Kulturmiljö

De föreslagna bebyggelseområdena har avgränsats med hänsyn till kulturmiljövärdena i västra och östra delen av samhället.

Riksintressen

Sydöstra delen av föreslaget bebyggelseområde 4 utgörs av påtagliga naturvärden (klass 3) enligt naturvårdsinventeringen. Området runt Lidhultsån är utpekad som riksintresse för Naturvård och Natura 2000. Naturen utgörs av främst tall, barr, lövblandad barr samt triviallöv med ädel-lövinslag. Sydöstra delen utgörs med inslag av lövsumpskog och våtmark. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att skapa tillgänglighet till Natura 2000 området. Område 4 har avgränsats med hänsyn till riksintressets gränser och i det fortsatta planarbetet är det istället viktigt att säkra tillgängligheten till naturområdet utan att påverka riksintressets och Natura 2000 områdets värden negativt.

Påverkan på miljömålen

Planerad bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **Begränsad klimatpåverkan** i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik samt andra hållbara transportslag, kan de ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålen **Frisk luft** och **Bara naturlig försurning**.

Miljömålet **Giftfri miljö** kan påverkas positivt om befintliga industrier i centrala delen av Lidhult omlokaliseras på sikt till framtida planerat område för verksamheter och industri.

Miljömålen **Ingen övergödning** och **levande sjöar** och vattendrag, samt till viss del målet **grundvatten av god kvalitet** kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningsfunktioner inrättas för dagvattenhanteringen.

Likaså behöver placering och utformning av framtida nyetableringar inom grundvattentillgångens område ske på ett sådant sätt så att grundvattnets kvalitet och kvantitet inte hotas.

Miljömålet **god bebyggd miljö** påverkas. För att en god bebyggd miljö ska uppnås är det viktigt att den nya bebyggelsen både blir funktionsblandad och att bostäder byggs med varierade upplåtelseformer. Det är också viktigt att planeringen möjliggör skapandet av hållbara transportsystem.

Miljömålet **ett rikt växt- och djurliv** kan indirekt påverkas om exploateringen inte sker med hänsyn till de utpekade naturvärdena. För att minska negativ påverkan har områdena med höga naturvärden föreslagits som grönområden i samhället. Ambitionen att tillgängliggöra det riksintressanta naturområdet samt Natura 2000 området utmed Lidhultsån får inte ske på bekostnad av växt- och djurlivet.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstuktur vid planläggning.

Ett rikt odlingslandskap kan påverkas negativt om inte planläggningen sker med hänsyn till odlingslandskapets värden. Viss positiv påverkan kan ske om planläggningen innebär att fler får möjlighet att flytta till Lidhult och kanske därmed kan fortsätta använda och förvalta jordbruket vidare.

Miljömålet **myllrande våtmarker** riskerar att påverkas negativt genom att Lidhultsån som inte uppfyller kvalitetskravet för den kemiska ytvattenstatusen, rinner igenom naturreservatet Årshultsmyren.

Skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö och säker strålmiljö bedöms inte påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

Lidhults befintliga service och näringsliv gynnas av att fler boendemöjligheter skapas eftersom det ger ett befolkning-sunderlag som gynnar och utvecklar både offentlig och kommersiell service.

Med mångfunktionell bebyggelse skapas ytterligare möjligheter till att fler icke störande verksamheter kan utvecklas i centrala Lidhult som gynnar och utvecklar näringslivet. Kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter, vilket är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på.

Kommunalekonomi

Totalt sett påverkas den kommunala ekonomin positivt om befolkningsutvecklingen också utvecklas positivt eftersom det genererar skatteintäkter för kommunen. Större investeringar i teknisk infrastruktur påverkar den ekonomiska hållbarheten negativt.

I de områden där kommunen äger marken, uppstår initialt kostnader för planläggning och genomförande genom investering i tekniska system. Intäkter skapas genom försäljning av tomter eller uthyrning av fastigheter. Verksamheter som startar i kommunen ger också fler arbetstillfällen vilket ökar skatteintäkterna ytterligare om merparten av anställda också bor och lever i kommunen. Där marken är privatägd, uppstår kostnader för markinköp om inte den privata fastighetsägaren på eget initiativ vill planlägga området. I de fall där privata markägare vill planlägga sin mark, uppstår kostnader för planläggning och plangenomförande genom utbyggd infrastruktur.

Serviceort Ryssby

Nollalternativet

I översiktsplan från 2006 anges att markbehovet var relativt litet för Ryssby då när översiktsplanen togs fram. Ryssbys läge utmed riksväg 25 lyfts som ett bra läge ur kommunikationssynpunkt. Åtgärder som lyfts är att ta fram en grönstukturplan och fortsatt arbete med Ryssbyprogrammet dvs den fördjupade översiktsplanen från 2000.

Önskemål om gång- och cykelväg till Ljungby lyfts också. Markanvändningsförslagen jämförs mot den fördjupade översiktsplanen för Ryssby, antagen av kommunfullmäktige år 2000. I den gällande översiktsplanen står att den fördjupade översiktsplanen för Ryssby fortsättningsvis ska gälla

Mångfunktionell bebyggelse

Området ligger centralt utmed Stationsvägen och Storgatan och föreslås utvecklas med mångfunktionell bebyggelse. Med förslaget skapas en tätare bebyggelsestruktur och möjligheter till fler verksamheter som stärker mötesplatser och gynnar den befintliga servicen och näringslivet i serviceorten.

Södra delen ligger utmed Tunagatan vid Ryssbysjöns norra del. Här föreslås en utveckling ske med omvandling från industriverksamhet till mångfunktionell bebyggelse. Med förslaget skapas en bättre miljö både för boende och naturen. De obebyggda tomterna i den norra delen äger kommunen vilket är positivt för planens genomförande.

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Fyra områden för sammanhängande bostadsbebyggelse pekades ut i granskningsförslaget. Efter granskningen kvarstår tre områden för sammanhängande bebyggelse. Område 3 i granskningsförslaget togs bort med hänsyn till sammanhängande bördig jordbruksmark.

Förslagen överensstämmer i huvudsak med den fördjupade översiktsplanens förslag för Ryssby. I den fördjupade översiktsplanen föreslås områdena 4, och 5 utvecklas med bostäder och skola medan områdena 1 och 2 föreslås utvecklas med industri.

Verksamheter och industri

Nytt industriområde föreslås utmed riksväg 25 vid den västra infarten till Ryssby. Förslaget möjliggör att befintliga industriområden i centrala Ryssby och industriområdet intill bostadsområdet i sydväst får möjlighet att omlokalisera sig vilket är gynnsamt för miljön i samhället.

Sociala konsekvenser

Att samhället förtätas med bostäder runt fotbollsplanen och skolan har positiv påverkan på den sociala sammanhållningen eftersom mötesplatserna förstärks med fler människor. Det är viktigt ur ett barnperspektiv att skolområdet och fotbollsplanerna både är utformade med funktioner som lockar till besök och att de är tillgängliga på ett trafiksäkert sätt.

Det är viktigt att framtida mötesplatser och omkringliggande grönytor blir tillgängliga för alla så att delaktigheten i samhällslivet kan ske på tryggt och jämlikt sätt. För barnen är det viktigt med bostadsnära grönområden som uppmuntrar till lek och utevistelse. Det är viktigt att de mötesplatserna tillgängliggörs för barnen så att de kan nå dem på ett trafiksäkert sätt.

Med omvandling från industri till icke störande verksamheter i centrala Ryssby får förslaget positiva konsekvenser för det sociala livet i Ryssby genom att med icke störande verksamheter kan ytterligare mötesplatser skapas. Område 1 ligger dessutom utmed Ryssbysjön och synergier kan skapas i området när sociala och rekreativa värden samverkar i området.

Även förslagen användning i område 2 innebär en omvandling från industri till bostäder, vilket gynnar den sociala sammanhållningen i bostadsområdet.

Det planerade bebyggelseområdet utmed Rv.25 ligger nära Eljusspåret vilket kan fungera som en slags mötesplats för framtida anställda genom att erbjuda rekreation under arbetstid.

Att fler mötesplatser skapas i de nya verksamhetsområdena gynnar även befintliga industrier och verksamheter eftersom det bäddar för att den sociala sammanhållningen bland anställda stärks.

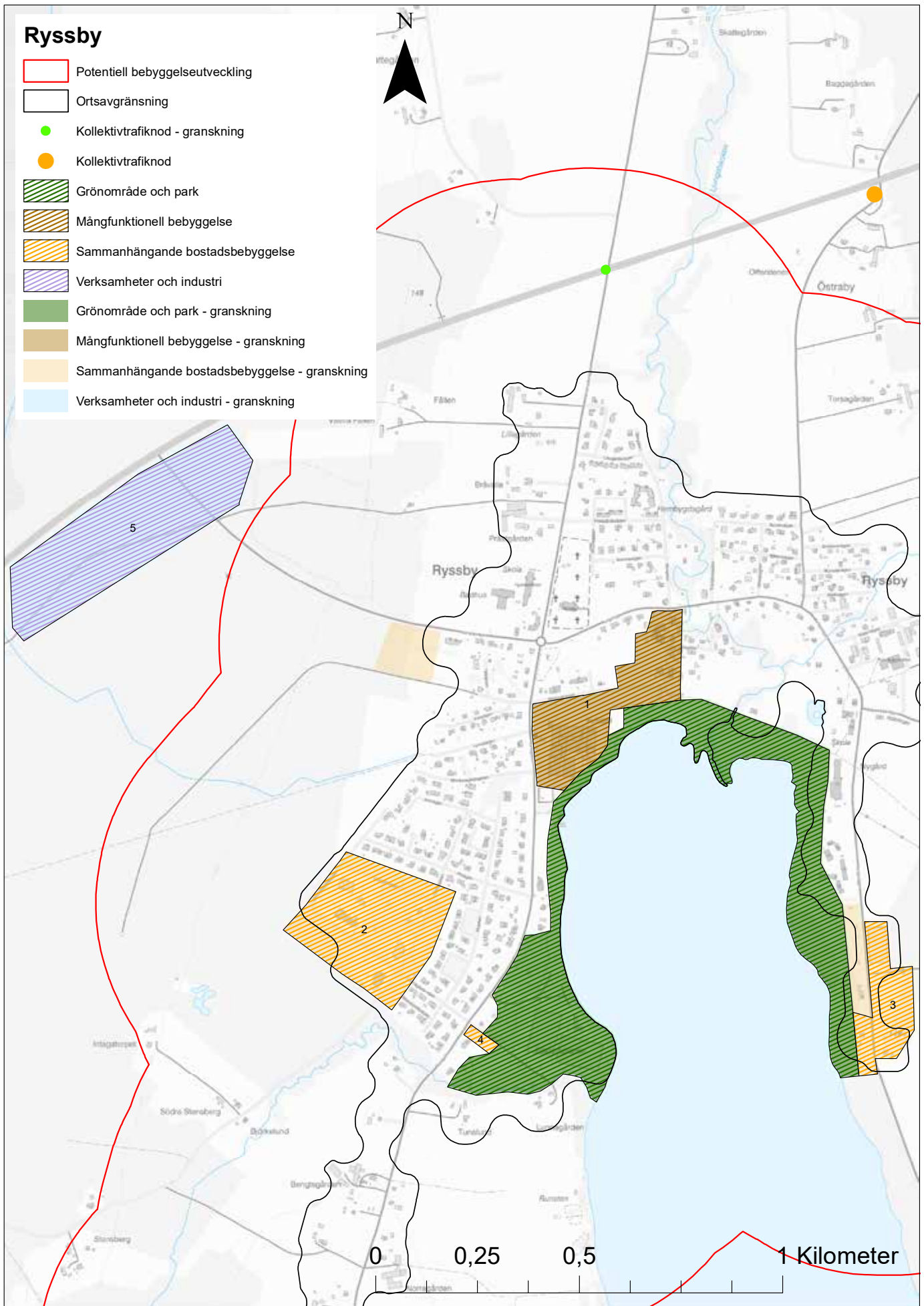
Miljömässiga konsekvenser

Hälsa och säkerhet

Eftersom riksväg 25 redan används för farligt gods transporter och ger störning i form av trafikbuller, är det bättre att koncentrera störande verksamheter till det föreslagna området för verksamheter och industri utmed Rv.25. För att framtida anställdas utemiljö ska ha en acceptabel ljudnivå är det viktigt att en bullerberäkning görs för vägtrafikbullret från Rv.25. Med utgångspunkt i det kan byggnader placeras så att de anställda får tystare utemiljöer.

Inom det utökade byggnadsfria avståndet, som 30 meter för 25:an, bedöms byggnation påverka trafiksäkerheten och skulle kräva tillstånd från länsstyrelsen.

Vägar för farligt gods kan kräva att ytterligare säkerhetsaspekter beaktas för att minska risken för olyckor eller för att minimera skadorna vid olyckor.

Eventuella föroreningar saneras i centrala Ryssby när omvandling sker från industri till icke störande verksamheter samt bostäder.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön. Gällande miljökvalitetsnormer enligt svensk författningssamling (SFS 2010:477) avser halterna i utomhusluft av kvävedioxid (NO₂), svaveldioxid (SO₂), bly, partiklar (PM₁₀), kolmonoxid (CO), bensen och ozon (O₃).

Beräkningar för luftföroreningar har utförts i kommunen. I Kronobergs Luftvårdsförbunds rapport Tätortsprogram i Kronoberg län, Resultat 2007–2017 står det: ”Såväl mätningar som tidigare utförda beräkningar tyder på att luftkvaliteten är relativt god i länet. Resultaten visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer. För kvävedioxid och riktigt små partiklar (PM_{2,5}) ligger nivåerna under riktvärdena i berörda preciseringar inom miljökvalitetsmålet Frisk Luft som är ambitionsnivån. Det vi har mest problem med är förhöjda halter av ”grova partiklar”, PM₁₀, under enskilda dygn. Situationen i Kronoberg län ser ut att ha förbättrats och visar färre antal dygn med förhöjda halter under den senaste femårsperioden jämfört med den första femårsperioden 2008–2012.”

I samband med detaljplanering görs en bedömning om miljökvalitetsnormerna för luft kommer överskridas utifrån föreslagna planbestämmelser, markanvändning och exploateringsgrad. I de fall det krävs, kompletteras förslaget med planbestämmelser eller minskas exploateringsgraden så att miljökvalitetsnormen för luft sannolikt inte överskrids.

Klimatpåverkan

Föreslagna bebyggelseområden ligger väl tillgängliga utmed befintlig infrastruktur vilket ökar möjligheterna för att områdena även tillgängliggörs med hållbara trafikslag. För att hållbara trafikslag ska prioriteras av invånarna måste viktiga målpunkter som kollektivtrafiknoden, skolor, verksamhetsområden och andra viktiga mötesplatser tillgängliggöras med gång- och cykelförbindelse.

Geologi

Fyra av de planerade bebyggelseområdena består av glacial grovsilt-finsand och är inte fast mark. För att bedöma grundläggningsförhållandena i dessa områden, behöver de geotekniska förutsättningarna utredas i det fortsatta arbetet. För det planerade området för verksamheter och industri består marken av sandig morän och marken har medelhög genomsläpplighet enligt SGU.

I det fortsatta planarbetet är det viktigt att säkra dagvattenhanteringen så att inte föroreningar riskerar att komma ned till grundvattnet.

Energi

Byggnation är alltid resurskrävande, vilket ur miljöperspektiv är negativt, dock är nya hus mer energieffektiva än äldre. Med dagens regelverk är det svårt att i detaljplanarbetet reglera att passivhus eller energismarta hus ska byggas. Däremot kan kommunen vid försäljning av tomter eller uthyrning ställa villkor på exploitören att eftersträva energieffektiva byggnader.

En omvandling av befintliga industriområden i centrala Ryssby är positivt ur ett klimatneutralt perspektiv samt effektivare energianvändning. En minskning av energibehov i centrala delarna av orten kommer att föda ett annat energibehov i det externa verksamhets- och industriområdet. Omvandlingen av befintliga industriområden är på sikt positiv för att möjligheter skapas till att anlägga och bedriva verksamheterna i mer energieffektiva byggnader i framtiden.

Klimatanpassning

I område 4 finns enligt SGU risk för skred i finkornig jordart, varför det behöver bedömas om det finns stabilitetsproblem.

Område 1 kan vara översvämningsdrabbat vid höga flöden när Ljungabäcken svämmar över. Den södra delen av området utgörs av mycket hårdgjorda ytor. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att utreda risken vidare och bestämma plushöjder för husgrunderna samt inte planera för byggnader med källare.

Där nya verksamhets- och industriområde planeras är det viktigt att dagvattenhanteringen planeras så att både rening och mängd kan hanteras för att utesluta föroreningsrisken av grundvattnet.

Med föreslagna bebyggelseutvecklingar ökar andelen hårdgjorda ytor, vilket under varmare tider på året kan ge negativa konsekvenser i form av värmeöar. För att minska de negativa effekterna av värmeöar är det bra om områdena planeras med planterade områden som ger skugga och tar hand om dagvattnet vid skyfall.

Rekreation och friluftsliv

Med planerad verksamhets- och industriområde kan en negativ påverkan på elljusspåret med buller ske och möjligheterna att utöka elljusspåret mot väg 25 minskar. För att motverka de negativa konsekvenserna är det viktigt i det fortsatta planarbetet att bevara en skyddszon i form av naturmark mot Elljusspåret.

Områdena som planeras intill Ryssbysjön gynnas av närheten till rekreativa värden i form av vandringsstigar och badmöjligheter. För att inte påverka de rekreativa värdena negativt här behöver tillgängligheten från dessa områden till Ryssbysjön säkras.

Resurshushållning

Två av de framtida bebyggelseområdena, planeras på skogsmark där det kan finnas värden för skogsbruket. Ett område planeras på en del jordbruksmark. Industri- och verksamhetsområdet har pekats ut på skogsmark. Ur resurshushållningsperspektiv är detta en negativ konsekvens för miljön. I områden där jordbruksmark ianspråkats har kommunen bedömt att jordbruksmarken är väl avgränsad och ingen annan lokalisering för exploatering är möjlig. För att kunna bygga vidare på en tät ortsstrukturer behöver jordbruks- och skogsmark ianspråkats. Inom 0,5 km från serviceorten bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att jordbruksmark bebyggs och det är även inom detta avstånd som bedömning av alternativa lokaliseringar har gjorts. I avsnitt 9 redovisas de alternativa som studerats och den sammanvägda resonemangen av dem.

Naturmiljö- och grönstruktur

Natur- och rekreationsvärden finns främst längs Ryssbysjön (främst i väst och nordväst),

medan tillgången till grönytor är sämre längre från sjön. Grönstrukturen utgörs av relativt smala områden, varför det är viktigt att knyta ihop och tillgängliggöra dem bättre för att bevara och utveckla natur- och rekreationsvärdena.

Väster om södra området (1), utmed Tunagatan finns ett område med högt naturvärde (klass 2, enl. inventering 2017). Viktigt i det fortsatta planarbetet att skapas passage från centrum/bostadsområdet till naturområdet. I naturvårdsinventeringen för Ryssby (2017) finns en smal remsa utmed sjöns västra kant utpekade som naturvärdesobjekt klass 4 (visst naturvärde). Avgränsning av föreslaget område har skett med hänsyn till naturvärden och området utanför är utpekade för grönstruktur.

Område 2 planeras på ett utpekade naturvärdesområde med klass 4 (visst naturvärde). Värdena är knutna till äldre träd. För att minska negativa konsekvenser på ianspråktagandet av marken är det viktigt att mäta in och bevara större äldre träd i det fortsatta planarbetet.

I södra delen av Ryssby finns ett regionalt lövskogsstråk och påtagliga naturvärden (klass 3). Områdena här består i den artrika floran. Avgränsningen av föreslaget område har skett med hänsyn till naturvärdena.

Med föreslagen användning i område 6 tas jungfrulig mark i anspråk men där finns inga höga naturvärden att ta hänsyn till.

Vatten och vattenkvalitet

Större delen av Ryssby berör en prioriterad grundvattentillgång samt en prioriterad ytvattentillgång för dricksvatten enligt den regionala Vattenförsörjningsplanen för Kronoberg. Det är Ryssbyåsen samt Ryssbysjön. Grundvattenförekomsten uppnår både god kemisk och god kvantitativ status.

Vattenkvaliteten i Ryssbysjön uppnår ej god kemisk status. Kraven är dock sänkta för att uppnå god kemisk status eftersom det bedöms tekniskt omöjligt att sänka halterna av kvicksilver till godkända nivåer eftersom föroreningen kommer luftburet av globala utsläpp från tung industri och förbränning av stenkol. Kraven för att uppnå god ekologisk status är satt till 2027, i dagsläget är den måttlig. För att minska de negativa konsekvenserna för vattenkvaliteten är det viktigt att dagvattnet renas i bebyggelseområdena innan det når sjön.

Där omvandling sker från industri till icke störande verksamheter samt sammanhängande bostadsbebyggelse, tryggs vattenkvaliteten eftersom marken saneras från eventuella föroreningar. Med ny teknik för dagvattenhanteringen kan dagvattnet renas innan utsläpp.

Kulturmiljö

Det finns inga utpekade kulturmiljöer som påverkas.

Riksintressen

Hela Ryssbysjön och Stensjön ingår i riksintresse för natur. Med omvandlingen från industri till mångfunktionell bebyggelse minskar miljöbelastningen på naturen. I det fortsatta planarbetet är det viktigt att säkerställa passage till naturområdet samt passage utmed sjön. Områdena 1 och 4 som hamnar närmast Ryssbysjön har avgränsats med hänsyn till riksintressets värden för naturvård och med hänsyn till att bevara tillgänglighet utmed Ryssbysjöns stränder.

Påverkan på miljömålen

Planerad bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet **Begränsad klimatpåverkan** i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs.

Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik samt andra hållbara transportslag, kan de ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålen **frisk luft** och **bara naturlig försurning**.

Miljömålet **giftfri miljö** kan påverkas positivt om befintliga industrier i centrala delen av Ryssby omlokaliseras på sikt till framtida planerat område för verksamheter och industri.

Miljömålen **ingen övergödning** och **levande sjöar och vattendrag**, samt till viss del målet **grundvatten av god kvalitet** kan påverkas negativt av exploatering om inte nödvändiga skyddsåtgärder och reningsfunktioner inrättas för dagvattenhanteringen. Likaså behöver placering och utformning av framtida nyetableringar inom grundvattentillgångens område ske på ett sådant sätt så att grundvattnets kvalitet och kvantitet inte hotas.

Miljömålet **god bebyggd miljö** påverkas. För att en god bebyggd miljö ska uppnås är det viktigt att den nya bebyggelsen både blir funktionsblandad och att bostäder byggs med varierade upplåtelseformer. Det är också viktigt att planeringen möjliggör skapandet av hållbara transportsystem.

Miljömålet **ett rikt växt- och djurliv** kan indirekt påverkas om exploateringen inte sker med hänsyn till de utpekade naturvärdena. För att minska negativ påverkan har området med högt naturvärde föreslagits som grönområde i samhället. Ambitionen att tillgängliggöra det riksintressanta naturområdet utmed Ryssbysjön får inte ske på bekostnad av växt- och djurlivet.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet **levande skogar**. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag utifrån information om grönstruktur vid planläggning.

Ett rikt odlingslandskap kan påverkas negativt om inte planläggningen sker med hänsyn till odlingslandskapets värden. Viss positiv påverkan kan ske om planläggningen innebär att fler får möjlighet att flytta till Ryssby och kanske därmed kan fortsätta använda och förvalta jordbruket vidare.

Myllrande våtmarker, skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö och **säker strålmiljö** bedöms inte påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsmarknad och näringsliv

Med föreslagna bebyggelseområden för sammanhängande bostadsbebyggelse, skapas boendemöjligheter så att fler kan bosätta sig i Ryssby. Det gynnar serviceortens arbetsmarknad och näringsliv.

Att centrala Ryssby föreslås omvandlas till icke störande verksamheter och bostäder kan både ha positiva och negativa konsekvenser för näringslivsutvecklingen.

Med utvecklingen av mångfunktionell bebyggelse kan kommunens arbetsmarknad utökas och kompletteras med mer tjänstebaserade verksamheter, vilket är positivt för att en större bredd gör att arbetsmarknaden blir mindre känslig för förändringar. I ett regionalt perspektiv kan detta få både positiva men också negativa konsekvenser, beroende på vad för slags verksamheter som startar i kommunen. Det vore önskvärt om verksamheterna i ett regionalt perspektiv skulle komplettera den regionala arbetsmarknaden med sådana företag och tjänster som regionen i helhet har brist på.

Verksamheterna som på sikt ska erbjudas möjligheten att omlokalisera sig till nytt verksamhets- och industriområde utmed Rv.25 måste i ett tidigt skede av planprocessen föras dialog med. Risk finns annars att verksamheten lägger ned eller flyttar från orten.

Kommunalekonomi

Totalt sett påverkas den kommunala ekonomin positivt om befolkningsutvecklingen också utvecklas positivt eftersom det genererar skatteintäkter för kommunen. Större investeringar i teknisk infrastruktur påverkar den ekonomiska hållbarheten negativt.

I de områden där kommunen äger marken, uppstår initialt kostnader för planläggning och genomförande genom investering i tekniska system. Intäkter skapas genom försäljning av tomter eller uthyrning av fastigheter. Verksamheter som startar i kommunen ger också fler arbetstillfällen vilket ökar skatteintäkterna ytterligare om merparten av anställda också bor och lever i kommunen. Där marken är privatägd, uppstår kostnader för markinköp om inte den privata fastighetsägaren på eget initiativ vill planlägga området. I de fall där privata markägare vill planlägga sin mark, uppstår kostnader för planläggning och plangenomförande genom utbyggd infrastruktur.

LIS-områden

Nollalternativet

Nuvarande översiktsplan berör inte så kallade LIS-områden eftersom översiktsplanen togs fram innan dessa tillkom i lagstiftningen. Kommunen har dock en särskild LIS-plan som tematiskt tillägg till översiktsplanen. LIS-planen inkluderar även en miljökonsekvensbeskrivning och den antogs 2011. I gällande LIS-plan finns 17 olika områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. De utpekade områdena ska underlätta för etableringar i attraktiva strandnära lägen både för bostäder och för friluft- och turismanläggningar. Nollalternativet innebär att befintligt tematiskt tillägg till översiktsplanen fortsatt gäller. Det innebär att områdena inte reviderats utifrån det behov som framkommit sedan planen antogs eller efter den nya strukturbilden för kommunens utveckling. Det innebär att vissa utpekade områden utanför prioriterade stråk med närhet till serviceorter kan medföra större behov av transporter som inte kan göras genom exempelvis kollektivtrafik eller cykel, vilket inte gynnar möjligheten att öka hållbara transporter för att minska klimatpåverkan. Det kan också innebära större belastning genom vatten och avlopp. Om inte en översyn av lokaliseringar av LIS-områden utifrån befintlig och planerad utbyggnad av VA eller annan kommunal service görs, ges inte möjlighet till positiva effekter för ur både ekonomisk och miljömässig synpunkt. Översynen kan leda till att minska behovet av investeringar i ny infrastruktur eller ge möjlighet till optimering genom att samla behoven inom ett mindre område. Därigenom minskas belastningen på miljön genom bland annat näringsämnen och föroreningar från enskilda avlopp.

Tillagda LIS-områden

Ljungby kommun antog ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-plan) den 30 augusti 2011. En LIS-plan är inte juridiskt bindande men vägledande vid fortsatt planering av strandnära områden. Under arbetet med att ta fram en ny översiktsplan har det tematiska tillägget inte arbetats om utan kommer även fortsättningsvis fungera som ett gällande tillägg till översiktsplanen.

Inga ändringar av de befintliga LIS-områdena i LIS-planen har behandlats och den miljökonsekvensbedömning som gjordes i samband med gällande LIS-plan bedöms fortfarande aktuell, dock ser kommunen ett behov av att peka ut fler områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Områdena har lyfts in i översiktsplanen och behandlats på liknande sätt som områdena i LIS-planen. Konsekvenserna av de föreslagna nya LIS-områdena har bedömts och redovisas nedan. Kommunen ser behovet av ett större omtag av planen för landsbygdsutveckling i strandnära lägen efter att den nya översiktsplanen är antagen, där alla områden ses över och vid behov ändras.

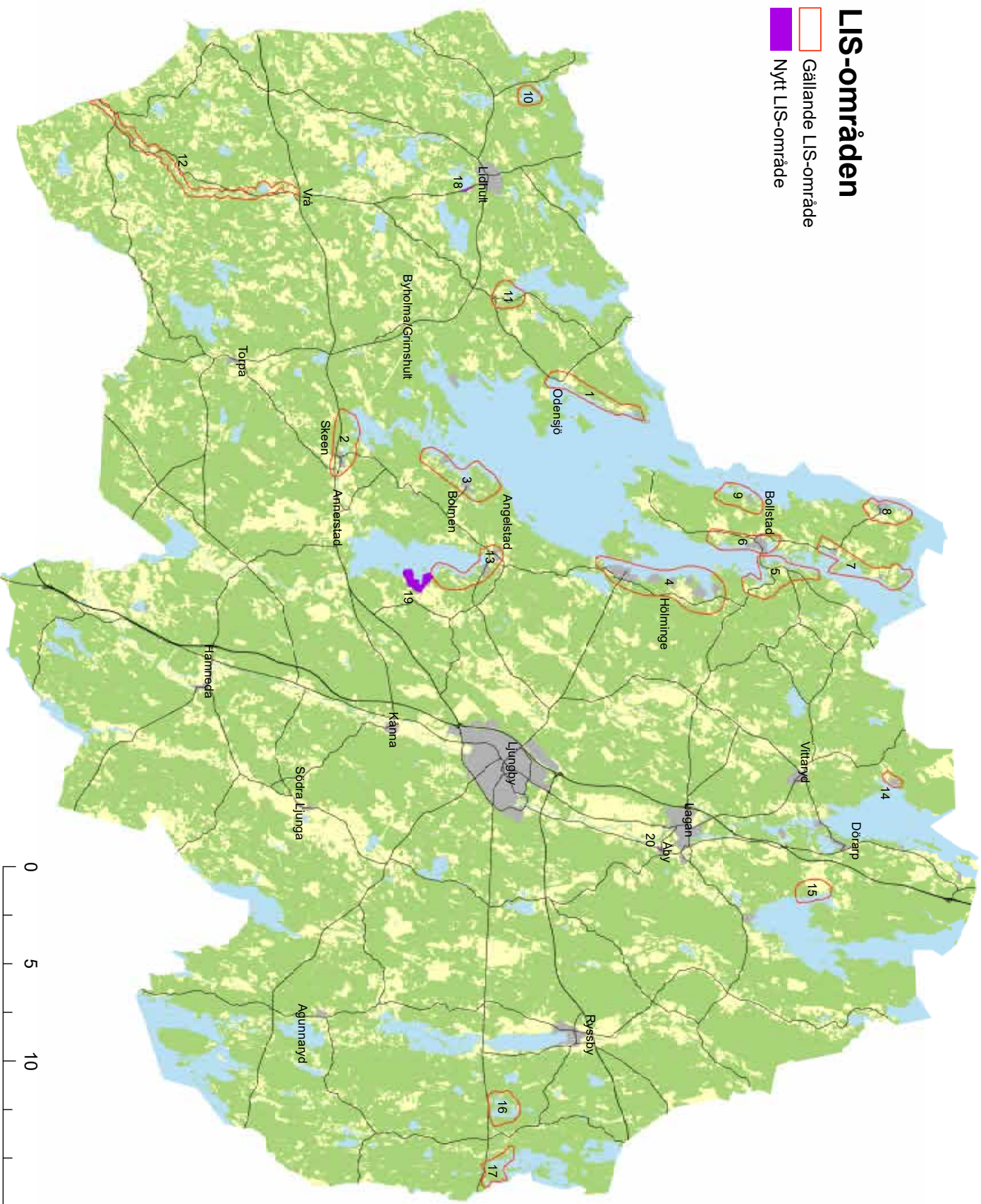
Alla LIS-ärenden måste prövas genom detaljplan, bygglov eller särskilt beslut från miljö- och byggnämnden eftersom LIS-planen endast är vägledande för efterkommande beslut. I denna prövning ska det kunna visas att strandskyddets båda syften tillgodoses långsiktigt och att det sökta området är lämpligt. En bedömning görs utifrån relevanta planeringsförutsättningar, bland annat natur-, rekreations-, och kulturmiljövärden, totalförsvar, dricksvattentäcker, översvämningrisk, geotekniska förhållanden, jordbruksmark, hotade växt- och djurarter samt teknisk infrastruktur som vatten och avlopp. På så sätt hanteras frågor som inte bedöms i LIS-planen eller där ny information har tillkommit sedan LIS-planen antogs 2011.

Även om ett område inte är geografiskt utpekade som LIS-område ska en möjlig åtgärd ändå kunna prövas mot de kriterier som ställs avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Samtliga LIS-områden presenteras i en kommunövergripande karta. Område 1 till och med 17 i kartan finns med i gällande LIS-plan som även efter översiktsplanens antagande kommer att gälla i sin helhet tills ett annat beslut tas. För att läsa mer om utvecklingen i dessa områden hänvisas till kommunens LIS-plan. Område 18 till och med 20 är nya LIS-områden som inte finns med i gällande LIS-plan. Dessa presenteras med varsin detaljerad karta och huvuddelen omfattas även av markanvändningsförslag i orterna. Möjlig användning och riktlinjer för deras utveckling hanteras i texten på kommande sidor.

LIS-områden

- Gällande LIS-område
- Nytt LIS-område

18. Askaken – Lidhult

Att lägga till LIS-område intill serviceort och prioriterat stråk utifrån kommunens strukturbild kan ge positiva effekter avseende möjligheterna till mer hållbara transporter. Det ger också närhet till service i serviceorten och bättre möjligheter för att kunna nyttja befintlig infrastruktur. Det kan innebära bättre tillgänglighet till rekreation men kan innebära negativ påverkan på naturvärden. Både bostäder och turismanläggning /anläggning för besöksnäringen är lämplig användning

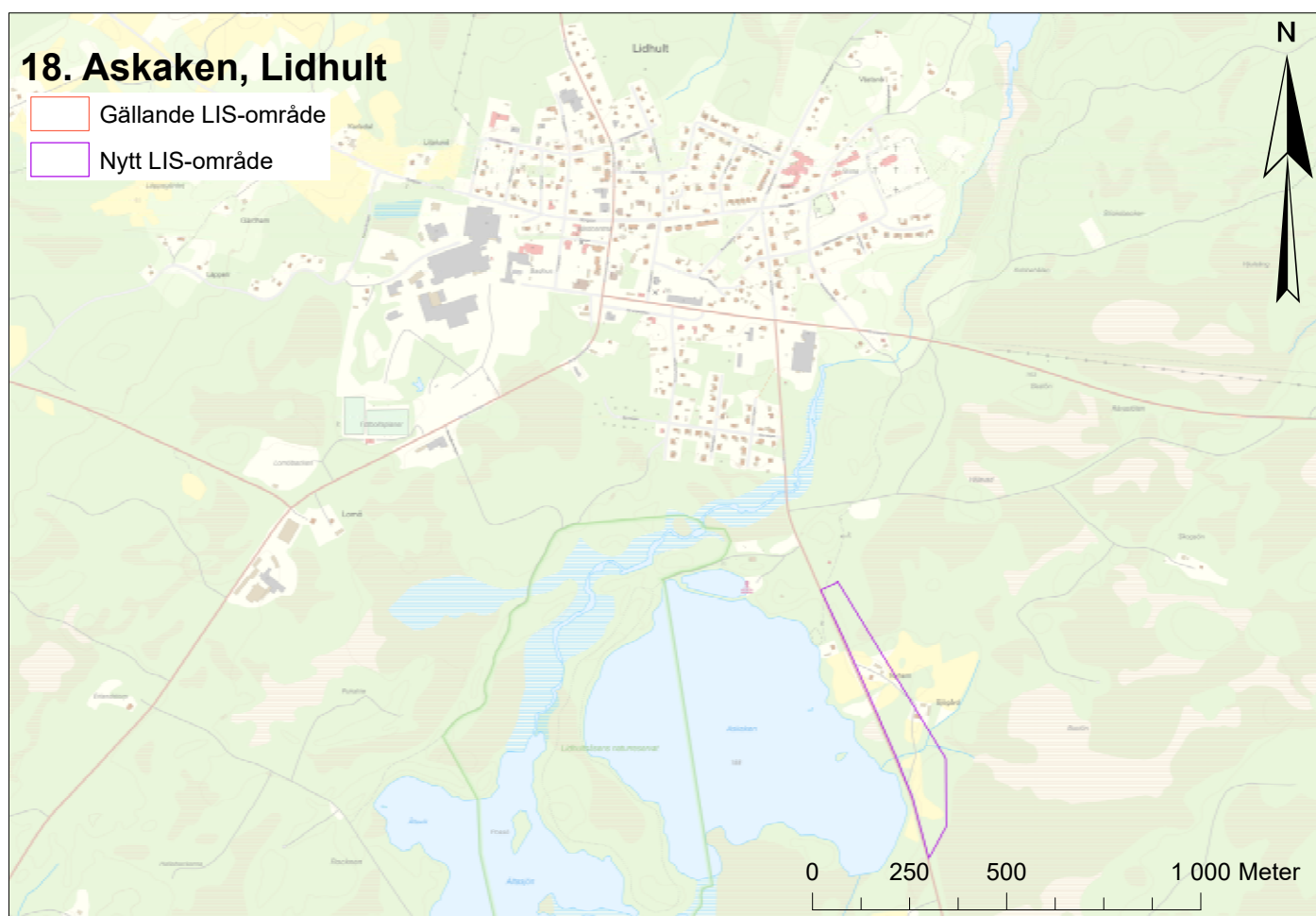
Användning

Tänkbar användning kan vara bostäder.

Riktlinjer

I området finns ett mindre område med ädellövskog. Bostadsbebyggelse bör placeras söder om badplatsen i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse samt längs med vägen. Verksamheter för turism placeras lämpligast i närhet av badplatsen. Hänsyn behöver tas till de natur- och rekreationsvärden som finns inom området.

LIS-området har efter granskningen fått en ny avgränsning med hänsyn till riksintresse för naturvärden samt ett Ramsarområde väster om vägen. Området i nordväst gränsar till ett naturreservat och Natura 2000-område denna delen är utpekad som Grönområde- och park medan den östra delen kring badplatsen är utpekad för Natur och friluftsliv. Hänsyn bör tas till naturvärdena samt säkra tillgängligheten till natur och rekreationsområdet.

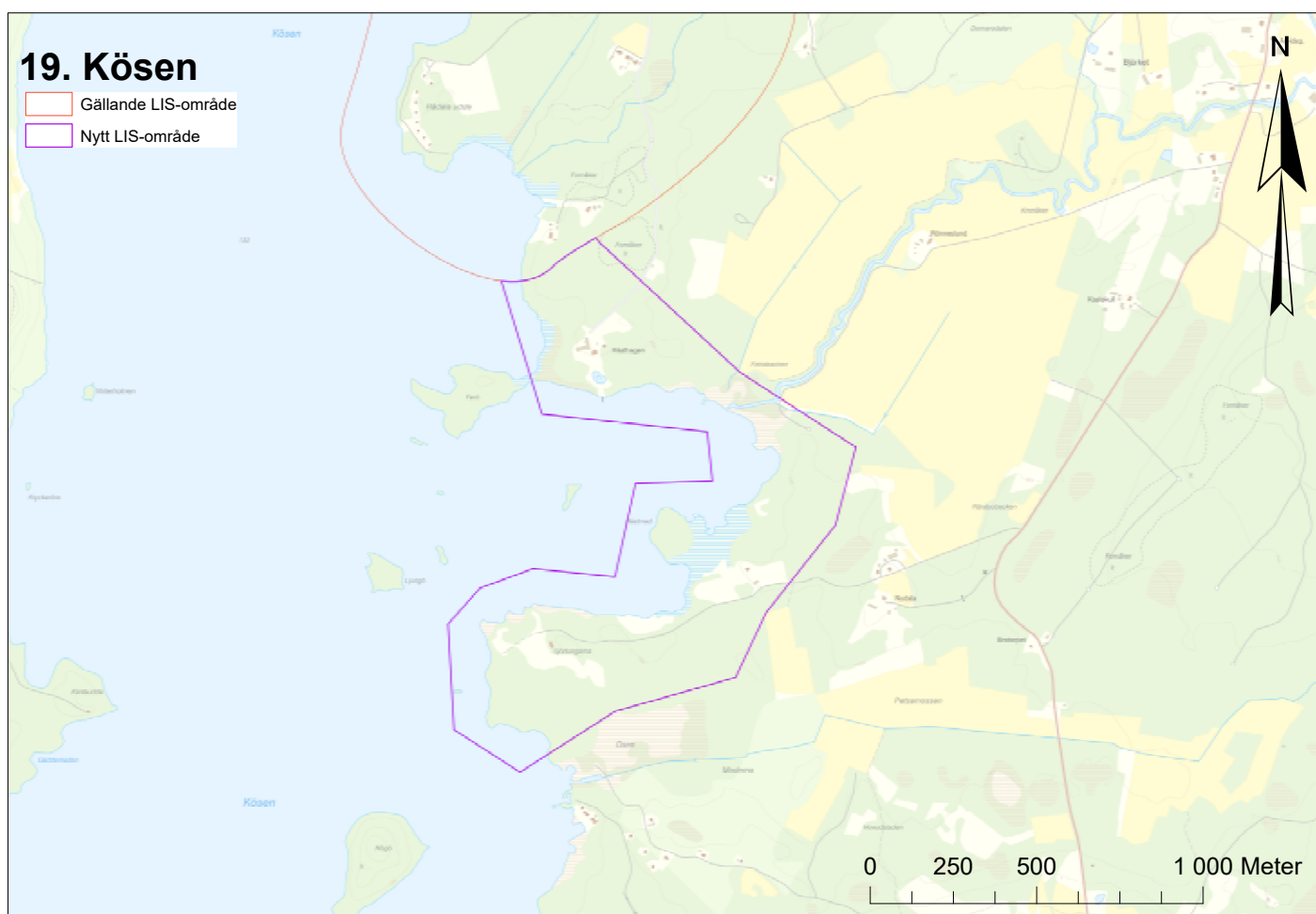
19. Kösen

Användning

Området vid Kösens östra strand anses som lämpligt för en utveckling med bostadsbebyggelse i en gles formation med separerade bostadstomter. Området ligger relativt nära det nationella stråk som går mellan Halmstad och Ljungby, utvecklingen av området kan gynna den offentliga och kommersiella servicen som finns i det närliggande samhället Angelstad. Efter granskningen har LIS-området fått en ny avgränsning med hänsyn till den sammanhängande brukningsvärda jordbruksmarken samt naturvärden.

Riktlinjer

Bebyggelsen bör planeras och placeras med hänsyn till de geologiska förutsättningarna, det aktiva jordbruket och risken för skador vid översvämning. Vidare är det viktigt att gröna passager närmast sjön för växter, djur och rekreativa värden.

20. Lagan – Åby

Användning

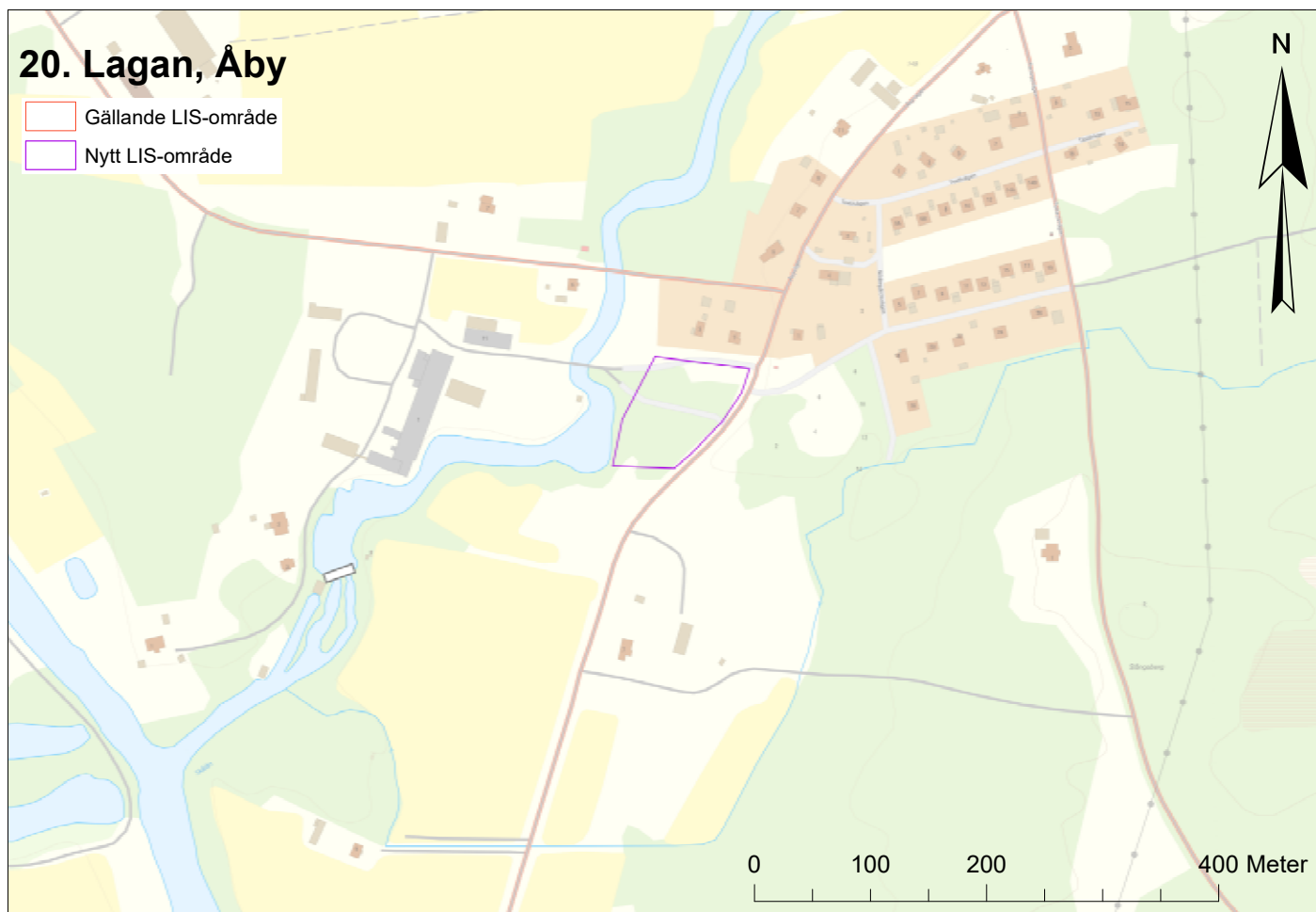
Området är lämpligt för en utveckling av bostadsbebyggelse med en bebyggelse som anpassas efter det i kulturmiljöprogrammet utpekade kulturmiljöområdet kring Lagans textilfabrik. Området ligger i närheten av befintlig service och infrastruktur i Lagan och ett LIS-område här kan gynna den befintliga servicen. Området är också ett upptaget område för utveckling i markanvändningsförslagen för Lagan.

Riktlinjer

Ny bebyggelse gestaltas med hänsyn till att området ligger inom ett utpekad kulturmiljöområde i kommunens kulturmiljöprogram och gränsar till den kulturhistoriskt värdefulla industribebyggelsen på västra sidan av Skälån.

Sträckan längs det tidigare industrispåret till torvmossen hålls obebyggd och eventuella lämningar som räls, slipers eller relaterat till torvbrytningen bevaras.

Hänsyn behöver tas till natur- och rekreationsvärden och tillgängligheten till naturområdet kan förstärkas genom att koppla ihop stigen norr om området med framtida gång- och cykelvägar i området. Längs med ån finns möjlighet att bevara ett lövträdsstråk som fortsätter utanför området samt att förbättra rekreationsmöjligheterna. Bebyggelsen behöver vidare planeras och placeras med hänsyn till de geotekniska förutsättningarna eftersom marken inte är fast.

Sociala konsekvenser

En utbyggnad enligt förslag som presenteras medför effekter på den allemansrättsliga tillgängligheten och villkoren för växt- och djurliv. Förslagen kan medföra att det anläggningsbaserade friluftslivet stärks inom LIS-områdena men att det rörliga friluftslivet och växt- och djurliv får sämre villkor. Genom att prioritera områden i närhet av serviceorter och prioriterade stråk samt att lyfta fram vikten av att gång- och cykelleder finns eller anläggs till exempel i samband med exploatering, är avsikten att öka tillgängligheten till områdena.

Ekonomiska konsekvenser

Att i första hand utpeka LIS-områden intill serviceorter och prioriterade stråk utifrån kommunens strukturbild, kan det ge positiva effekter med avseende på ekonomiska aspekter genom närhet till befintlig service i serviceorten och bättre möjligheter för att kunna nyttja befintlig infrastruktur.

Miljömässiga konsekvenser

Bedömningen är att strandskyddets övergripande syfte inte motverkas med de utpekade LIS-områdena. Vid framtagande av LIS-områden har platser med höga naturvärden utifrån exempelvis riksintresse för naturvård eller områden med hänsyn till noteringar om känsliga arter undantagits.

Områden vid strandzonen är särskilt viktiga för den biologiska mångfalden. Vissa områden innehåller också hotade eller arter som är särskilt känsliga för exploatering. Det är viktigt att nuläget kartläggs genomgående inför beslut för att minska risken för negativ påverkan på växt- och djurlivet.

Ett särskilt underlag i form av naturvärdes- och kulturmiljöinventeringar samt inventering av rekreativa värden har tagits fram i arbetet med översiktsplanen och finns tillgängliga som underlag för utveckling inom flera föreslagna LIS-områden. Fördjupade undersökningar kan krävas i varje enskilt ärende.

Miljökvalitetsnormer ska beaktas. Vissa sjöar och vattendrag med LIS-områden uppnår inte god status.

Landskapsbild

Landskapsbild kan komma att påverkas genom de nya tillagda LIS-områdena. De tillagda områdena Askaken, Lagan-Åby och Kösen har inte tidigare varit utpekade som LIS-områden. Eftersom LIS-områdena prioriteras i närheten av befintlig bebyggelse, infrastruktur, serviceorter och prioriterade stråk så bedöms påverkan på landskapsbild mindre då det inte i första hand är i opåverkade områden som LIS-områden pekats ut.

Riksintressen

En del LIS-områden ligger i eller intill riksintresse för friluftslivet vid sjön Bolmen. En del av LIS-områdena ligger också intill riksintresseområden för Natur. I flera av områdena föreslås särskilt användning för besöksnäring/turistverksamhet vilket gynnar det anläggningsbaserade friluftslivet men kan missgynna det rörliga friluftslivet. Hänsyn till riksintresset ska tas vid bedömning i varje enskilt fall.

Påverkan på miljömålen

Bebyggelse ger ökad energianvändning, transporter och avfall som kan ha negativ påverkan på miljömålet Begränsad klimatpåverkan, i olika omfattning beroende på var och hur bebyggelse utförs. Genom att i större utsträckning sträva mot att lokalisera LIS-områden i anslutning till prioriterade stråk och befintlig service där det finns större möjlighet till samverkan kring infrastruktur samt färre och mer hållbara transporter, kan klimatpåverkan minskas.

Om bebyggelsen kan bidra till ökat underlag och därmed utbyggnad av kollektivtrafik kan det ge en minskad klimatpåverkan och bidra till miljömålet Frisk luft och Bara naturlig försurning. En ökad exploatering kan dock få negativ påverkan.

LIS-planen kan ha viss påverkan på miljömålet Giftfri miljö eftersom det inom vissa LIS-områden finns potentiellt förorenade områden. Hänsyn ska tas till dessa vid exploatering. Genom att prioritera exploatering vid potentiellt förorenade områden kan det bidra till att fler områden undersöks och åtgärdas.

Miljömålen Ingen övergödning och Levande sjöar och vattendrag, samt till viss del målet Grundvatten av god kvalitet kan påverkas negativt av exploatering till följd av LIS-planen. För att minska påverkan föreslås områden i närheten av befintlig infrastruktur. En hållbar VA-lösning är till exempel särskilt avgörande för möjligheten att exploatera kring sjöar och vattendrag med övergödningsproblematik, exempelvis sjön Bolmen.

En del av de utpekade områdena ligger i skogsmiljö och det kan påverka målet Levande skogar. Exploatering kan innebära negativa konsekvenser men kan också innebära att skogsmiljövärdena uppmärksammas och värnas. Det är viktigt att ha goda underlag vid handläggning av dispenser. Gällande målet Ett rikt odlingslandskap finns också möjlighet att skapa attraktiva lägen på landsbygden som bidrar till ett ökat intresse för att bruka marken även i framtiden.

Målet God bebyggd miljö påverkas. Inom vissa utpekade LIS-områden finns risk för översvämningar som uppmärksammas och ska hanteras vid fortsatt handläggning för att säkerställa att inte olämplig exploatering sker.

Genom attraktiva miljöer för både besöksnäring och boende kan det ge en positiv påverkan i form av större underlag för lokala servicefunktioner och därmed bidra till målet. Revideringen av LIS-områdena görs också för att öka möjlighet till nyttjande och samordning av befintlig infrastruktur och service.

Ett rikt växt- och djurliv kan få negativa konsekvenser genom exploatering inom den särskilt värdefulla naturmiljön som strandområdena utgör. Särskilt utpekade värdefulla områden ingår ej i LIS-områden. Särskild hänsyn till växt- och djurliv ska alltid tas vid prövning av ärenden. I vissa fall kan viss störning vara godtagbar.

Miljömålen Skyddande ozonskikt, Storslagen fjällmiljö och Säker strålmiljö bedöms inte påverkas. Inga våtmarker berörs av de utpekade LIS-områdena.

Möjlig påverkan kan vara på målet Hav i balans samt Levande kuster och skärgård via vattendrag som mynnar i Kattegatt och i Hanöbukten.

Inledning

Jordbruk är av nationell betydelse enligt 3 kap 4 § miljöbalken. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta inte kan ske genom att annan mark tas i anspråk. Där jordbruksmark föreslås bebyggas behöver kommunen föra ett resonemang kring den brukningsvärda markens kvalitet, om exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse, samt redogöra för varför inte annan mark kan tas i anspråk. Åkermark och betesmark har flera olika värden, tex för matproduktion, ekosystemtjänster, historiska värden i boendemiljöns identitet, kulturmiljövärden, turism, rekreation och biologisk mångfald.

Planförslag

I översiktsplanen föreslås en metod och ställningstagande för att föra ett resonemang kring om det är lämpligt att ianspråkta jordbruksmark. De orter som har utpekade markanvändningsförslag på jordbruksmark i översiktsplanens granskningshandling är, Agunnaryd, Hamneda, Lagan, Lidhult, Ljungby och Ryssby.

Som motiv för att bebygga jordbruksmark bedöms bebyggelseutveckling utgöra ett väsentligt samhällsintresse inom ungefär 1 km från centralorten och 0,5 km från serviceorterna. Inom dessa avstånd bedöms orterna inom översiktsplanens tidsram kunna utvecklas på ett genomtänkt sätt som skapar en attraktiv bebyggelsestruktur och gynnar hållbara trafikslag, varför det är inom dessa områden som alternativa lokaliseringar också bedöms finnas. På landsbygden kan det vara möjligt med mindre kompletteringar som bibehåller sammanhängande brukningsvärd jordbruksmark.

Dessa frågor utgör grunden för att resonera kring lämpligheten att ianspråkta jordbruksmark och det ställningstagande kommunen gjort:

- 1. Utgör marken brukningsvärd jordbruksmark?**
Jordbruksblocken utgör brukningsvärd jordbruksmark. Jordbruksblocken uppdateras årligen. Ett jordbruksblock är en naturligt avgränsad yta av åker eller betesmark som det går att söka EU:s jordbrukarstöd på, exempelvis gårdsstöd och miljöersättningar.
- 2. Utgör den föreslagna bebyggelsen eller anläggningen ett väsentligt samhällsintresse?**
Väsentliga samhällsintressen kan vara att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa välfungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem och att säkerställa viktiga rekreationsintressen (prop. 1985/86:3, s.53).
- 3. Är förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk inte tillfredsställande?**
Förutsättningarna som studeras på den alternativa marken ska främst utgå från de allmänna intressena i 3 kapitlet i Miljöbalken.
- 4. Ta fram ett sammanvägt resonemang som beskriver lämpligheten av att ta jordbruksmark i anspråk.**
Ovan frågor beskrivs och vägs samman till ett sammanvägt resonemang som beskriver att det är lämpligt att bebygga jordbruksmarken.

Sammanvägda resonemang

Ljungby

För Ljungby stad finns markanvändningsförslag i gällande översiktsplan från 2006. Den nya översiktsplanen uppvisar likheter med gällande översiktsplan i markanvändningsförslagen, dock fokuserar den nya översiktsplanen mer på att hålla ihop och förtäta staden. Sex av de femton områdena som innehåller jordbruksmark i kartan ovan föreslås exploateras i sin helhet både i gällande och ny översiktsplan, närmare bestämt C, E, H, I, L och O. Område F och K som ligger nära Lagaån i anslutning till befintlig bebyggelse finns med i både gällande och ny översiktsplan, men omfattar större områden i den nya översiktsplanen. Den del av område G som ligger söder om Norrleden finns med som bostadsområde i den nya översiktsplanen, men inte i gällande översiktsplan. De mer perifera områden A, D, N och M finns däremot inte med i den nya översiktsplanen utan enbart i gällande översiktsplan. Område B och J finns varken med i gällande översiktsplan eller i antagandeverSIONEN av den nya översiktsplanen, men fanns däremot med i samrådsversionen av den nya översiktsplanen.

Förändringar har gjorts i den nya översiktsplanens mellan samråd och antagande. Förändringarna innebär att de perifera B, M och J har tagits bort samt att område E, H och O har lagts till och att område F har utökats på jordbruksmark. Förändringarna har till stor del gjorts för att hålla ihop stadens utveckling och på så sätt förenkla för användandet av hållbara trafikslag. En följd av det är att mer jordbruksmark föreslås exploateras, vilket blir tydligt i och med att område E, F, H och O alla utgörs av brukningsvärd jordbruksmark

Alla områden som innebär ianspråktagande av jordbruksmark och som finns utpekade i översiktsplanen utgör enligt översiktsplanens definition väsentligt samhällsintresse för att tillgodose behovet av bostäder, då de är belägna inom 1 km från centralortens ortsgrens. Område A, B och J, som översiktsplanen föreslår ska förbli oexploaterade, ligger helt och hållet utanför denna 1 km-gräns, varför de enligt översiktsplanen inte berörs av väsentligt samhällsintresse. Område D och M, som översiktsplanen föreslår också ska förbli oexploaterade, ligger delvis inom 1 km från ortsgränsen, varför endast delar av dessa områden berörs av väsentligt samhällsintresse för att tillgodose behovet av bostäder.

Alla områden som är utpekade i kartan ovan utgör brukningsvärd jordbruksmark förutom område B, M och J, vilka ingick i översiktsplanens samrådsförslag. Dessa tre områden ligger i dagsläget perifert och hänger inte riktigt ihop med befintlig bebyggelsestruktur eller översiktsplanens markanvändningsförslag. De bedöms därför inte i dagsläget vara tillräckligt attraktiva samt kunna bidra till en sammanhållen tätortsutveckling som gynnar hållbara resor.

Av de övriga områdena utgörs område C, E, H, I och O av jordbruksmark som har begränsad storlek samt är fysiskt och visuellt avgränsade av skog och vägar. Natur- och rekreationsvärdena är generellt låga på jordbruksmarken, med undantag för delar av område H och I. I område H finns höga natur- och kulturmiljövärden kopplade till det öppna kulturlandskapet med gravfält och ädellövskog, vilket även berör delar av den utpekade jordbruksmarken. I område I finns värdefull ängs- och betesmark intill E4:an i den sydöstligaste delen av området. För område I finns också en visuell koppling till den sammanhängande jordbruksmarken i Berghem i öster, men den avskiljs av E4:an som utgör en väldigt tydlig barriär i landskapet. Vidare angränsar område E till gravfält med ängs- och betesmark. Vid planläggning av nämnda områden ska hänsyn tas till dessa värden, men i övrigt bedöms områdena kunna exploateras.

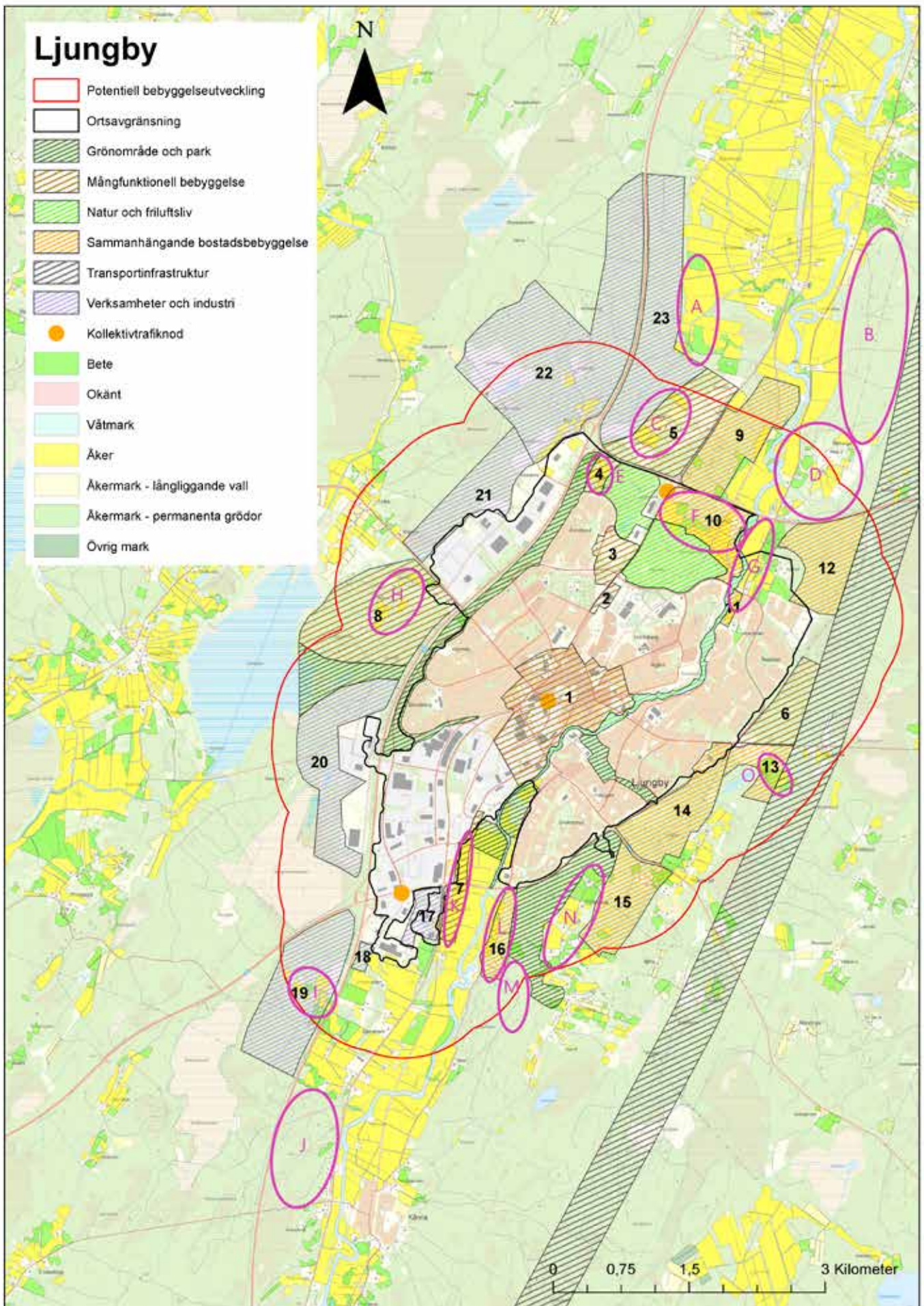
Område A, D, F, G, K, L och N utgör alla del av mer sammanhängande jordbruksmark. Område A, D och N föreslås i översiktsplanen bevaras som jordbruksmark. Både område A och D bedöms ligga perifert och utgör därmed inte attraktiv mark för verksamheter och industri respektive bostadsbebyggelse. Område A ligger också inom riksintresse för kulturmiljövård. Område N ligger inom 1 km från ortsgränsen, men uppfattas ligga något avsides och angränsar till områden med höga natur- och rekreationsvärden. Område F och G utgör visserligen relativt sammanhängande jordbruksmark, men är också fysiskt avgränsade från övrig jordbruksmark av skog, Lagaån, bebyggelse och trafikbarriärer. Även om områdena ligger nära varandra och angränsande jordbruksmark norrut längs Lagaån avgränsas de visuellt av trädriddar längs med ån och väg 25. I anslutning till den norra delen av område G finns höga natur- och kulturmiljövärden kopplade till det öppna kulturlandskapet med gravfält och ängs- och betesmark. Landskapsbildsvärden finns särskilt i område G mellan gravfältet och ån, ett område som även utgör en av stadens entréer varför landskapsbildningen är extra viktig. Den föreslagna bebyggelsen i område G har efter översiktsplanens granskning minskats och begränsas till området söder om Norrleden, bland annat med hänsyn till ovan nämnda faktorer. Område G, och även område F i mindre grad, utgör en utökning av Ljungbys bostadsbebyggelse i nära anslutning till befintliga bostadsområden. Område K och L utgör delar av den sammanhängande jordbruksmarken längs med Lagaån söder om Ljungbys bebyggelse. Norr om ringleden ligger område K direkt i anslutning till sammanhängande verksamhetsområde, medan det söder om ringleden avgränsas från ett glesare och mer varierat område av Riksettan.

Ny bebyggelse i området bedöms därför få större påverkan på landskapsbilden söder om ringleden, medan det norr om ringleden kan ses som en naturlig utökning av befintligt verksamhetsområde som inte heller skulle påverka landskapsbilden i samma utsträckning. Områdets södra delar utgör även en av stadens entréer varför landskapsbilden är extra viktig. För område K anges i översiktsplanen att ny bebyggelse anpassas efter landskaps- och kulturmiljövärden samt att siktlinjer mot det öppna landskapet och ån Lagans dalgång behålls. Område L utgör däremot en utökning söderut av Ljungbys bebyggelse. Området är fysiskt och visuellt avgränsat från den nord-sydligt sammanhängande jordbruksmarken på andra sidan Lagaån. Även om områdena ligger nära varandra avgränsas de visuellt av trädriddåer längs med ån. För att minska påverkan jordbruksmarken och landskapsbilden har området efter granskningen minskats så att det avgränsas av Skinnarevägen som går genom hela området

Utöver dessa större områden finns mindre områden inom markanvändningsförslagen som hanteras i fortsatt planering. Hänsyn behöver då i vanlig ordning tas till natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden.

Förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk är inte tillfredsställande. Industri- och verksamhetsområdena förläggs i översiktsplanen generellt längs med E4:an och innebär enbart i undantagsfall ianspråktagande av jordbruksmark, främst i område I. Bostadsområdena förläggs främst i östra delen av Ljungby för att undvika störningar från industrier och verksamheter samt trafikbuller. Områden med mångfunktionell bebyggelse förläggs på olika ställen beroende på syftet med området – centrumutveckling, blandat område, "buffertområde" eller bebyggelse med inslag av bostäder i bullerstört läge. Områdena innebär främst ianspråktagande av mindre jordbruksytor. Bebyggelseutvecklingen i Ljungby begränsas av flera faktorer, där störningar från trafikinfrastruktur och verksamheter främst påverkar placeringen av bostadsområden. Öster om Ljungby finns också korridoren för ny stambana för höghastighetståg vilken sätter en tydlig begränsning för bebyggelse österut. I Kronoskogen och Ljungbysjöområdet i den norra delen av samhället finns viktiga rekreationsvärden som ska bevaras. I den sydöstra delen av Ljungby väster om Höslänga finns höga naturvärden. Sammanhängande brukningsvärd jordbruksmark finns främst i Lagadalen, i anslutning till ån norr och söder om Ljungby, men även sydöst om samhället vid Höslänga och Hjälmalyd.

Agunnaryd

I gällande översiktsplan finns det inga konkreta markanvändningsförslag för Agunnaryd. Efter samrådet av denna översiktsplan, bestämdes genom ett beslut i kommunstyrelsen att även Agunnaryd skulle pekas ut som serviceort i kommunens strukturbild och därmed togs markanvändningsförslag fram. Efter granskningen kom det in ytterligare önskemål om framtida markanvändningsförslag som hanterades genom en extra granskning av enbart Agunnaryds del i översiktsplanen.

I granskningen av översiktsplanen fanns område A inte med som ett förslag till sammanhängande bostadsbebyggelse. Likaså var inte heller Område C utpekade för det ändamålet i granskningen. Område B har varit föreslaget som Grönområde och Park i granskningen.

Område B ligger inte på brukningsvärd jordbruksmark men utgör en viktig del i det regionala lövstråkssambandet. I gällande detaljplan är området planlagt för bostäder men då området inte är utbyggt enligt detaljplanen och områdets naturvärden har uppdragats föreslås områdets detaljplan upphävas. För att möjliggöra fler bostäder föreslås område C planeras för sammanhängande bostadsbebyggelse istället.

Av dessa tre områden är det enbart område A som ligger på brukningsvärd jordbruksmark. Länsstyrelsen har sedan tidigare gett bifall att ta jordbruksmarken ur drift i område A för att möjliggöra byggnation av brandvärn/aktivitetshus. Område A uppfattas som avgränsat från den sammanhängande jordbruksmarken söderut, varför bebyggelse där inte stör utsikten mot sjön. Den västra delen av området utgörs av betesmark som kommunen arrenderar ut.

Alla tre områden utgör enligt översiktsplanens definition väsentligt samhällsintresse för att tillgodose behovet av bostäder, då de är belägna inom 500 meter från ortsgränsen till en av de orter som är utpekade som serviceort i strukturbilden.

Förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk är inte tillfredsställande då möjlig utbyggnad av bostäder huvudsakligen kan ske på brukningsvärd och aktivt brukad jordbruksmark eller i den viktiga delen för det regionala lövstråkssambandet som föreslås skyddas istället genom Grönområde och Park.

Hamneda

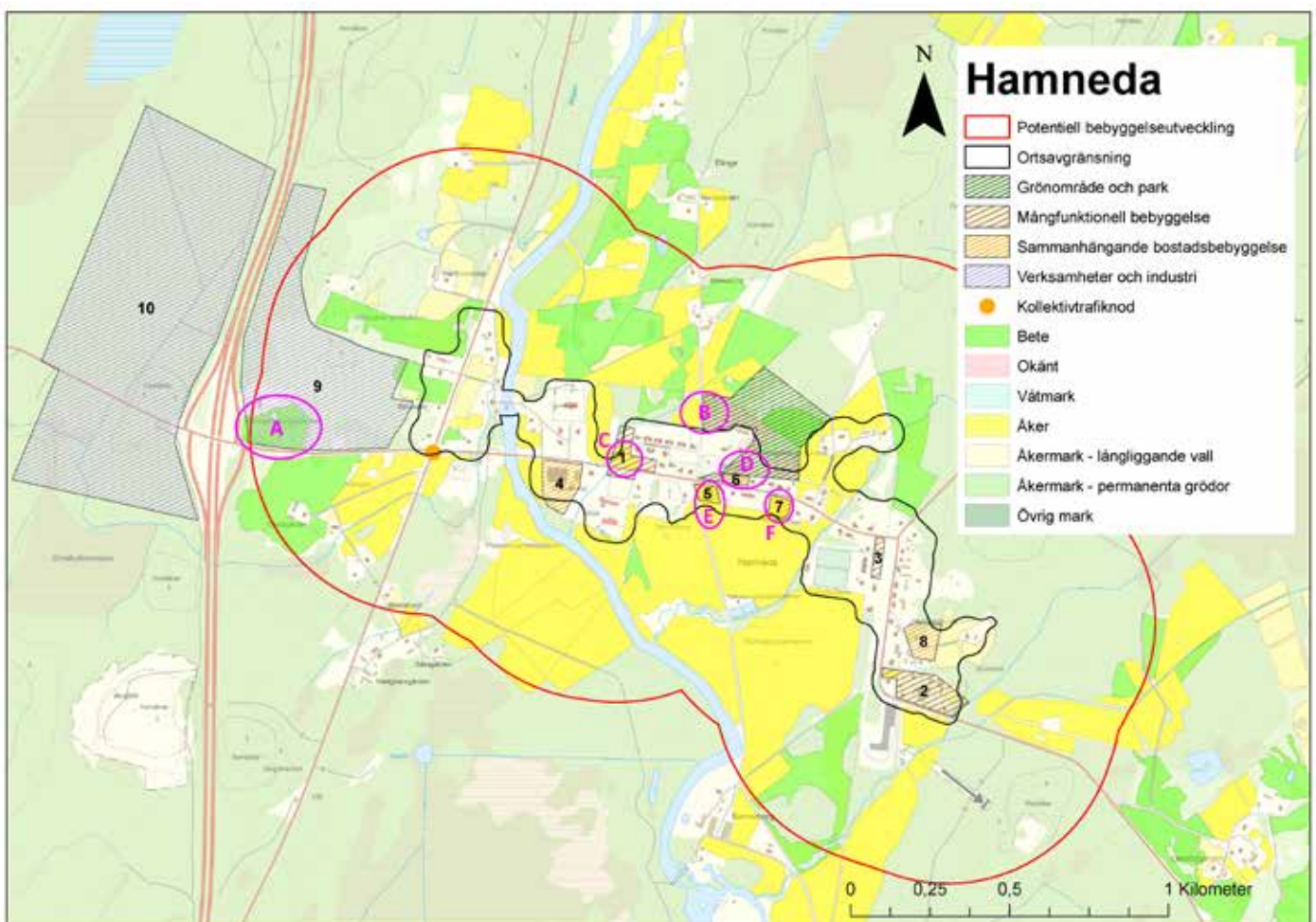
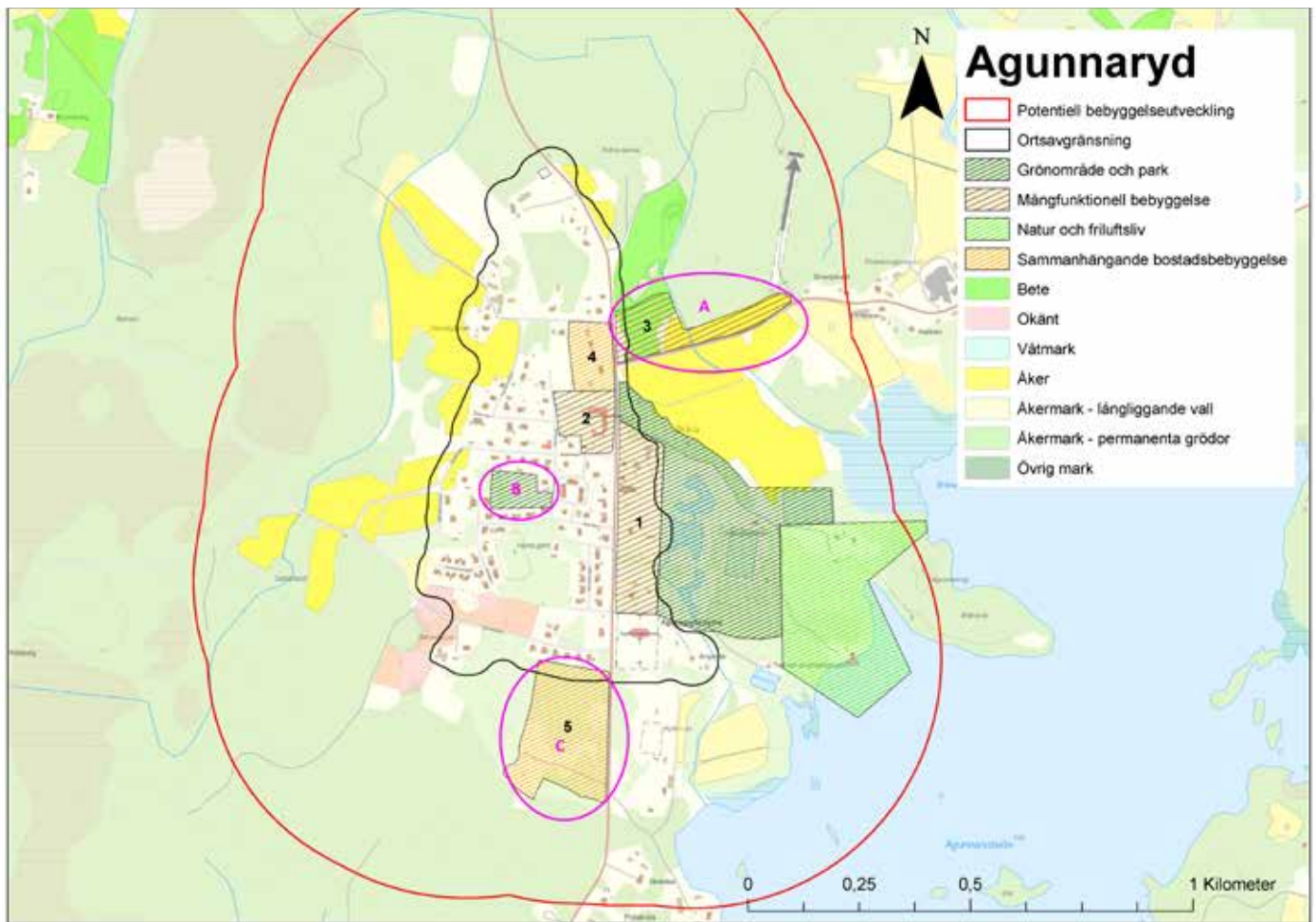
Hamneda har som övriga orter inga framtida markanvändningsförslag utpekade i gällande översiktsplan från 2006. I förhållande till samrådsförslaget har områdena för sammanhängande bostadsbebyggelse minskat med hänsyn till naturvärden, rekreativvärden och sammanhängande jordbruksmark.

De återstående markanvändningsförslagen som föreslås hamnar delvis på brukningsvärd jordbruksmark. Samtliga bebyggelse- och verksamhetsområden utgör väsentligt samhällsintresse enligt översiktsplanens definition, då de är belägna inom 500 meter från ortsgränsen till en av de orter som är utpekade som serviceort i strukturbilden.

Förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk är inte tillfredsställande då möjlig utbyggnad av bostäder huvudsakligen kan ske på brukningsvärd och aktivt brukad jordbruksmark eller i områden som är viktiga för natur eller rekreativvärden. Möjligheten till ny bebyggelse i Hamneda begränsas också i stor utsträckning av att de omfattande översvämningskänsliga områdena bör undvikas och att ny bebyggelse behöver planeras utifrån att hela byn ligger inom riksintresse för kulturmiljö. Område A som är utpekade ligger på brukningsvärd jordbruksmark. Eftersom området är väl avgränsat från befintlig verksamhet inom området samt av riksväg E4 och huvudgatan genom Hamneda bedöms ianspråktagandet vara ett bättre alternativ jämfört med områden söder om Hamnedavägen. Både område B och D har i samrådsförslaget varit utpekade för sammanhängande bostadsbebyggelse men har, förutom en mindre del av område D längs Hamnedavägen, strukits till granskningen och ersatts av Grönområde och park med hänsyn till natur- och rekreativvärden i området. Område C:s avgränsning är samma som i samråds- och granskningsförslag men har anpassats med hänsyn till mer sammanhängande jordbruksmark väster om området. Område C ligger dessutom intill befintligt bebyggt område med bostäder och bedöms inte ha något aktivt jordbruk, varför det endast i begränsad utsträckning kan anses vara brukningsvärt.

Områdena E och F har i jämförelse med samrådet förminskats med just hänsyn till sammanhängande brukningsvärd jordbruksmark. Områdenas avgränsningar har gjorts utifrån befintligt planlagda områdens gränser mellan områdena samt öster om område F. Eftersom samhället Hamneda har vuxit fram på bördig jordbruksmark är det en utmaning att hitta platser för bostäder och verksamheter som inte är på jordbruksmark. Granskningsförslaget markanvändningsförslag har anpassats till större sammanhängande bördiga jordbruksmarker samt övriga allmänna intressen enligt 3 kapitlet i Miljöbalken.

Lagan

Lagan har som övriga orter inga framtida markanvändningsförslag utpekade i gällande översiktsplan från 2006. I förhållande till samrådsförslaget har ett område lagts till för sammanhängande bostadsbebyggelse som ligger på jordbruksmark (område B). Efter samrådet har ett befintligt planlagt område (område C) för bostäder tagits bort med hänsyn till den eventuella framtida stambanan för höghastighetståg.

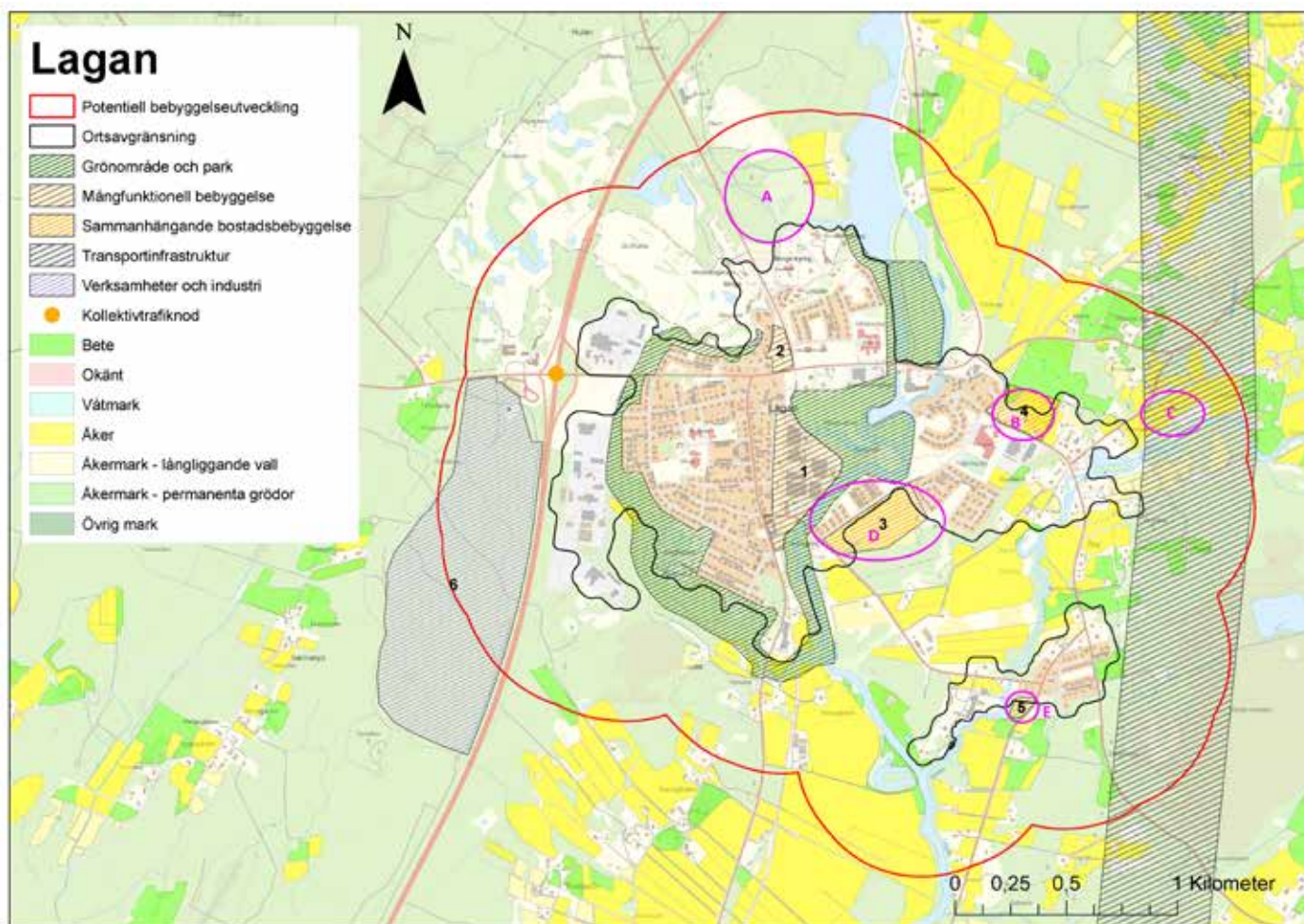
Efter granskningen har område A tagits bort som markanvändningsförslag i översiktsplanen. Området ligger utanför den sammanhängande bebyggelsestrukturen i Lagan och området kan i framtiden finnas tillgängligt istället för Berga kyrka om kyrkogården behöver utökas.

Område B har efter samrådet lagts till för sammanhängande bostadsbebyggelse. Området utgörs av brukningsvärd jordbruksmark. Dock är området redan ianspråktaget med bostadsbebyggelse i södra delen och det finns även en detaljplan intill befintligt bostadsområde för bostäder.

Området utgör, enligt översiktsplanens definition, väsentligt samhällsintresse för att tillgodose behovet av bostäder, då det är beläget inom 500 meter från ortsgränsen till en av de orter som är utpekade som serviceort i strukturbilden.

Områdena D och E ligger inte på brukningsvärd jordbruksmark och ligger inom gränsen för den potentiella bebyggelseutvecklingen, varför de förblir utpekade för sammanhängande bostadsbebyggelse. Områdena ligger delvis inom riksintresse för kulturmiljö samt det kommunalt utpekade området med kulturmiljövärden. Båda områdenas kulturvärden har studerats och hanteras i den fortsatta planeringen.

Förutsättningarna för att Lagan ska ges möjlighet att expandera på annan mark är inte tillfredsställande då möjlig utbyggnad av bostäder huvudsakligen är möjlig på brukningsvärd och aktivt brukad jordbruksmark eller i det utpekade stråket för den eventuella stambanan för höghastighetståg.

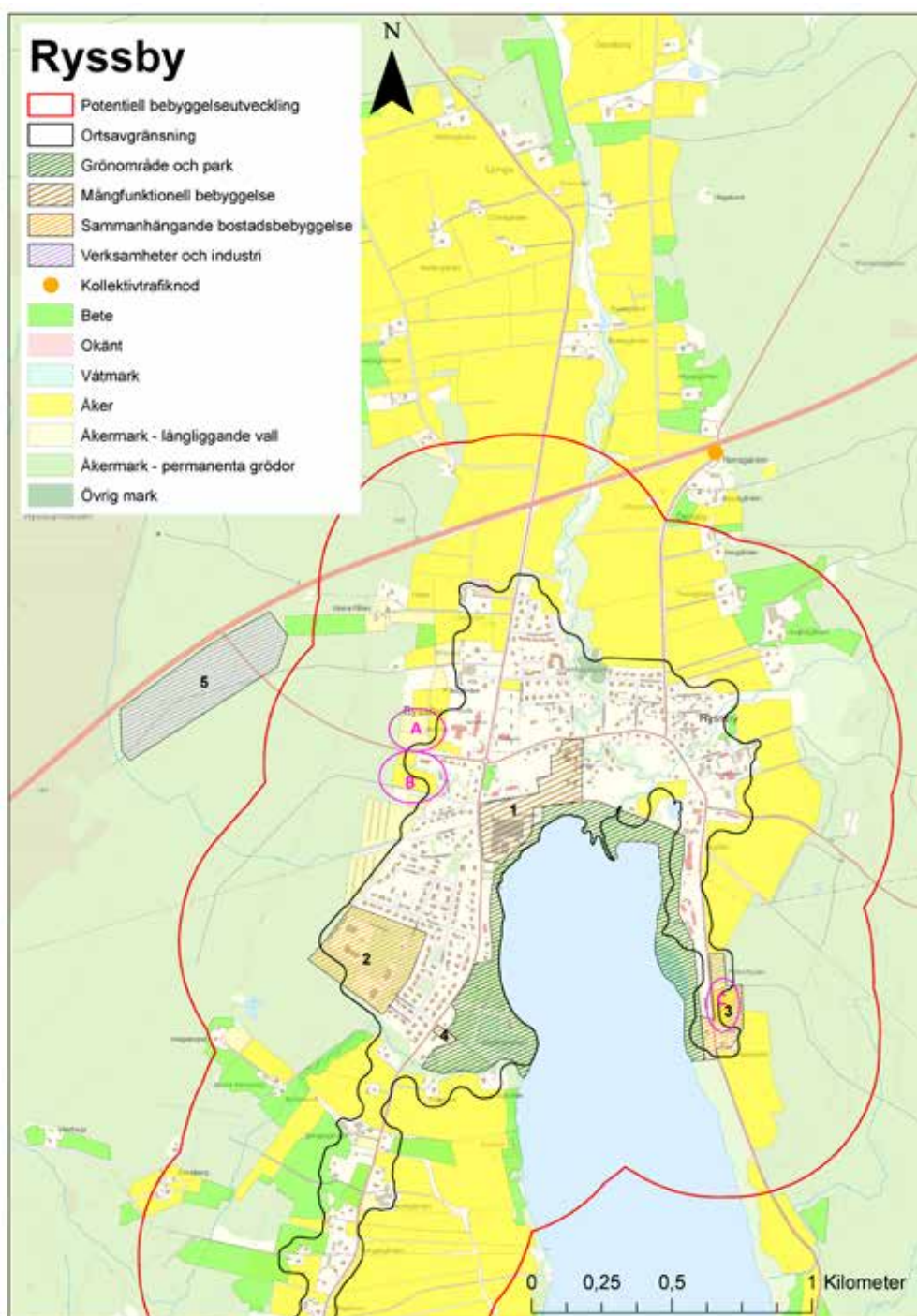
Ryssby

I översiktsplanens samrådsförslag fanns för Ryssby alla områdena A, B och C med som möjliga utbyggnadsområden för samlad bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse. Alla tre områden ligger på brukningsvärd jordbruksmark. Område A och B ligger i utkanten av sammanhängande jordbruksmark. Område C utgör jordbruksmark som är fysiskt och visuellt avgränsad av bebyggelse, skog och väg.

Alla tre områden utgör enligt översiktsplanens definition väsentligt samhällsintresse för att tillgodose behovet av bostäder, då de är belägna inom 500 meter från ortsgränsen till en av de orter som är utpekade som serviceort i strukturbilden.

Förutsättningarna för att ta annan mark i anspråk är inte tillfredsställande då möjlig utbyggnad av bostäder huvudsakligen kan ske på brukningsvärd och aktivt brukad jordbruksmark eller i det sammanhängande större grönområdet längs Ryssbysjön. Det finns höga natur- och rekreativvärden längs bäcken omedelbart sydväst om byn, men även i områdena längs sjön.

Område C behålls eftersom det utgör ett tydligt avgränsat område, medan område A och B stryks. Område C är attraktivt beläget nära sjön, vilket kan möjliggöra nybyggnation i Ryssby.

Uppföljning

Förutsättningarna för planering och utveckling av kommunen förändras ständigt och därför är det viktigt att ha en aktuell och uppdaterad översiktsplan. I dag sker utveckling och förändring i omvärlden i en allt snabbare takt vilket gör att kommunala styrdokument som översiktsplanen behöver uppdateras oftare. För att ha en så aktuell översiktlig planering som möjligt ska kommunen jobba med löpande översiktsplanering.

Översiktsplanen är ett ”paraply” för kommunens fysiska planering och bör användas för att samordna kommunens planeringsarbete. För att översiktsplanen ska få genomslag och för att arbetet med löpande översiktlig planering ska löpa på är det viktigt att det finns ett strukturerat och kontinuerligt arbetssätt. Hur den löpande översiktliga planeringen går till är av avgörande betydelse för hur översiktsplanen utformas och vilken detaljeringsnivå den har, varför rutiner för kommunens arbete med översiktlig planering bör fastställas i samband med antagandet av översiktsplanen. I projektplanen för översiktsplanen behandlar ett av projektmålen den löpande översiktliga planeringen:

”För att kommunens översiktsplanering ska kunna hållas aktuell behövs en struktur för hur vi arbetar löpande med översiktliga planeringsfrågor. Med hjälp av en rutin för hur den löpande översiktsplaneringen ska gå till kan det kommunala planeringsarbetet samordnas bättre och tydligare inkluderas i kommunens styrning samt verksamhets- och budgetplanering. Metoder för att följa upp kommunens övergripande mål ur ett översiktsplaneperspektiv ska utredas i projektet.”

Det kanske viktigaste verktyget i den löpande översiktliga planeringen är en handlingsplan för implementering av översiktsplanen. I handlingsplanen ska kommande strategiska planeringsprojekt definieras, prioriteras och planeras för frågor som är viktiga för kommunens framtida utveckling. För att ge framförhållning behöver handlingsplanen sträcka sig över ett antal år framåt, gärna minst 3-4 år.

Handlingsplanen behöver följas upp och uppdateras årligen, både för att förbli aktuell och för att kunna fungera som ett underlag för kommunens övergripande verksamhets-, budget- och resursplanering. I samband med den årliga uppföljningen bör även aktualiteten i översiktsplanens strategiområden, ställningstaganden och markanvändningsförslag samt kopplingen till relevanta kommunala mål ses över. Vidare behöver relevant påverkan från omvärlden hanteras. Mycket av detta är krav som plan- och bygglagen ställer på den aktualitetsprövning av översiktsplanen som ska ske minst en gång per mandatperiod.

I samband med den årliga uppdateringen bör frågeställningar som dessa hanteras:

- Är översiktsplanen tydlig och vägledande vid olika beslut och prövningar?
- Följs översiktsplanens mål, strukturbild, strategiområden, ställningstaganden och markanvändningsförslag och är utpekade utmaningar relevanta?
- Hur förhåller sig detaljplaner, planbesked, förhandsbesked och bygglov till översiktsplanen?
- Hur förhåller sig översiktsplanens markanvändningsförslag till behovet av exploaterbar mark?
- Finns det nya förutsättningar som framkommit sedan översiktsplanen togs fram och vad innebär de för översiktsplanens aktualitet? Politiska frågor, ny lagstiftning, ny kunskap, ny omvärldspåverkan, nya nationella och regionala mål, planer och program?

Utifrån ovanstående görs en analys av om översiktsplanen eller delar av den är inaktuella och om det föranleder en omarbetning av den kommunövergripande översiktsplanen eller att fördjupningar av översiktsplanen behöver tas fram.

När översiktsplanen är antagen behöver en handlingsplan för implementering av översiktsplanen tas fram. Till dess behöver ansvaret förtydligas för både den löpande översiktliga planeringen i stort och för de utpekade planeringsprojekten. Vidare behöver det klargöras hur det kommande arbetet med planeringsstrategi och eventuellt omtaget på hela översiktsplanen ska hanteras praktiskt och formellt.

Senast den 11 september 2024 ska kommunen ha antagit en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska kommunen fokusera på de strategiska frågor som leder mot målen i kommunens vision med utveckling av den fysiska miljön. Genom att jobba kontinuerligt med strategin kan kommunen fånga de ändrade planeringsförutsättningar som sker och beskriva prioriteringar och satsningar i kommunens fortsatta översiktsplanering. Kommunens planeringsstrategi kommer ge vägledning vilka styrdokument som behöver prioriteras eller uppdateras.

I uppföljningen ska kommunen ta reda på vilken betydande miljöpåverkan och hållbarhetskonsekvenser som genomförandet av planen faktiskt medför. På så sätt ska kommunen kunna upptäcka oförutsedda negativa hållbarhetskonsekvenser. Det ingår även att följa upp om åtgärder som översiktsplanen föreslår för att minska hållbarhetskonsekvenser har genomförts. I samband med aktualitetsprövningens förslag till förändringar i de översiktliga planeringsdokumenten bör betydande miljöpåverkan och hållbarhetskonsekvenser av föreslagna förändringar och inte aktuella delar av översiktsplanen belysas.

Hållbarhetskonsekvenser bedöms i samband med framtagande av alla översiktsplaner och detaljplaner. För planer som antas medföra betydande miljöpåverkan görs en strategisk miljöbedömning inklusive en miljökonsekvensbeskrivning. En översiktsplan kan normalt antas medföra betydande miljöpåverkan varför det alltid tas fram en miljökonsekvensbeskrivning, vilken för Ljungby kommun föreslås att även framåt ingå som en del i en hållbarhetskonsekvensbeskrivning.

Översiktsplanens funktion som "paraply" för kommunens fysiska planering innebär att översiktsplanen kan användas för att samordna kommunens strategiska planeringsprojekt. Kommande planeringsprojekt har därför definierats i översiktsplanen.

Ett sådant utpekat planeringsprojekt handlar om hållbar samhällsplanering. Syftet med det är att utveckla arbetssätt för att med utgångspunkt i hållbar utveckling planera och konsekvensbeskriva i samhällsbyggnadsprocessens olika led, från översiktsplanering, via detaljplanering, till projektering och genomförande.

www.ljungby.se/oversiktsplan

